

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BAVUL

Edebiyat - Sokak

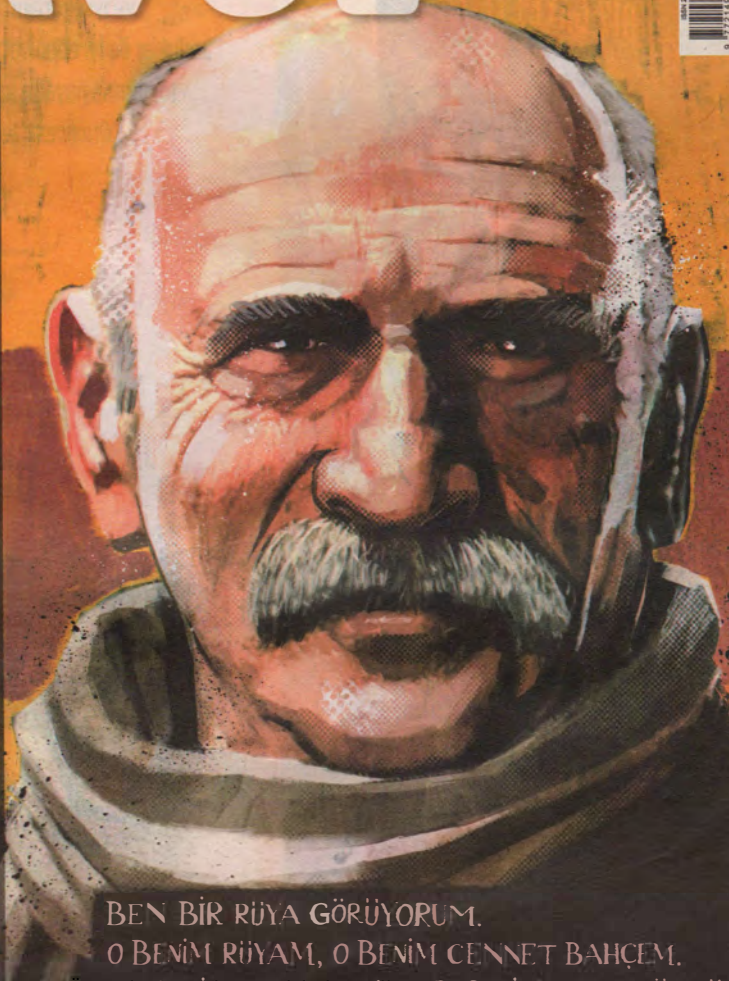
Eylül 2016

Sayı: 12

Fiyatı: 7 TL

Selda Bağcan
Cahit Berkay
Güven Kıraç
Nejat İşler
Özge Özpırınççı
İsmail Saymaz
Hüsnü Arkan
Emre Kongar
Meltem Yılmaz
Cengiz Bozkurt
Haydar Ergülen
Necati Tosuner
küçük İskender
Ayşen Aksakal
Ali Lidar
Celil Oker
Fulsen Türker
Meral Çınar
Erk Acarer
Esra Tanrıbilir
Barbaros Şansal
Pınar Ergün
Fatih Pınar
Berkay Ateş
Ceyhan Yılmaz
Bizon Murat
Ethem Onur Bilgiç
Mehmet Ali
Ahmet Büke
Alper Gencer
Timur Soykan
Ahmet Boyacıoğlu
Yeşim Coşkun
Zihni Başsaray
Emrah Polat
Cengiz Özdemir
Kemal Can Kayar
Önder Abay

BEN BİR RÜYA GÖRÜYÖRÜM.

O BENİM RÜYAM, O BENİM CENNET BAHÇEM.

ORADA İNSANLAR EŞİT, ORADA İNSANLAR ÖZGÜR.

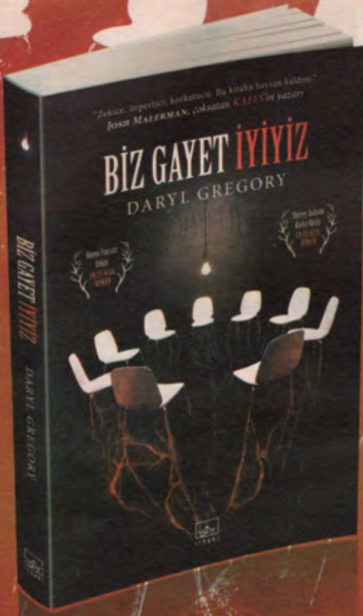
Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://t.me/yolcu>

Mehmet Ali & Aksamsefası

"Modern İspanyol edebiyatında esi benzeri olmayan bir yazar."

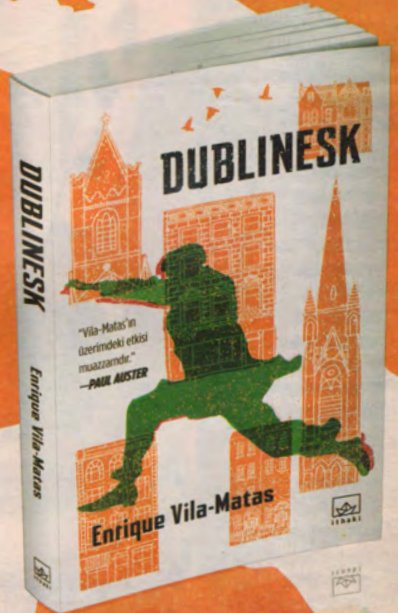
—Roberto Bolaño

Nitelikli yazarların, yayıncıların
ve iyi okurların karşılaştıkları
zorluklar ile iyi edebiyatın gücünü yitirdiği bir
toplumda hayatta kalma mücadeleleri
Dublinesk'te buluşuyor.

Dünya Fantazi
Ödülü
EN İYİ KISA
ROMAN

"Zekice, ürpertici, korkutucu.
Bu kitaba hayran kaldım."
JOSH MALERMAN,
çoksatan *KAFES*'in yazarı

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranteoy.org>

Genel Dağıtım

www.ithaki.com.tr

İnternet satışı: www.iknokta.com

Mehmet Ali & Akşamsefası

facebook.com/ithakiyayin

Güçlü bir insanı inanca sahip olmak, bu inancın adaletine sığınmak ve sığındığın yerde huzuru bulmak isterdim. Olmadı. Sanki her gazete manşetinde, her ecelesiz ölümden, her vakitsiz gidişte kendi içimde bir şeylerin kaybolduğunu hissediyordum. Hayatın, insanın kendi içindeki boşlukları doldurma çabası olduğuna inanıyorum. Sokağın gerçekliği, insanların hikâyeleri daha tanıdık geldikçe yüzümüze, ezberlerimiz bozuluyor. Bozulan ezberlerin yerine ise kara, telaşlı bir yeniliği kalıyor. Henüz hayat bilgisi dersinde başlıklar garipçiler. Ölüğün üzerinde tek ilmiği sökülmüş bir yakalıka okuduğumuz kitaplarda ecel hep sırayla geliyor. Oysa büyüdüğümüz görüyoruz ki, bu topraklarda yaşlılar, gençlerin eğitimlerini yapıyorlar. Yaşadığın zamana göre değili de, yaşamında dert ettiğin şeye göre ölüme yaklaşıyorsun buralarda. Dünyayı sevdikçe o da seni sever sanıyorsun, evrene mesajlar yolluyorsun, derdini suya anlatıyor, duanı kâğıda yazıyorsun işte. Aslında farkında değilsin ama aradan insanı çıkarıyorsun. Çünkü biliyorsun ki her şey insanı sevmekle başla da, her şey sevdiğin insanın bir başkasını sevmesiyli bitiyor. O gelince gözün başka şey görmese de o seni göremeden gidiyor. Gün oluyor, bedenine giren kurşun, yadımına en çok muhtaç olduğun insanın silahından çıkıyor. Sanıyorsunuz ki ileride, aynı bizim hayal ettiğimiz gibi bir zaman var. Sabrediyor, bekliyorsunuz. Beklemenin bir nevi sadakat olduğuna inanıyor, hiçbir şey yapmamanızı kutsuyorum. Oysa beklentiler çoğu zaman kedinin oynadığı yün yumağı gibi dönüp dolarsın insan hayatında. Ne gelirse başına, işte o bekleme sırasında gelir. Senin uğruna ömür verip beklediğin, olur da gelirse, artık başka bir

**Öyle bir zamana
hapsoldük ki, gülmek
hepimizin suratında
eğreti duruyor.**

insana gelir. Biri sevdiğini, biri sevmeyi, biri ölmeyi; bir çocuk yürümeyi, bir kadın özgürleşmeyi, bir coğrafya banisi bekler. Oysa tırnaklarını kanatırçasına savatıştık beklediğini yaklaştıran insana zaman.

Coğrafya kader midir bilmiyorum ama insanın kendisiyle olan tükenmez savaşı, bütün insanlığın kederidir gibi geliyor bana. Zenginin kendini doyuramaması, garibinin kendini kader deyip de avutması kadar büyük savaş olur mu dünyada? Bu savaş kadar hangi savaşta zayıt vermiştirt insanlık? Her gün kendini tekrarlayan bu savaşın gasanimesi, nasıl olur da her seferinde zenginin kanasını çalsın?

Öyle bir zamana hapsoldük ki, gülmek hepimizin suratında eğreti duruyor. Oysa insanın umudu, kendi sevincinden doğar. Mutluluk, henüz leke tutmamış bir masumiyet gibi her çiçeğin açışında yine düşer insanın aklına. İnsanın kendi aklının kendisine düşman olduğu anlar vardır. İşte o düşmanlıktan bütün yanılmazız. Koca bir insanlık tarihinin günahını üzerimizde taşıy gibi dursak da, sevinç de, mutluluk da bizim hakkımız. Çünkü bizler, bu pisliğe bulanmış dünyanın en acemi çocuklarıyız.

Bu coğrafya bir kaderde, bu kadere teslim olmayacağız. Homeros'un Hektor'u, Yaşar Kemal'in İnce Memed'i kırdıkları toprakların bütün sokaklarında elbette bütün haşmetiyle yeniden doğacak güneş. Kendi içindeki boğuluğu kara bir yeniliğiyle doldurmak yerine özgürlük, ekme, barış isteğiyle doldurmaya karar verdikçide yeniden bir araya gelecek umut. Bütün parçaların bir araya gelmesi bir bütün etmeyecek elbette. Bir bütün olmak için, yeniden gülebilmek için, insanın kendisini anlayabilmesi, anlayabilmesi, gücünü anlayabilmesi için bir başkasına ihtiyacı vardır.

Umut, vesedici kâğıtların
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranteoy.org>

ÖZGE ÖZPİRİNÇİ

İnandığınız en büyük vatan?
"Bir şey olmaz."

Bir suç işleyecek olsanız hangisi olurdu?
Aktivist bir hacker olurudum.

Yıkamak istediğiniz bir gelenek var mı?
"Kız çocukları _____ yapmaz." Noktalı yerlere istediğinizi koyun.

Hangi kötü karakter olmak isterdiniz?
Lord Voldemort

Okul hayatınız boyunca yaptığınız en büyük haylazlık?
Ortaokulda sınıftan bir çocuğu fena dövmüştüm. Beni itmişti, ben de kız arkadaşımın göğüslerine çarptım, canı çok yandı ve benim bir anda gözüm kararı. Önce tahtaya sonra sıraya yapıptırıt itilim almıştım ondan. Okul müdürü bu sahneyi görüp hemen aynı okulda öğretmenlik yapan annessi çağırıştı. Kavgaayı ayırdıkları anda ağıllama başladıgımı hatırlıyorum sinirden.

Değiştirmek istediğiniz önyargılarınız var mı?
Kışiler karşı değil de bazı etkinliklere karşı önyargılı olabiliyorum. "Kesin hiç eğlenemeyenlik yapan annessi çağırıştı. Kavgaayı ayırdıkları anda ağıllama başladıgımı hatırlıyorum sinirden.

Karşı cinsten en itici bulduğunuz özellik?
EGO! Tiksinıyorum.

Sizi tanımayan insanların hakkınızdaki en büyük yanlışları ve önyargıları?

Şimank ve ukala olduğumu düşündüklerini söylerler hep. Bir de umursamaz. Tabii en fenası tanıdığım zannedip hakkımda atıp tutanlar. Misal olarak medya ve sosyal medya.

Sizce bir insan ne zaman tehlikeli olur?
Kaybedecek hiçbir şeyi olmadığında. (Klişe çalışır hocam)

Şans oyunları oynar mısınız?

Şaşırlıyorum, Türkiye'de otuz yaşında bir kadın olarak aşık olduğum mesleği yapıyorum ve bundan para kazanıyorum. Ailem, dostlarım ve sevgimim karıştığım bulduğum bir adamayım. Bence çok da zorlamak lazım şans olayını. Hayır, oynamıyorum.

Dalga geçtiğiniz bir özelliğiniz var mı?

"Ben yaparım"çılığı! "Onu da ben yaparım, bunu da ben yaparım, hepsini ben yaparım," deyip sonra da "Aaa ama her şeyi ben yapıyorum," demem. Ya yapma ya da şikayet etme ama dimi!

Hayatınızın hangi döneminde gidip kendinizi bulduğunuz ortandan çekip almak isterdiniz?

İlkokul birinci sınıfın ilk gününü Yaşadım ve duduğmda kocaman bir çocuk kılmış. Kısacık erkek traşı saçlarını var (hatta beni erkek zannedip erkek forması satmaya çalışmışlardı) ve deli gibi eğleniyor annessi. Sınıf çıkıktı, ben hemen cam kenanına gidip son bir şansımdı deniyordum ama nafile.

Hiç unutamadığınız bir büyük nasihati var mı?
Annessi"Hakkını her zaman ara, ama saygı çerçevesi içinde," der.

RENK SEÇİMLİ KUŞ

Döndü geldi kar.

Yok, öyle değil. Şöyle...

Sıkıntından sıkıntıya. Bir bakış atıyorsun, gidip vuruyor karşıdaki duvara. Sessiz, vuruyor duvara ve hemen dönüyor geri. Attığın bakış hızla geri dönüyor duvardan. Başın o yüzden ağrıyor.

Pencereye koşuyorsun sen. İteliyorsun tül perdeyi, yağıyor çoğalmış kar.

Üşüyen kar dışanda.

Sıkıntından sıkıntıya. Hiç eksikliğini duymadığın bir yürek ağrısının yanıklığı gibi. Sanki öyle. Oysa, hiç de alışılmış gibi görünmeyen!

Kendisine hep ilk kez yaşıyormuş süsü ve rengi ve acısı vermeyi başaran, bunu iyi başaran, kınlanıklarda yontularak özenle biçimlenmiş bir yürek... ve orada, onun varlığıyla duyumsanarak yaşanan bir yürek ağrısı. Ki, algılanınca hiç de korku salmayan, korku yerine sevinç salan. Sevinç bile...

Ağzı açık kalmış bir martı.

**Yok, sana bakıyor değil. Senden salağı vardır elbet, -bakacak. Aman olsun aman...
Hamurunda acı var senin.
Uzun ömürlü dertlerin yüzündeki izleri.
Akıntıya kapılmış beyninden
İnce ince çaresizlik, ince ince...**

Evet, saat sekize yirmi varda ağzı açık kalmış bir martı.

Sokak lambasında, direğin tepesindeki düzlükte, -ağzı açık öyle.

Bir de ağzı açık kalmış sen.

Ve aramadığın düşüncenin hiç de dolaşmadan -dolaştırmadan- gelip hemen seni buluyor olması ilginç elbet. Ama daha da ilginç yarı: Seni şaşırtması.

Şaşırtabilmesi.

Yok, kendi ağzı açık kalmışlığını görmek istemiyorsan, sen de bakma martıya!

O sırada şöyle sertçe, sen kanışma gibilerden çemkiliyor kar. Ben bildiğimi yapam, demeye getiriyor hızlanarak.

Sana değil martıya diyor bunu.

Oysa, martının derdi, şu gelen öteki martı. Gördün ya, biraz sana çekiliyor, gelen martıya sanki yer açıyor lambanın üstünde.

Ama nasıl da yan çiziyor öteki martı! Konacak gibi yapıyor önce, kanat çırpıp gidiyor sonra. Uzaklaşıyor da.

Bak şimdi bak, bunu unutma!

Birden, direği ittiyerek havalanıyor martı.

Direğin sallanışından martının havalanırken direği ittiirdiği belli oluyor. Ama martının öfkesiymiş gibi de görünüyor bu. Ve martı uzaklaşıırken direk -yavaşlayarak da olsa- bırakmıyor sallanmayı. Saat ikiyi on geçte yönünde, bir yapının ardında yitiyor martı. Biraz daha geçince, hiç sallanmamış gibi oluyor, dikilip durmasını sürdürüyor direk.

Oysa, yalnızlıktan kime ne?.. Kendini avutmanın bir yolunu bulmakta mi zorluk çekiyorsun sanki?.. Yeterince kandıramaz mı oldun kendini?.. Hani alışkanlık yapmıştı kendini kandırması olmaları?.. Yalnızlık türleri, türveleri... Gövdelerde budaklar, çatallar, kör sapaklar.

Yalnızlıkta ustalıkla!.. Ey, cehennem! Ey, herkesle düğün bayram olacak cehennem!

Duvarlardan öteye, öyle çok uzaklara bakmak için de bir dert gerekir adama.

Öyle tek dertle yetinmemek de gerekir ayrıca.

Ayrıştıran bir güçle kendisini ayrıştıran bir umudun varlığı olmadan olmaz. Nasıl olsun, hiç olmaz!..

Kaygılardan düştüğün derinliği kaygıların. Artan karanlığı düştükçe derinliğin. Zihninden sağılan. Zihninden sağılması hiç durmayan. Seni bunalan.

Kar yağıyormuş, falan...

Kar yağışında aranılan bir güzellik varsa, kimdir o güzellikten insanları yoksun bırakan?.. Bunu iyi düşünmek gerek ama yalnızca o değil elbet.

Çünkü kötülük var, kötülük. Kötülükte yarış, kötülük. Bunu biliyor olmak sana yetmez, başının çoğalan ağrısı gibi görünür dışandaki kar.

Serçeleri düşünüyorsun gibi de yapamazsın sen!

Hele göçmenleri...
Akıllım,
anlasana!
Boyalı kuş değil istemediğin,
kötülük rengine boyalı kuş.

**Duvarlardan öteye,
öyle çok uzaklara
bakmak için de bir
dert gerekir adama.**

TARİKAT, SAPKINLIK VE GUYANA SENDROMU

Jim Jones ezilmeşlerin de dışlanmaşların da sesi olması gerektiğine inanan, eşitliği önemeyen sıradan bir iyi insandı. 1951 yılında Indiana Komünist Partisi'nin toplantılarına katıldı yine iyi niyetlerle. Sonrasında partilerin halkı büyük yanlışlara sevk ettiği düşüncesi hasıl oldu kendisinde. Kiliseye sızmak gerekiyordu gerçek anlamda eşitliğin yakalanabilmesi için. İlk iş olarak kilise adına kapı kapı dolaşıp tuhaf bir şekilde evcil maymun satışıyla para topladı. Hümanist ve sempatik tavırlarıyla özellikle Afro-Amerikalı siyah nüfus üzerinde etkili oldu. Niyeti hâlâ iyiydi. Kendi organize ettiği performanslarla mucizeleri gerçekleştirebileceğine inanılan ikna etti. Tekerlekli sandalyedeki bir kötürüm kadımı yürüttü. Kanser hastası birçok kişinin tümörünü çıkardı. Amacı yardım etmekti, niyeti iyiydi. Tabii ki kimse o zaman felçliyen yürüyen kadın aslında Jones'un sekreterinden başkası olmadığını, çikan tümörlerinde aslında tavuk ciğerleri olduğunu bilemiyordu. Çaresiz fakir insanların zaafılarından yararlanılan Jones adeta beyin yıkıyor ve hızla takipçilerini artırıyordu. Her geçen gün kiliseye gelenlerin sayısı artıyor ve insanlar tüm maddi tasarruflarını ve hali hazırda kazanılanı kiliseye bağışlıyorlardı. Allah'ın himmetiydi bu maddi birikim onlar için. Niyet hep iyiydi, kutsaldı.

En nihayetinde 1955 yılında kendi tarikatını kurdu, adını da 'İsa'nın Yolundaki Halkın Kilisesi' koydu ve yeraltına indi. Gittide büyüyen 'Halkın Kilisesi' tarikatının niyeti konusunda kimse dışardan bir şey bilemiyordu artık çünkü ayniler büyük bir gizlilik içinde kapalı kapılar ardında sadece müritlerle yapılmaya başlandı. Yıllarca böyle devam ettikten sonra insanların tarikata yönelik merakı medyanın da ilgisini çekmişti. Bu durumdan rahatsız olan Jones

medyanı ve modern hayattan kaçma karan aldı ve en sadık müritleriyle beraber Guyana'da ormanlık bir araziye taşındı. Bölgeye Jonestown adı verildi. Varını yoğunu satıp tarikata bağışlayan müritler iyi niyetlerle Jonestown'a yerleştiler aralarında iş bölümü yapılar, komünal hayata geçtiler. Beraber tanım alanlarında çalıştılar, çiftlik hayvanlarının bakımını, gündelik işleri ortaklı bir anlayışla yaptılar. Liderin emir ve telkinlerini herkese rahatlıkla ulaştırılması için hoparlör sistemi kurdular. Jones'un niyeti kendi tabiriyle "Sosyalist Cennet"e ulaşmaktı. Hedefe yaklaşılmıştı. Dünyanın geri kalanıyla irtibatı koparan Jonestown'daki sessizlik tarikat üyelerinin ileri gelenlerinden bazıların yakınlarının bir inceleme heyeti göndermesiyle son buldu. Heyetin içinde kongre üyesi Leo Ryan ve ekibi de vardı. 17 Kasım 1978'de uçakla yola çıktı ve tarikat merkezine ulaşıldı. Jones heyetin gelmemesi için sert bir şekilde uyardı ama ekip bölgeye ulaştı. Tarikat üyelerinden on beş kişi orati orada kalmak istemediklerini söyleyerek senatörlerle beraber kamptan ayrılmak istedi. Buna çok sinirlenen Jones silahlı adamlarını gönderdi ve uçağın etrafında, pistte senatör Ryan'ı ve dört müridi öldürdü. Ayrılmak isteyen herkesi ölümle tehdit etti.

Kasabadan ayrılmak isteyenlerin yanı sıra tarikatın ayrılmamanın hiç de doğru olmadığını savunan fanatik müritler de vardı tabii ki. Neticcede 18 Kasım 1978 akşamı hoparlörlerden duyurularak müritlerin meydana toplanan Jones daha önceden hazırlanmış siyanürü içeceği içmelerini söylediklerinde hiç tereddüt etmeden zehri yudumlayanlar, çocuklarına

*Cehenneme giden
yol iyi niyet taşlarıyla
döşenmiştir.
Dante*

içirenlerle doluydu kamp. Yüzlerce mürit gözü kapalı emirlere uydu ve ölüme yürüdü. Kaçma teşebbüsünde bulunanlar ya diğer üyelerle intihara zorlandı ya da ateşli silahlarla vurularak öldürüldüler. Jim Jones da kendi silahıyla kafasına sıkarak

intihar etti. Son anlarında niyetinin ne olduğunu kimse bilemedi, bilemezdi. Toplamda 250'si çocuk 911 kişi öldü. Müritlerinin yüzde 68'i sıyahtı, edinilen bilgilere göre tarikat şırkıyla ve ayrımcılığa maruz kalmış, toplumdan soyutlanmış kişileri özel olarak seçmişti. Jones'un son vaazında "Evlatlarımız, ölümden büyük bir şeref vardır. "Ölümden korkmayın, ölüm yalnızca farklı bir boyuta adım atmaktır," demişti. FBI soruşturmanın ardından ses kaydını internete servis etmişti. Konuşmanın sonlarına doğru ağlayan çocukların ve bağırın insanların sesi çok net duyulmaktaydı.

Tarikat üyelerinden bazıları mucizevi bir şekilde katliamdan kurtulmuşlardı. 79 yaşındaki işitme engelli Grover Davis intihar anonslarından habersiz kulübesinde uyuydu. Stanley Clayton da silahlı tarikat mensuplarını atlatıp ormanın içine kaçabildiği için katliamdan kurtulmuştu.

Yakin tarihin bu en kitselel intiharı 2006 yılında "Jonestown: Halkın Kilisesi'nin Yaşamı ve Ölümlü" adıyla belgesel, 2013 yılında *The Sacrament* adıyla sinema filmine konu olmuştu. Benimde aklıma durduk yerde bu hikâyeler ve Dante'nin o meşhur sözü geliyor işte:

"Cehenneme giden yol iyi niyet taşlarıyla döşenmiştir."

GÜZ DE GÜZEL BE GÜLÜM

Sonbahar geldi, adına güz, gözde hazan derler, içinde saklı hüznün derler. Sarı yapraklara bakıp da akillarına hep ayrılık düşünenler, yağmurdada ancak çamuru görürler.

Oysa yaprak kuruyup düğünsoya, ömrü tükenmiş diydiler. Sıraşını savmış gitmiş, hüznü de ne? Yaprak kadar hızlı dükküldü gazetelere, ekekle kalan kocaman gülüşleri ile yüzlerce güzel insan, gececik sima, anaç bakiş, babacan suretler bir sene içinde. Biz ki hepsini tek tek kazıdık aklımıza, bir yaprağı mı alıp saklayamayacağımız kitap arasında?

Ağaçlar kuru dal kalyonmuş. Bu da insanda melankoli yapıpırmış. Kupkuru kaldı şehirler, insansız kaldı. Taş taş üstünde kalmadı da yine de durmadı be dünya.

Banş ile başlayan çok farkında mısın? 1 Eylül'ün adı Banş Günü'dür. Banş'a gönül verenin hüznüne işi yoktur. Banşın simgesi güvercin ve zeytin dalıdır. Zeytin bolluk bereket demek.

"Bereket varsa neyi paylaşamamış ki insanlar?" demişler. Bilememişler insanların düşünceleri bile kendi malından sayacağını, fikirde bereketin bolluktan sayılmayacağını. Güvercin, amacı huzuru temsil, bence asıl anlamı kanatlanıp uçmaya meyil. Hüznüne, hazanla elde tutulacak şey değil. Hiçbir ünlü düşünürün aklına gelmeyen benim anneannemin aklına gelmiş, her zorlu yaşayan Anadolu kadını gibi kendi vezcini kendi üretmiş.

"Acımak dünyanın en yersiz hissi, kimseye faydası yok. Öfkelen, öfkeli kullan, umutlan umudu kullan. Hayatta kime acıdıysam başıma geldi, kendime acısam beteri başıma geldi." Melankoli kendine acımak bir nevi, hüznün de çaresizlik gibi. Bize yakmaz. Yağmurlar gelecek güzde, toprak mış kokacak. Bağbozumu olacak. Salkım salkım üzümle şaraba duracak. Beş bin yıldır insanoluğuna işi gelen şarap bize de belki derman olacak.

Evet sarıkkı dükkülec yapraklar, sarı geçiciliğin ve çekiliğin rengidir. Kuru yapraklar üzerinde yürüyeceğimiz bir patikada. Yapraklara bakıp feyz alacağız sandan. Geçecek bütün bunlar, her şey gibi. Hayat her şeye yağmın çekici. Belki üzümler, belki ediller bizi ama bu da geçecek. Soğusun varşın havalar. Yazın tadını doyaysa çıkarana hava soğusa ne yazar?

Alırsın avucuna oturan bir bardakta çay, içini ısıtır. Pencere aralarında rüzgâr uğuldar. Geceler uzar, o gecelerde mutfakta kalabalık sofralar. Büyük boy demlikler dolaplarından çıkar. Dertler paylaşılır, konuşuldukları bulunur dermanlar. Sıraşını bekler yazın hafifliğine yakışmayan bazı kitaplar, altı çizilesi satırlar. Okular açılmaz, özlemiştiğin sesinizi, çiğliğini, neşeleniş çocuklar. Kaldırmanın hemen bisikletleri, kışa daha çok var. 'İşimdi artık evlerde yanan sarı ışıklar; bize aileyi, bir arada olmayı ve huzuru anımsatırlar. Yeterince doluydu bütün yaz tüm sokaklar. Üzerine uzanmamızı özlemişti salondeki halılar. Başımızın

altında yastıklar, üzerimizde ince bir

Artık yetişemeyeceğimiz kadar çoğaldıysa mezarlar, vazifemizde inadına yaşamak var.

battaniye, daha izlenecek çok film var. Bir cam önünde masamız olsa, üzerinde küçük kâğıtlarda, sevdiğimiz satırlar. Tam cama vuran damlaları seyredip fikrini kâğıda dökmekle zamanlar. Kimse göremese de sen bildiğini yaz yine, söz uçar yazı kalır. Hem bekledikçe daha güzel kokar kâğıtlar, yazılmadıkça da aklıdan çıkıyor hatıralar.

Acımıyorum ne halimize ne eksilen bir yaz da. Üzüliyorum sıklıkla, güz yaşı mikrobonu kırıyor gözlerimin, o da lazım neticede. Öfkeleniyorum ve saklıyorum içimde. Biliyorum lazım olacak ileride. Hınc doluyorum ama patlamıyorum. Sabrımı büyütiyorum sayesinde. Bazen yolda yürürken duruyorum aniden. Hava

üşüyor. Bu güzeldiyorum, bunu hatırlatmıyorum. Sürekli isimler sayıyorum aklımdan, yüz yüze tanımadığım, gazetedeki fotoğrafını gördüğüm, tanışmadım çok seveceğimi umduğum, artık burad olmayan insanların simaları ile yaşıyorum. Unutursam, üzerine basıp geçtiğimi bir kuru yaprak olmalarından korkarm. Hep bir adım gidiyorum geride kalanlara. Ortak bir tek paydam bile olsa, çok sevesim geliyor. Bir gün belki birbirimizi göreceğiz yine bir gazetede, hüznüne işlenmiş hayat hikâyemize eşlik eden en güzel fotoğrafımızla. İnsanın kaç günü kaldığı mühim değil, bu günün naslı geçtiği önemli aslında.

Amatör bir yönetmen elinden çıkan ağır işlenen bir aksiyon filmi gibiydi bu yaz. Sinemanın kapıları kilitli, yarıda bırakıp çıkamıyorum. Kolay değildi ama becerdik, film bitmesede yazı bir şekil bitirdik. Önemседik ve sevdik, ömrümüzün bir yazıdır ve sayılıdır dedik, incitmedik. Bu yaz sık gittim anneannemle dedeme. Oraya gidince toprakla da uğraşıyorum hem. Dedem tanıyıyorm beni, hiç bilemiyorum. Anlayamıyorum, neden reyhan ekliyorm iki-üç hafta susuzluğa dayanmayacağını bile bile. Anneannem seviyor ya kokusunu, kokladığı kadın bana yeter işte. Bize de yaşıdığımız kadar yeter. Öyle almışmış. Bu coğrafyada yaşayabildiğimizi kadarı kâr, kolkayışın gelen çiçeği, patlatasın gelen kahkahayı erteleyecek lüksün mü var? Yıldız çiçekleri ekliyorm mesela, toprağa da baksa bir gözümüz, aklımızdan gökyüzü çıkmasını diye. Seviyorm anneannem yıldızları, o sevdiğince yayılıyor çiçekler. Biz her acıdan sonra derin bir nefes alıp göğe bakanz. Baktıkça hayatı hatırlar; onca sonsuzlukta alt tarafı bir insanlık olduğunu unutanlardan uzak durur, o yıldızları görebilmemiz kıymetini bilenlere tutunuruz.

Öyle bir coğrafyada doğmuşuz ki; yaşamak bir görev bize. Her soluğün değeri bilir, vazifemize saygı duyanız. Demem o ki; Güz elemle değmesin yüreğine gülüm, bizim topraklarda kolay şey ölüm. Onca yapraklaş iş varken, seni yormasın bu hüznün Her günü sevesin isterim. Sonbahar dediğün serinlikler, yağmurdur. Belki sen bir işe yaramaz sanırsın ama gidediğimizi mezarları, o beğenmediğün güz sular, yıldız çiçekleri açar, reyhanları mış kokar.

Artık yetişemeyeceğimiz kadar çoğaldıysa mezarlar, vazifemizde inadına yaşamak var.

RİZE KALESİ'NİN SON FATİHİ

Hangi ansiklopediye bakılsa, şehrin tek tarihi eseri olan Rize Kalesi'nin, savaşçı ve sömürgeci bir halk olan Cenevizliler tarafından inşa edildiği belirtilir. Cenevizlilerden sonra şehir Bizans'ın eline geçince kale, İmparator Justinien döneminde, takriben 527-545 yılları arasında, tamir edildi. Kalenin kimi surları yedi yüz yıl sonra, 1200'lerde, İmparator Alexios döneminde yapıldı. Trabzon'un fethitle Bizans saltanatını yıkan Osmanlılar, Rize'ye griip kalenin burcuna bayraklarını dikti. Rize Kalesi, bir kez de Osmanlılarca onarıldı.

Ne var ki hiçbir ansiklopedi, Türkiye Cumhuriyeti kurulunca kaleyi kimin onardığını ve son şeklini verip bugüne getirdiğini yazmadı. Şayet yazılsaydı Kale'nin Cenevizlilerden, Bizans imparatorları Justinien ile Alexios'tan ve nihayet Sultan Fatih'ten sonraki banisi ve hamisinden söz edilecekti: İspirli Deli Yalçın!

Deli Yalçın, Erzurum'un İspir ilçesinden hamallık için Rize'ye göçmüş Abdi Yıldız'ın üç oğlundan en büyüğüydü. Abdi, hamallıktan biriktirdiği parayla kalenin yanı başında bir çaylık alıp ev kurmuştu. Deli Yalçın ve kardeşleri, bahçesinde mandalina, mısır, karayemiş, elma ve incir ağaçlarının, üzüm asmalarının yetiştiği bir evde büyüdü. Deli Yalçın tez elden çalışmaya başladığı için okula gidemedi. Kuyumcular Sokağı'ndaki bir handa çay ocağı işletti.

Yetmişlerin Rize'sinde Kale, yalnızca Ramazan ayında iftar topu atımında kullanılıyordu. Ramazan haricinde, gündüzleri mahallenin gençleri kalenin içerisinde "fulbol" oynuyor; kadınlar ineklerini otlatıyorlardı. Geceleri ise şehrin berduşlarına açılıyor: İçki içenler, serçer çekenler...

Deli Yalçın evinin penceresini açınca burun buruna geldiği kaleden çay ocağı kurmaya karar verdiğinde, bütün mahallenin dinledi. Bu fikri kim duysa, "Kale'ye kim gider de çay içer. Deli Yalçın işte, ne beklersun!" dedi. Fakat Deli Yalçın'ın düşüncesinde

çaydırmak mümkün değildi. Nihayet 1982 yılında belediye başkanı Ekrem Orhon'u ikna etti. Berduşları ve inekleri kovalayıp çay ocağını açtı.

Gel gör ki viraneyi andıran Kale'yi elden geçirmek kolay olmadı. Deli Yalçın, Kale'nin yıkık duvarları onardı, türlü ağaçlar ekti, kulübeler dikti, gezintilik yollar açtı. Kale'den sahile uzanan eski bir tünel girişini bulup adını üzerine demir parmaklıkları kapattı ve "Niyet Kuyusu" koydu.

Konukların bozuk para attığı kuyu, zamanla çocuksu anelerin bile başında dilek tuttuğu bir meskene dönüştü.

Bir ara Deli Yalçın, Kale içerisinde fısıkyeli havuz

hale gelmişti. Şöhreti giderek arttığı için Kale, turist kafilerinden geçilmeyordu. O tarihte, konuklara tepside çay servisi yapanlar garsonlardan biri de, henüz ortaokul çağında olan bendim.

Kale'nin yükselişi dikkat çektiğçe şehrin yerlileri de söylemeye başladılar. Deli Yalçın'ın değil miydi; kaleyi ne diye bir İspirli idare ediyordu! Şehirde Rize'li kalmamıştı?

Öfke zamanla tehdide dönüştü. Kale'yi devretmesi için deli Yalçın'ı tehdit edenler de oldu, yolunu kesenler de... O hiç geri adım atmadı. Kaldı ki İspirli Yalçın'a "Deli" denilmesi, bu yüzden; Hiddetinden, cesaretinden ve belinden ayırmadığı tabancasından... Ayrıca küçük kardeşi Kamil, şehrin son kabadayılarında. Rize'nin yerlileri tarafından, göçmenlikleri, yoksullukları ve şivelerinden ötürü horlanan İspirli, olanca sofuluklarına rağmen, içlerinden çıkan Kamil'in şehri haraca kesmesinden içten içe gurur duyuyordu. Fakat Kamil, daha otuzlarından ölmüştü. Cenazesine, bütün köylülerimiz ve Kamil'in kabadayı arkadaşları gibi ben de katılmıştım. Deli Yalçın'ı mezarı kardeş için ağlamak görmüştüm.

Deli Yalçın'ın ikinci kez ağlayışı, belki de Kale'nin elinden alındığı gün oldu. Rize'nin tek tarihi eseri, bir İspirli'ye çok görülüydü. Kale girişinde, ikram edilecek bir bardak çay karşılığında bilet kesmesi, bilet almadan içeriye girmeye çalışan emniyet müdürü ile savcının üzerine yürümesi, Deli Yalçın'ın sonunu getirdi. Kimi gazetelerde Deli Yalçın için, "Deli Dürmlü" başlıklı haberler yazıldı. Gözaltına alındı, mahkemelik oldu. Artık Deli Yalçın'ın direnecek takatı kalmamıştı.

Rize Belediyesi, 2003'te Kale'yi Deli Yalçın'dan geri aldı. Karşılığında Deli Yalçın'a, şehirde lunaparkın içinde bir büfe verdi. Deli Yalçın, şimdi altmış beş yaşını sürse de, büfenin başından ayrılmıyor. Aklına vurdukça Kale'nin surlarına atıyor.

İspirli Deli Yalçın'dan biliyorum; ansiklopediler tarihi eksik yazıyor. Rize Kalesi'nin asıl sahibi olmayı ve tarihte anılmayı; Cenevizlilerden, Bizans imparatorları Justinien ve Alexios'tan ve Sultan Mehmed'den daha çok, İspirli Deli Yalçın hak ediyor.

Kaldı ki İspirli Yalçın'a "deli" denilmesi, bu yüzden; hiddetinden, cesaretinden ve belinden ayırmadığı tabancasından...

açmaya çalışınca tarihi esere zarar verdiği için iki ay tutuklu kaldı. Deli Yalçın, okuma yazma bilmeyen bir vatandaş olarak, tarihi eserden habersizdi; o yalnızca, Kale güzel görünsün istemişti.

İlkin yalnızca Rize'lilerin gittiği Kale, doksanlardan itibaren şehrin tek turistik adresi oldu. Rize'nin devlet dairelerine asılan ve hatta kartpostallara basılı

TATİLDE DEĞİLİM.

Saatler gece yarısını geçtiğimizi söylüyor. Günlerden ne, bilmiyorum. Cumartesi olabilir ya da salı. Sevgilimin gözlerine bakarken bile gülümsemek zor geliyor. Oysaki güleç yüzlü bir mızacımdı. Güllüşümü ücreti mukabilinde haftanın yedi gününü, günün bilmem kaç saati bir iş yerine satmaya başladığımdan beri gülümsemek eskisi kadar kolay gelmiyor. Elini tutan elden güç alarak ayaklarımı eve doğru sürüklerken tüm iyi niyetiyle beni yol ortasında durduruyor.

"Çok yorgunsun. Evde yemekle uğraşmayalım. Gel meyhanede iki duble atalım. Hem baş başa biraz zaman geçiririz hem Ümrân Abla rakının yanında ne verirse karımızı doyururuz işte..."

Hiç gücüm yok ama "Hayır" diyemiyorum. İnsan aynı evde yaşadığı sevgilisini özleyebilir mi?

Aylardan Ağustos ise ve de ikamet adresinin ilçe bölümünde bir tatil beldesinin adı yazılıysa özer. Yaz başladı mı, arkadaşlar tatile gelir. Arkadaşlar iyidir ama hayat bize her gün tatil değildir. Onlar her gün ve her gün deniz, güneş, parti, alkol, dans, eğlence ister. Haklılar, yıl boyunca bir hafta on günlük tatil için çalışmışlar. Bense isten yorgun argın eve geldiğimde, salondaki kanepede donla oturup müzik bile açmadan duvarlara boş boş bakarak bir fincan kahve içmeyi bile özerken sevgilimi nasıl özlemeyeyim? Ben de haklıyım.

Meyhaneye giriyoruz. Tam karışımzdaki masada en yakın arkadaşım oturuyor. O da az önce girmiş içeri. Planlasak denk getiremeyiz. Mutluyum ama gözlerimi zorla açık tutabildiğinden kimse bunu fark etmiyor. Ülke haritası üzerinde apandisit gibi duran yüzölçümü 446 kilometre karelik şu yarımada, birbirimizin yüzünü görmeye hasretti.

Biraz esinti, biraz kayıntı, iki hoş sohbet derken sabahın üçü oluyor. Kanepeye varmış uykuya

yenik düşmeden önce son bir sigara içmeye gayret ediyorum. Sevgilim, "Hadi üşenme, gidip denize atalım. Tuzlu su dinlendirir," diyor. Üşüyorum. Ağustos sıcağından üşüyorum. Biraz baş ağrısı var, sanırım bademciklerim şişecek. Yorgunum, hastayım, ertesi sabah erken kalkıp bu yazıyı yazmam lazım, sonra işe yetişeceğim. Yarın günlerden neydi? Salonda bir süpürmek lazım, kediye veterinerine götürmek lazım... Evlin kirası, çocukların maması, hep aynı hayat kaygısı...

Küşkün ama anlayışlı gülümsemesi, bir ihtimal beni ikna edebileceğine inanarak parlayan gözleri ile çelişkili, "Benim sevgilim nerede? Ben onu çok özledim," diyor. Yatağa girmeden önce makyajımı temizlerken belki de haftalar sonra ilk kez aynadan gözlerimin içinde bakıyorum.

"Ben de kendimi çok özledim."

İnsan her şeyi hasret yaşayabiliyor da kendine hasret kalmaya dayanamıyor. Burnum tıkalı, gözlerim yanıyor. Gerçekten hasta mı oluyorum yoksa kendi kendimle kalabilmek için bedenim bana hastalık numarası mı yapıyor? Yine yetişemiyorum, yine hiçbir şeyi yetiştiremiyorum. Bir kez daha hayatın içinde kayboldum. Yat, kalk, işe git, işten çık, arkadaşların yanına uğra, saat geç, herkes sarhoş ya da yorgun olduğu için aynı beş cümle etrafında dönen sohbetlerde sıkış, azıcık gücün varsa kendini suya at, çik, yat, kalk, maas günü gelsin, kira günü gelsin, yat, kalk, evi toparla, neversimleriyi ki, taze fasulye pişir, misafir karşıla,

misafir uğurla, yat, kalk... Ben çemberi kırmak için her seferinde mücadele veriyorum, mesleğimi değiştiriyorum, yaşadığım yeri değiştiriyorum, hayatımı değiştiriyorum ama çember ne yapıp edip beni yeniden sarmalamayı başarıyor. Bir yerde hata yapıyorum.

Güzel bir film izlemeyeli, iyi bir kitap okumayalı, kendimle yan yana oturup uzun uzun düşünmeyeli, yeni bir şeyler üretmeyeli, yeni bir şeyler öğrenmeyeli, hepsini bırak köpeğimi arkama takıp sahil boyunca keyifli bir yürüyüş yapmalı o kadar uzun zaman oldu ki... Bunları yapmadığım sürece ben, ben olamam ki! Kendi kendini özleyen bir zavallı olurum sadece. Hatta yine ve yeniden oldum bile...

"Bekle" diyorum kendime "Eylüle ne kaldı, şunun şurasında, sezon bir bitsin, bekle." Eylülünden sonra... Kasımdan sonra... Yeni yılda... Kaç yıl önceydi? Hani karar almıştık? Hani artık hiçbir şeyi beklemeyecek, hayatı bekletmeyecektik? Şu üç günlük hayattan aldığım dersleri kaç kere daha unutacağım, kaç kere daha aynı şeyleri idrak edebilmek için benzer duvarlara çarpacağım?

Kabul etmiyorum! Nerede hata yaptığımı bulacağım ve yeniden deneyeceğim. Eylül'de beklemeden, hemen, şimdi... Hayat yaşanmama müsaade ederse, gençliğinde çok okumuş, çok yazmış, o vakitler sorguladığı mevzular üzerinden edindiği üç beş sabit fikre saplanmış birisi olmak istemiyorum. Bir yolunu bulacağım. Kendimle ayrı düşmeden, sevgiliime, sevdiklerime hasret kalmadan bu çemberi bir kez daha kıracağım.

VAHDETTİN'İN KÖŞKÜNDE BİR SÜNNET DÜĞÜNÜ

"Acıyooo, acıyooo" diye bağırdığımı, sadece "olay" ve "eylem" olarak anımsıyorum; gerçekten acı duymuşsam bile belleğimde bu konuda hiçbir iz yok.

İnsan kaç yaşında sünnet olduğunu anımsar mı? Başkalarını bilmem ama ben anımsamıyorum... Sadece annemle babamın, "Engin 12 yaşına geldi, koca adam oldu, artık şu sünneti yapalım" sözleri, dün gibi kulağımda. Ağabeyimle aramızda altı yaş olduğuna göre demek ki, altı yaşındaymışım; annemle babam ağabeyimde çok geç kalmışlar ama, benim sünnet isim, tam okula başlamadan önce halledilmiş.

Sünnet düğünü adeti artık yavaş yavaş terk edilmiş galiba...

Örneğin, bizim oğlanın sünnetini, Hacettepe'de doğumun yaptırın jinekolog arkadaşım, hemen halledivermişti.

Temmuz ya da ağustos aylarında bir yaz günü yapılmıştı ağabeyimle benim sünnet düğünümüz. O zamanlar ilk köşkün alt katında otururduk. İç doludurmuş büyük havuzu çevreleyen yolun denize yakın bölümünde, büyük ıhlamur ağacının altında uzun bir masa hazırlanmıştı. (Bu ıhlamur ağacını hiç unutamam; çünkü altında hayatımda ilk öpücüğü tatmıştım. Öyküsü *Yaşamın Anlamı* adlı kitabımda var.)

Birinci fotoğrafta, ağabeyimle ben, hemen sünnetten sonra görüyoruz. Ağabeyim de olsa büyük, on iki yaşında; hafiften gülümseyerek poz vermiş. Benim poz verecek halim filan kalmamış; yaşadığım travmanın etkisiyle hiç de sempatik bakmıyorum objektife.

İkinci fotoğraf, ünlü ıhlamur ağacı. Önde oturan anneannem Cemile Hanım. Arkada, ağacın

yanındaki, anneme yaşıca en yakın olan ablası Şükriye teyzem. Okulda da sınıfları yakınmış, ilgilerine ve yeteneklerine göre ilginç bir işbölümü geliştirmişler: Annem onun edebiyat ödevlerini yazar, teyzem de annemin elişlerini yaparmış. Arkada ortada Şükriye teyzemin küçük oğlu Özer ağabey. En solda da annem.

Daha operasyon başlamadığı için biz de ipek sünnet entarilleriyle ortada dolaşıp masanın hazırlanmasına yardım ediyorduk. Birdenbire müthiş bir sağanak başladı... Apar topar, masayı ve üstündekileri içeri taşıdık. Bereket versin köşkün taş döşeli salonu yeterince büyüktü. Hemen yemek düzeni kuruldu, bizim yatak da salonun yemek masasını görece bir yerine kondu.

Çok ilginç bir biçimde, sünnet anını, sadece görsel olarak anımsıyorum. Bilemiyorum, acaba belli bir tür lokal anestezi yapılmış mıydı? Ama çok net olarak, "Acıyooo, acıyooo" diye bağırdığımı, sadece "olay" ve "eylem" olarak anımsıyorum; gerçekten acı duymuşsam bile belleğimde bu konuda hiçbir iz yok.

Görsel olarak anımsadığım manzara ise çok ilginç: Sünnet, ortadaki taş salonun giriş kapısına göre solda kalan ve tuvalete açılan küçük odada yapılıyor. Oda'nın kapısı açıldı ve kapıya ellerindeki armağanları sallayarak, benim sesimi bastırmak için bağırarak kalabalık bir konuk topluluğu yığılmıştı. En çok dikkatimi çeken, bir konuğun sapından tutarak salladığı ve kapağı açık olduğu için her sallayışta, açılıp kapanan bir okul çantasıydı...

küçük boy birer dolma kalem armağan etmişti. Benimki, enine beyaz kesik çizgili, mavi renkli plastikten yapılmıştı, arkasındaki lastik haznenin sıkılıp bırakılmasıyla mürekkep çekiliyordu. Sonradan kalem koleksiyonu yapmaya başlayınca, o kalemlerden çok aradım ama bulamadım. Halâ arıyorum. İkinci anımsadığım armağan, bir kurşun dolma kalemdi. Kimin getirdiğini bilmiyorum. Yıllarca kullandım. Markasını anımsamıyorum. İthal malı çok zarif, altı siyah, üstü madeni bir kalemdi. Arkasında gizli silgisi de vardı. Üçüncü armağan ise halen evimizde büfede duran son derece ince porselenden yapılmış bir kahve fincanıydı. Onu Ağa Efendi getirmişti.

Zehranım, Lütfiyanım ve Paşanım teyzelere ek olarak Ağa Efendi de, Vahdettin'in köşkünün yerli ahalisindendi.

Sarayın haremâğalarındandı. İnce sesli, şıman bir siyahiydi. Zehranım Teyze dahil, herkes ona çok saygı gösterirdi. Hiyerarşik olarak hepsinin üstünde gibi davranırdı.

"Vahdettin'in köşkü" dendiği zaman genellikle halkın anımsadığı kubbeli orta köşkte otururdu.

Sünnet düğünümüzde elbette eğlence de eksik değildi: Orta oyunu olduğunu şimdi anladığım, kavuklu ile pişekâr gösterisini anımsıyorum. Ortadaki masa kaldırılmış, misafirler salonun etrafına dizilmişti: Gözlemlerin önündeki sahne ise, iki beyaz entarili adamdan birinin elinde şak şak diye ses çıkaran (sonradan adının pastav olduğunu öğrendim) çift parçalı garip bir sopayı sallarken başıprı çağırarak, ötekini döne döne sürekli kovalamasıydı. Ne dediklerini o zaman da anlamamıştım, şimdi de hiç anımsamıyorum.

Nöbetçi eczane
Nöbetçi yazılar 5

HER DERDE DEVA RAYMA BİLEKLİK

Önce her birimiz, ürüne temkinli yaklaşıp meseleyi "Ne lan bu?" bilimselliğinde çözmeye çalıştık. Fakat her gün bir önceki güne nazaran daha da çok Rayma satılmaya başlayınca ona karşı inceden bir sempati ve saygı besler olduk.

En masum zamanlardı... Sinemadan çıkınca havanın nasil bizi den karardığına, güneş ilmek ilmek damları örken nasil olup da karn bastırıldığına şaşıran çocuklardık.

Sonra "pazarlama harikası" ürünler çıktı. Sonra bunların taktileri... Masumiyet yavaş yavaş bozuldu. Bir zamanlar "Rayma Bileklik" diye bir şey moda olmuştu. Satış yetkisi sadece eczanelere aitti. Bir mucizeydi! Kalbe, şekere, kolesterole, siyatige, iktidarsızlığa, romatizmaya, "psikolojik delillere" her şeye ama her şeyi iyi gelirdi. Manyetik, kinetik, sismik enerji, çekim gücü, ritmik rezolans gibi bir dolu hadise...

Uçlarında; iki altın sarısı topu bulunan ve en nihayetinde tek maşadan bir alaşıp olan bu bilekliğin hikmeti muammas pek sorgulanmazdı! Üreten de, toptan satan triyatı depolan da, onu en son müşteriyi buluşturan eczaneler de Rayma'dan epey para kazandı. Bileklik, kalfalık yıllarının da dükkândan kaçış vizesiydi. Onun kadar "yok satan" bir başka ürün daha olmamıştı. Bitti mi... Hoop depoya... Rayma sipariş gelmesi beklenemeyecek kadar kârı bir yatırımdı.

S.M.L... Türlü türlü bileğe uyum sağlayacak üç boyu vardı. "Her daim kalfa" Cahit, sadece cumartesi yoğunluğu için eczanelere gelen Bilge Memoli ve ben... Önce her birimiz, ürüne temkinli yaklaşıp meseleyi "Ne lan bu?" bilimselliğinde çözmeye çalıştık. Fakat her gün bir önceki güne nazaran daha da çok Rayma satılmaya başlayınca ona karşı inceden bir sempati ve saygı besler olduk. Sonunda, kimimiz asiye ettimizi, kimimiz sırt ağrılarımızı, kimimiz de vücuttaki kaşıntılarımızı bahane edip onu bileklerimizde taktık, esiri olmuşuzdu. Rayma gerçekten de her derde deva bir mucizeydi!

Ürüne kalpten inanınca satış da ikiye katlandı. Çünkü müşteriyi, bileklerimizizi sıyrıp "Biz de takıyoruz"

her şeyi iyi geliyor", ciddiyyetinde ilgileniyorduk. En çok duyduğumuz şey Rayma olmaya başlamıştı... Onu, gece rüyalarımızda görüyor, sabah onun için erkenden depoya itinalt etmek zorunda kalıyorduk.

Hastalığın türüne göre Rayma farklı kollara takılmıyordu! Bir gün eczanenin kapisından içeriye bir teyze girdi. Kadıncağıza üç saate yakın süreyle Rayma efanesine ilişkin bilgi sahibi olduğumuz, deneyimlediğimiz ve "maalesef" yürekten inandığımız tüm uyduruk şeyleri anlattık.

Teyze oturdu, kalktı, inceledi, Rayma'yı koluna geçirdi, yığdı, "Bir takışta iyi bile geldi," diye sevindi sonra da emekli maşasını aldığında geleceğini söyleyerek dükkândan ayrıldı.

Fakat ertesi gün bir daha geldi, ondan sonraki gün iki kere... Devrışı günler çok oturup Rayma'yı bileğine takmak ve giderken çıkarmak suretiyle sık sık! Bir ayın sonuna doğru heyecanla dükkândan içeri girdi, kounundaki iç içe geçmiş poşetleri yavaşça açıp emekli maşasının beşte birini çıkardı, uzattı... "Denedik ama bir daha deneyim evladım. Ota boy olur herhalde..."

Çok geçmeden. Teyzenin yüzünde o altı harften oluşan kelimenin hayal kırıklığı harelendi. Cahit, alıştırmadan söylemişti: "Kalmadı!"

Kadıncağız, tezgâhın karşındaki banka oturmada, yığdı, sı, istedi. Yandaki kompu eczaneden başlayarak araştırıldı, depolar arandı, Rayma hiçbir yerde yoktu. Kadına acıdı. Kolumuzdaki bilekliklerden herhangi birini çıkarıp ona verebilirlik. Cahit evvelce; "Bu meret her vücutdan hastalığına göre kendini şekillendirir, bir kişirin Rayma'sı diğer kişiyi olmaz" şaşmalığındaki şeylere inanmış ve teyzeyi de inandırılmış olduğumuzdan bunu yapamadı!

Rayma soranlar bir yaraydı. Ama adama en çok, günde beş kez dükkâna gelen ve on beş kez de telefonla arayan bu teyze koyuyordu... "Gelse dükkân senin teyzem, heba ettin kendini dön evine!"

İçimiz parça parçaydı... Fakat bir gün Rayma Bileklik aniden ve kollerce zuhur ederdi. Teyze de üstüne geldi ve yeni alınmış ayakkabısından gözünü almayan çocuk gibi bileğine baka baka dükkândan ayrıldı. Ne var ki bizim çilemiz bitmemişti. Bunu, bir kalemde maşanın beşte birini hepimiz inandığı kıyırık bir bilekliğe bağlayan teyzenin ertesi gün erkenden gelişinden anladık.

"Şimdi bu tansiyonuma iyi geldi de şekerim azaldı..."

Kalfa Cahit hemen bir formül bulmuştu. Aldı bilekliği eğdi bükü, geri verdi... "Bi de böyle tak teyzem..." Kadın taktı, şekeri düşürdü! Cahit bilgece gülmüştü. Fakat iki saat içinde kadın tekrar geldi. "Şekerim iyi de... Siyatığım tuttu..."

Haydi bileklik, eğildi büküldü; siyatık ayanı yapıldı. Lakin teyze bunu aded edindi. Siyatığım geçti, çarpıntım yar ayar... Çarpıntım geçti başım dönüyor beni bir ayar... Hepsi bitti, sırtım kaşındı, haydi yeniden baka yaplandı!

Gel zaman git zaman teyze mesaiye de kalır oldu. Sonunda babam bile kendini teyzenin Rayma ayanını yaparken buldu. Bu nasil menem bir şeydi ki! E sonunda bir gün Cahit gemileri yaktı. "Teyze ver sunu!" dedi. Rayma'yı kadından aldı, kasayı açtı para iadesi yaptı... Teyze ürünün altın toparını filan hep çizmiş, bileklik zaten oynaya, eğile büküle kimseye satılmayacak hale geldi. Fakat baba aldırış etmedik. Çile bitmişti.

Kadın dükkândan çıkarken, içimizi ezdi. "Ulen," dedi, "Bi boka yaradı zaten, neymiş ki bu böyle..." O vakit Cahit'in nevrü düdü, kadının suratına baktı; "Tüh," dedi "Sana verdiğimiz emeklere yazıklar olsun!" Ancak teyze gider gitmez daha değişik bir şey oldu. Cahit patlayacak gibi olan o ruh halimizi iltifat etti. Kulundaki bileliği çıkarıp kenara fırlattı: "Doğru söyleyiyor lan, sıçmışım Rayma'na, sinire iyi geliyormuş..."

Kalfa Memoli'yle birlikte aynı anda bileklikleri çıkarıp zamanın altı çekmecelerine böylece koyduk. Fark ettik ki zaten artı ekmece Rayma'yı şırmıyordu. Üstelik taktileri yayılmıştı!

KENTSEL TARIM İSTANBUL'UN BOSTANLARI

Tarih kitaplarının bize öğrettiği bilgilerden yola çıkarsak, insanların evvela mağaralarda ya da ağaç kovuklarında yaşadıklarını görürüz. Buralarda yaşayan insanlar besinlerini avcılık ve toplayıcılık yoluyla temin ederlerdi. Fakat bir gün toprağa bir tohum ekmeyi akıl etti ve böylelikle tarım icat edilmiş oldu. Tarımın icadının ardından minimalist yaşamı destekleyen mağaralar onlara yersiz oldu. Çünkü hali hazırda bulundukları meskun mekânlar suya uzaktı ve tarım için su gerekliydi.

Mağaralarda ikamet ederken av peşinde oradan oraya sürüklenerek seyyar bir hayat süren insanlar tarımla birlikte yerleşik hayata geçmek zorunda kaldılar. Çünkü çiçek dalında güzeldi ve bitkiler hayvanlar kadar hızlı hareket edemiyorlardı. Besin ihtiyaçlarını bitkilerden karşılayan insanlar bitkiyi velinmetten sayıp ona hizmet etmeye başladı. Tarlalarda çalışırken güneşten, yağmurdan ve bilimum tabii olaylardan etkilenmemek için çevrede bulunan malzemelerden kendilerine korunaklar inşa etmeye koyuldular.

Mağara yerine inşa ettikleri korunaklarda yaşamayı tercih eden insanlar, yaşadıkları konutların ve ekip bitkileri arazilerin birbirine karışmaması için aralara sınırlar koydular. Böylelikle bilinçsizce ilk şehirlerin ve medeniyetlerin temeli atılmış bulundular. Nüfusları arttıkça arazilerini yetersiz bulan insanlar topraklarını genişlettiler. Komşularıyla anlaşamadıkları zamanlarda kavgaya tutuştular. Karınlarmın doymamak için yere tohum serpiştirirken zamanla toprağahükmetmeyi, nehrin dizgin vurmaya öğrendiler.

Medeniyet, arazilerin ortasında bir iki barakadan ibaretken, vakit ilerledikçe binaların arasındakı bir iki tarlaya doğru evrildi. Hatta araziler koca koca surlarla çevrili emniyete alındı. Böylelikle de tarım ön-

bakir ovalarda hürkür türküleri söylerken zamanla surların, yani kentlerin arasına sıkıştı kaldı. Bin yıllar boyu medeniyetin beşiği olmuş İstanbul da bu süreçte kendini emniyete almak için tarım alanlarını dışlamaya başladı. Bizans'ın Marmara kıyısına çektiği güney surlarının dibinde düşmanları engellemek için kazılmış hendekler vardı. Alexander van Millingen'in 1899 tarihinde kaleme aldığı bir kitabında bu hendeklerin 18. yüzyılda Osmanlılar tarafından doldurulup tarım arazisine çevrildiği yazar. Biz o arazileri bugün Yedikule Bostanları olarak biliyoruz.

Yedikule'nin yanı sıra Langa da İstanbul'un önemli tarım alanlarından biriydi. Surların dışında kaldığı için Rumcada "dışında" manasına gelen "vlanga" kelimesinden ismini alan Langa'nın bostanları, Bayrampaşa

Özellikle marulıyla ünlenmiş bu bostanlar şehrin merkezinde olduğu için kentsel dönüşüme direnemedi ve sessizsedasız yok oldu, gitti.

Yedikule'deki bostanlar ise halen varlığını sürdüren tek tarihi bostan. Yaklaşık on dönümlük bir arazide tarım yapılmaya devam ediyor. Fakat ne yazık ki birçok ailenin yıllar boyu tek geçim kaynağı olan bu bostanlar tehlike altında. 2013 yılında belediyenin otopark projesi gerekçe gösterilerek talan edilme istenen bostanlar halkın direnişi sayesinde kurtuldu.

Yedikule bostanlarının alametifarikası olan yağı Yedikule marulu ise yok olmak üzere. Türünün tükenmesi için 1960'lı yıllarda tohumu alınarak muhafaza edilen bu marul halen daha bu bostanlarda ekiliyor. Hatta farkındalığın artması için düzenlenen Marul Bayramı'nda bu tohumlar takas ediliş üretimine destek olunuyor. Aynı zamanda Tarihî Yedikule Bostan Okulu adında çeşitli eğitimler yapan bir oluşum da mevcut.

Bostancılar ve sivil toplum gönüllüleri, tarım alanlarının işlenememesi için belediyenin doküğü molozlara rağmen savunmaya devam ediyorlar. Akibetinin ne olacağı henüz netleşmiş değil ancak İstanbul'da kalan bu son tarihi bostanın muhafaza edilmesi toplumsal hafıza adına büyük önem taşıyor.

Ne acıdır ki, mağarasından çıkp yiyeceğini pratik olan elde eden insan, bugün toprağın üzerini betonla örtmekle meşgul. Medeniyeti doğuran tarım, bugün kendi çocuğu tarafından ağır ağır öldürülüyor. Biz insanlar tabiatı yavaş yavaş kemiriyoruz. Fakat bir gün farkına varacağız. Tıpkı o meşhur Kızılderi'li atasözünde söylendiği gibi, "Son ırmağ kurduğunda, son ağaç yok olduğunda, son balık öldüğünde; paranın yenmeyen bir şey olmadığını anlayacağız."

Medeniyeti doğuran tarım, bugün kendi çocuğu tarafından ağır ağır öldürülüyor.

tarafından gelen Lykos deresinin taşıdığı alüvyonlar sebebiyle hayli verimli kara topraklara sahipti. Vakti zamanında şehrin dışında kaldığı için ekseriyetle gayrimüslim azınlıkların yaşadığı bu semtte haliyle meyhane de boldu. Zamanla kentleşmenin yuttuğu Yenikapı'daki bu semt, zamanında bostanlarıyla anılanlar şimdilerde meyhanelerinden dem vurulur oldu. Langa'nın haricinde İstanbul'da Fulya Deresi'ne PDF Kitap Arşivi: <https://ranteey.org>

İKİNCİ BAR KONGRESİ

-Kaybettiklerini mi, kaydettiklerini mi özlersen, dedi. Ses bir yerden geldi. Sağa sola baktım, Amerikan barda yanımda oturuyor. Toplama hayvanat bahçesi gibi biri. Kartal bakışlı ama, yüzünde doğaya geri bırakılmış şehir kedisi sıcaklığı var. Elleri leopard pençesine benzese de etli dudakları horoz ibiğini andırıyor. Aslan gibi hafif terso; ancak kıyafetindeki albeni, tavuskuşu kıvamında. Şimdilik erkek. Ancak her an içinden gaddar bir Yunan tanrıçası çıkabilir. Ya da ne kırsa içinden, "Tanrı'yım ben" der ve iş biter. -Bana mi sordunuz, bilmem ki, dedim, ölemek zor iş. Asgari hisle ıstırap çekmenin manası olmaz. Ben sıradan bir müdavimim. İçkimi içer, evime giderim. Evim de yakın. O kısa mesafede kimseyi özleme fırsatı bulamıyorum. Yürüme mesafesinde insanlık yeni bir ölem yaratamamıştır.

Çatt!

Bardağıni bara sertçe vurdu - bardak diye ifade ediyor, kırıldığı için önceden kadeh miydi, anlayamadım. Cam parçaları etrafa saçıldı. -Endişelenme, sadece cam bunlar. Ayna değil. Ayna olsaydı bu kadar parçada bir o kadar da sen olurdu yanıyan, dedi. Böiünürdün. -Acaba bu bara gelmeye kismeli miydim? Her defasında başka bir manyakla temasa geçiyor, gecemi kendimden fazla onlarla tanımlıyordum.

Gerçekten kaybettiklerim mi beni buraya çekiyordu, yoksa kaydettiklerim mi? Kaydettiklerim hafızamdaysa kaybettiklerim kasıklarımdaydı mı? Evet ya, seks yapmak istiyordum ben uzun zamanı. Sanki sudan karaya çıkan ilk evrim mahlukatından beri her darbe girişiminde kendini başkomutan ilan eden soysuzlarla aynı cütedeydim. Tarantino Türkçe bilse anlatabilirdim bunu. -Tuhaf birisiniz, dedi gözlerini bu kalemler gibi devirerek. Anneniz olsam doğum esasında kasardım kendimi, ne pahasına olursa olsun çıkmanıza izin vermezdim. Boşalan bardağıni barmene doğru iteklerken, dayanamadım: -Satışma Müşaviri, Sinir Etme Müsteşarı, Herkesten Nefret Etme Profesörü, Her Şeyi Aşagılama Koordinatörü, Memnuniyetsizlik Uzmanı? Mesleğiniz hangisi? Bu aralar tüm bu alanlar revaçta. Adınızı bile sormuyorum, çünkü hâlâ cinsiyetiniz konusunda bile tereddütteyim; yönelimler saymazsam %50 şansım var elbette. Ya kadınsınız, ya erkek. -Gelişmemiş bir fetüşüm, ben dedi aniden. Erken doğdum ama geç öleceğim. Çünkü büyümesi gereken organlarım hakkında uluslararası toplantılarımız sürmekte; bu da epey vakit alacak.

İçkisini yarım yudumda içti. Bardak veya kadeh kırılmıştı ve o eğilip bara yayılan sıvıyı uzun dılıyle, uzun dilini kaşığ haline getirerek bir hamlede aldı. Evet, toplama hayvanat bahçesi gibi biri derken haklıydım. StarWars barlarından birinde uzayın ahenksiz canllarından biriyle oturuyordum ben - emindim. Barmene "çok mu içtim yoksa bunlar gerçek mi" gibi baktım. O da bana "birikmiş borcumu bu gece mi ödeyeceksin yoksa taksi çağırayım mı" gibi baktı. Ben barmene "bu gece üstümden fazla nakit yok; belki yarın öderim" gibi ya da "kuvvetler birliği meselesinde kimi ülkeler hâlâ gökdelenleriyle anılan kabilelerdir ve din buluşu bir hastalıktır" gibi baktım. CNN bağlantısı tadındaki o birkaç saniye, o göz temasımız; o lüzumsuz siyasi arkeolojimiz, birbirimizdeki ruhsal kazıymız biter bitmez ikimiz de bardaki şahsa doğru yönelidik. Kaybolmamıştı, oradaydı. Üzerime rahat bir şeyler alıp geliyorum diyecek ve gidip gidiydi üniformasıyla dönecekti adeta. Klimaya baktım. Dışarı serin hava üflerken acaba kokain zerreleri de mi püskürtüyordu? Üçümdü de klimaya bakıyorduk; bu bir konsantrasyon ve olağanüstü hal tedirginliği. Birden konser başlayacak, ışık efektleri, ses cürucanaşı derken Roger Waters eşliğinde üzerimizden alçalarak geçen uçak sahnedeki duvara çarpacaktı. 'Darbe ile Dabbe arasında sıkışmış kabileler' gibi baktım barmene tekrar. Ağır bir ses kaplıyordu bari çünkü. -Üst kata bir orospu yerleşt, dedi barmen, ses ondan, anal esasında gürlütlü gaz çıkartıyor sürekli, biz alıştık. -Üst katta hep bir orospu yaşar zaten, göğsü bakma nedeni de budur, dedi toplu hayvanat bahçesi. Kayıp mı, kayıttı mı - karar verebildiniz mi?

İsrarla gülümsemeye çalışırken ne kayıp, ne kayıttı hep kanıt peşinde koşmaya mahkum bir kenar mahalle milleti çocuğu olduğumu düşündüm; dünya göttü ve ben 'a benim göttümün kenarı' diyen diğerleriyle verebileceğim bir cevap aramak için içkimi tazeledim. Hatta barmene de ismarladım. Hatta hayvanat bahçesine de. Tavana, üst kata, göğsü baka baka, içkimi dökse saç, son akşam yemeğinde tatl niyetine bir dikişte

*Kaybettiklerini mi,
kaydettiklerini mi
özlersen*

İSTESEYDİN OLURDUM

Bir yağmur ol deseydin
muson yağmuru olurdu
bilirim yurduma çok uzak
ama olsun
su altında her şey eşit
orada
her şey
ya kardeş
ya sevgili

Bir ağaç ol deseydin
çınar olurdu, iri gövdeli
saklardım seni
kötü bakışlı adamlardan
ve klinikten!

Bir şehir ol deseydin
Diyarbakır olurdu
dolardım ince beline
Sur'dan kollarımı
Hevsel bahçelerinde
dolanırdık biteviye

Bir tren seferi ol deseydin
Doğu Ekspresi olurdu
uzun uzun yan yana oturur
kompartımda illegal
şarap içerdik

Bir kitap ol deseydin
Tutunamayanlar olurdu
yine de uzatırdım elimi
en sarhoş anımda dahi
tut diye

VİTRİNLERİN SESSİZ SAHİPLERİ:
CANSIZ MANKENLER

Mağazalarla dolu bir caddede yürüyorsunuz, sokak satıcıları bağıyor, trafik akıp gidiyor ve yüzlerce çift göz sizi izliyor. Onlar her geçen gün sayılan artan mağaza vitrinlerinin sessiz sahipleri, mankenler. Biz kendimizi pencere arkasındaki meraklı komşulardan, çalması olası ısıklardan sakınıyoruz ama onlar ideal formlarıyla vitrinlerde cürekâr bir şekilde boy gösteriyor. Vitrinlerin vazgeçilmez haline gelen vitrin mankenlerinin biçim ve dönüşün dönemin "güzelliği" algısına göre şekilleniyor. Bu anlayışla alttan alta ideal bir kadın formu dayatılıyor. İnsan bedeninin birebir kopyası olan bu mankenler vücudlarıyla ideali, giydikleriyle hayalleri yansıtıyor.

Diğer bir yandan da bu güzellik abidelerine birer sanat eseri olarak bakmamız yanlış olmayacaktır. Çünkü bir manken, heykeltıraşlar tarafından canlı modellerle aylar süren çalışmanın birer neticesi. 1960'larda sayılı vitrinleri süsleyen tek ideal mankenler olsa da bu işi Türkiye'de sektör haline getiren Rafet Meriç oluyor. 1959 yılında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü'nden mezun olan Rafet Bey, bir Alman dergisinde gördüğü vitrin mankenlerinden sonra bu iş için yığıl tutuşuyor. Dergiye attığı mektup sonucunda Almanya'ya davet ediliyor ve beş yıl Almanya'da kalarak bu işi noktasından virgüline kadar öğreniyor. Türkiye'ye döndükten sonra Çorum'da gerçekleştirdiği ilk denemelerini de koltuğunun altına alarak İstanbul ve Ankara'nın yolunu tutuyor.

Meriç Manken'in Dolapdere'deki dükkanının kapısından içeri girdiğinde beni süzen yüzden fazla gözle karşılaşıyorum. Bu durağanlığın arasından Rafet Bey'in kız Hulya Hanım çıkageliyor. Hulya Hanım ve yaklaşık kırk yılını bu meslekle içli dışlı geçirmiş Rafet Bey'in eşi Tülin Hanım'la birlikte vitrin mankenlerini

Güzelliğin de modası var

Vitrin mankeninin üretimi için üstünde durulması gereken konulardan ilki tamamıyla el işçiliğine dayanıyor olması. Bir kalıbı çıkartmak gerçek modellerle saatler süren ve 4-5 aya yayılan bir süreç kapsıyor. Bu işi tozlu kokulu bir iş olduğunu söyleyen Tülin Hanım, "İman tahtasından göğüs ucuna, göğüs ucundan bele, belden basene gibi ölçüler belirlenir. Sonra şeker gibi parçaları kopara kopara yapmaya başlarız. Ardından kalem gibi bir aletle detayları işlenir. Yine de bitmez. Ustanın göz zevkine uyana kadar tekrar tekrar işlemden geçer," diyor. Bulduğumuz ortamı süzükten sonra etrafımı çevreleyen mankenlerin ortak özelliklerini bulmaya çalışıyorum. Benim birkaçını detaylı incelemenden olacak ki Tülin Hanım bana güzelliğin göreceli olduğunu ancak bir vitrin mankeni olabilmek için de belirlenmiş özelliklere sahip olunması gerektiğini söylüyor. Geniş göz kapakları, hafif elmacık kemikleri ve geniş omuzlar bu yılın aranan özellikleri arasında başı çekiyor. Tabii güzelliğin de bir modası olduğunu sonradan öğreniyorum. Mesela, 70'li yıllarda sivri göğüsler, ipince beller; 80'lerde farklı açıda mankenler modayken, 90'larda sportif, hafif kaslı kadın vücutları revaçtaymış.

Makyaj bir sanata dönüşüyor

Yapım aşamasına girildikten sonra da kullanılan malzeme ve işçilik devreye giriyor. Ana malzemeleri ise polyester ve cam elyaflı oluşturunur. Son yıllarda yüzüstü mankenler moda olsa da zorluk ve önem açısından diğer bir unsur, makyaj. Hulya Hanım makyajın ayrı bir sanat olduğunu ifade ediyor ve ekliyor, "Bir vitrin mankenine ruh ve karakter katan şey, mimikleri destekleyen makyajdır. Makyaj bir firmanın asıl sanatını gösterir ve ressamları tarafından yapılır. Bizim firmamızda babam yapardı eskiden. Şimdi onun makyajlarını çok yapıyoruz."

İLHAN BERK'İN BAVULU

İlhan Berk'i yazmanın tam sırası, anmanın tam yeri. Gümüşlük'teyim. 12-13-14 Ağustos günlerinde, Latife Tekin'in kurmuş olduğu Gümüşlük Akademisi'nde şiir atölyesi yapıyorum. Latife ve Akademide genel sekreteri Emre bana kalmam için İlhan Berk'in odasını veriyorlar. Oda ve Akademi, Berk'in oğlu Ahmet tarafından düzenlenmiş.

Fazla eşya yok odada, İlhan Berk'in kullandığı bir tahta masa, sandalyesi, duvarda bir yağlıboya otoportresi, camlı küçük bir kütüphane, kilitli, içinde şairin çeşitli boydaki Fransızca sözlükleri, İlhan ve Edibe Berk'e imzalanmış bir Sabahattin Ali kitabı: *Çim�deki Şeytan*, Varlık'tan çıkmış, *İzahlı Divan Şiiri Antolojisi*, Maarif Vekaleti Yayınları'ndan Tolstoy'un üç cilt *Harp ve Sulh'u*, Reşad Ekrem Koçu'nun *Dağ Padişahları*, Hüseyin Rahmi Gürpınar'dan daha önce duymadığım bir yapıt, *Gönlü Bir Yel Değirmenidir Sevdâ Öğütür*, Freud ve Cinsiyet başlıklı iki kitap, Salah Birsel'den *Günlük...* İlhan Berk kitaplığının önemli bir bölümü ise Gümüşlük Akademisi Kütüphanesi'nde yararlanmak isteyenler bekliyor.

İsteyen, yattığı yatağın da İlhan Berk'in yatağı olduğunu söylüyorlar bana. Tek kişilik ama yine de küçük bir yatak, dönsen düşersin. Latife'ye, "Yi de" diyorum, "İlhan uzun boyuydu" *Uzun Bir Adam*

kitabında yaşamını anlatmıştı. Yok, "anlatmıştı" demeyeyim, yazmıştı. İlhan Berk'in, anlatmakla arası yoktu. Meğer son yatağıymış, hastalığı sırasında yattığı yatak, küçülüp kaldığı son günlerinin yatağı. "Değiştirelim," diyor Latife, istemiyorum, zaten benim de son gecem.

İlhan Berk. Güven Turan tarafından hazırlanan seçme şiirlerinin başlığı gibi, *Bir Yeryüzü Tanığı* (YKY, Mart 2009). Yalnızca yeryüzünün mü? Belki daha zor bir şeyin, kendiyüzünün de tanığı. Kendisini de uğraştığı, didiştığı, yokladığı, eğildiği, düştüğü şeyler arasına katmış biri. Şair içinden fazla bir şey bu. Yeryüzü, ağaçlar, bitkiler, dağlar, otlar, sebzeler, denizler, sular, gökyüzü, şehirler, gövdeler, aşklar, kadınlar, sözcükler, şeyler, nesneler, evler, olmayanlar, bir kentin gizleri, kimseye gösteremedikleri, kağıtlar, boşluklar, sayılar, harfler, resimler, cinsellik, erotizm, ve uzun bir hurufi olarak bir adam: İlhan Berk. Levinas'ın "sonsuz: başkasının yüzü" dediğini de ondan okumuştum.

Dünya onun için yazılmayı bekleyen bir kağıttı ve dünyada yazılmayacak hiçbir şey yoktu ve dünyada İlhan Berk'ten habersiz hiçbir şey yazılamazdı. Yapak kırdayamazdı denildiği gibi, kağıt kırdayamazdı. Saklı her şey İlhan Berk onu yazsın diye bu dünyada vardı.

Hep 'seyr'etti Berk. *Şairin Seyir Defteri*'ni tuttu ve dünyayı, yeryüzünü Türkçe olarak görmeyi, çizmeyi, yazmayı denedi. İlk deneyenlerden ve hep deneyenlerden oldu. Tanık olmak için gelmiş gibiydi yüzyıla. Neredeyse bir yüz yıl da tanık oldu. "Ben dünya bir idare lambası altında geldim" demişti, yeryüzü Birinci Cihan Harb'i yaşıyordu. Cumhuriyet dönemi Türk şiirinin de hem tanığı oldu hem her atılımının içinde oldu.

Toplumcu gerçekçiyken de İkinci Yeni'ciyken de, şiirini yenileyip tazelemesini bildi. Sabah erkenden mezata gık almaya giden bir çiçekçi gibi, şiirden önce uyandı. Hal'e gidip sebzeye meymeye ve bunları şiir tanınınsa her gün adak olarak sunmak da onun işiydi. Seçti, ovaladı ve parlattı. İlhan Berk şiirinde

İlhan Berk şiirinde sözcüklerin güneşle yikanmış gibi parladığını görürsünüz

sözcüklerin güneşle yikanmış gibi parladığını görürsünüz. Manavların, taze kalsınlar, güleç dursunlar diye yeşilliklerin üstüne serptiği sular, yalnızca onları değil, komşuları

getiriyorsa, gönlüne su serpilmiş gibi bakan insanın gözlerini de canlandırır. İlhan Berk 'sözcüklerin manavı'ydı. Başka iyi bir şairden sonra İlhan Berk'i okuyun, ruhunuzu akıştı sularla, varlığını sıhhatli bir elmayı dişlemek arzusuyla dopdolu bir sabahta bulursunuz. İlhan Berk yalnızca yeşilliklerin değil, sözcüklerin de üstüne su serpen adamdır. Sonra günlerin, kentlerin, sokakların, gövdelerin, gecelerin...

Uyanık bir şiirdi yazdığı. Uyusa da bir yanı hep uyanık kalan bir insan gibi. Uykuyu bile uyanmak eylemi için yazar. Çünkü dünyada yapacak çok işten, çok şeyden çok önce, yazacak çok şey vardır ve hiçbirini de kaçırma gelmez. *Günaydın Yeryüzü* demistir bir kez ve başlangıçta. Sonra da ne onu ne kendini unuttu. "Yanına uyanıyor elrim: Şu yeryüzüde buluşmamız durulmaz" dizesi de ondan başkasının olmaz. Günü de uyardırır, denizi de, suları da.

Ben İlhan Berk'in Deferiyim. Tıpkı okurken, çizirken, yazarken notlarını topladığı bu kitap gibi davranır her şeye. Hiç kapamayan, her açık bir defter olarak düşüldüğü yeryüzünü. Ve kadınları da doğanın kendisi olarak gördü, sezer, sevdi. Doğa ilgisiz erotik bir şeydir İlhan Berk'te ve kadın onun ne'liğiyse açıktır. Doğa ve kadın ikiz şiirler gibidir.

"Yazmak imkansız" a karşı harfleri ve boşluğu bir olanak olarak öne sürmüştür hep. Dünya yararsını, dünya ağırsını başka şiirlere bırakmış, yeryüzünü eksiksiz yazmayı üstlenmiştir. Şiirin Don Kişo'u niye demeyelim? Hem uğraşı, savaşı, serüveni de hayli benziyor ona.

İlhan Berk'in bavulunda ne var diye sormayı unutmudum. Bu yazıyı odasında yazıyorum ve birazdan onun öldüğü yatağa uzanacağım. İlhan Berk'in bavulunda yeryüzü vardı, kağıtlar ve defterler vardı. Taşmış bir biçimde, bavuldan yere saçılıyorlardı. Belki de doğaya karışıyorlardı, kavuşuyorlardı demeli.

Toplu Şiirleri (YKY, şubat 2008) 2004 sayfadın oluşuyor, yazıları kaç sayfadır bilmiyorum.

Yazmadıkları kaç sayfadır aslı bilmediğimiz bu. İlhan Berk'in yazmadıkları var bir de ve onlar da en az yazdıkları kadar kıymetli. Ve İlhan Berk'e elbette başka türlü mümkün olamayacağı için yine kendi şiiriyle "Teşekkür" ediyoruz: "Evet her açık gidip gelen ağzın içindi; Gökyüzünün o huysuz maviliği içindi; Elma koku bir Türkçeyle konuştun içindi; Ölümün sefil, kötü belleği içindi; Her gün pazar kurulan o sokaklar içindi; Saçında uykusu kaçmış çiçekler slattığın içindi; Çocuklar okuldan dönüyormuş gibi sesin içindi; İşte ama bütün bunlar için sana teşekkür ederim"

TOPUKÇU TELES İŞ BAŞINDA

Üstünde Real Madrid forması vardı, altında dizleri pörtlemiş bir eşofman. Ayakları çıplaktı. Kafasını kazıtmıştı ama hata etmişti bence. Formanın kısa kolunun altından başını gösteren yılan dövmesini seçerken de öyle.

Adım Topukçu Teles. Gerçek adım bu değil elbette. Gerçek adımı yalnızca trafik polisleri çevirdiğinde hatırlıyorum: İsmail Talashoğlu. Topukçu Teles'i Aydın abi uydurdu. Gençliğinde çok Aziz Nesin okumuş. Dedi:"Oğlum, ayağına çabuksun. Ondan."

Cıliz bir motorum, cıliz bir maşım, cıliz bir bedenim var. İstanbul'un sokaklarında caddelerinde topukçuluk ederim. Araçlarınız arasında salom yaparken, kaldırılarınızda giderken, ters yoldan karşınıza çıktığımda bana küfredersiniz. Ben de size. Topukçu Teles olmak zor, anlamazsınız.

Derken yine yola çıktım. Şirketin verdiği alengirli cep telefonundan adresi aldım. Her zamanki iş. Bildiğim yerler. Bildiğim site. Bildiğim daire. Omuzumdaki heybede yine bir internetten kitap siparişi. Üniversiteli kız. Abisiyle kalyonlar galiba.

Demir kapının yanındaki zili çaldım. Görüntülü. Beni görünce sevinmesi lazım. Okumak için heyecanlı beklediği kitabı getirdim, gözü yoldadır. Hep açıldırı bir iki demeden. Bu kez açılmadı. Bir daha çaldım. Ses yok. İçinden açıl susam açılıyorum. Kız güzel, bir kez daha görmekten zarar gelmez.

Derken sarışının dibine vurmuş Polonyalı bacıkıyla iteklediği bebek arabası göründü. Bebek uyuma takıldı yapıyordu. Onlar çıkarken yüzüme kofti bir gülümsemeyle yana çekildim, içeri süzülüm peşlerinden. Bana bakmadı bile Polonyalı. Ben de ona bakmadım.

İki kat yukarda daire. Sansör yok. İçinden teslimat paketini alıp omuz heybemli giriş kapısının dibine bıraktım. Kızın adına bir kez daha baktım merdivenlere sardırırken: Dilek Seren.

Dilek Seren'in dairesinin önünde durdum soluklandım. Zile bir daha bastım. İçerden bir yerlerden kanarya ötüşleri geldi, hiç semvem kanarya ötüşlerini. Bekledim. Hazırlandım. Geldik bulamadık stikeri iç kapıda daha yakışıklı durur bilirsiniz.

Hayret, açıldı kapı.

Küçük bir hayal kırıklığına uğradım. Dilek değildi açan. Abisi de değildi. Başka bir elemandı. Daha önceki kitap teslimatlarımda hiç görmediğim birisi. Üstünde Real Madrid forması vardı, altında dizleri pörtlemiş bir eşofman. Ayakları çıplaktı. Kafasını kazıtmıştı ama hata etmişti bence, Formanın kısa kolunun altından başını gösteren yılan dövmesini seçerken de öyle. Yüzünde önemli bir şey değilse sikerim belanı der gibi bir ifade vardı.

Yalandan elimdeki paketi üstüne baktım. "Dilek Seren'e paket" dedim. "Alayım." "Öksürse daha iyi olacaktı, çatlaktı sesi. "Dilek Hanım yok mu?" dedim. "Yok!" dedi. Sesi hâlâ çatlaktı. Elini uzattı. O zaman gördüm. Elinde bulaşık eldivenleri vardı. Islak. Baktım, ötekinde de. "Dışarda kendisi. Alayım ben."

Duraksadım. Duraksamam gerekiyordu. "Beyefendi" dedim beyefendi olduğuna hiç inanmadım. "İmzayla teslim ediyorum. Bir de kimlik görmek gerekir. Ehliyet, pasaport falan, ne olursa. Sorumluluk gelir."

Kapıyı kapattı pat diye. Bir dakika falan demeden. Hadi onu alıncam, genellikle kapıyı hafif aralık bırakarak giderler içeriye kimlik getirmeleri gerektiği zaman. Bu abi yüzüme kapamıştı kapıyı. Görüşüz dümbük.

Kapıyı yeniden çalmayacaktım elbette. Bekleyecektim. Orasını anlamıştım.

Bekledim.

Yükarı kattan apartman yöneticisi kılıklı bir adam iniyordu. Beni görünce kötü kötü baktı. Gülümsedim adama. Elimdeki teslimatı gösterdim. Suratını astı. Yürüdü gitti aşağıya doğru. Pazarlamacılar, dilenciler tamam da, kuryeleri yasaklayamıyorlar işte. Arkasından küfür ettim içimden.

Kapı yeniden açıldı. Eleman gözükte. Bulaşık eldivenlerini çıkarmıştı. Yüzüne bakmadan konuştu.

"Ağacım dedi, 'Uzaktaymış. Sana bırakmış dedim."

"Onu yapamayacağım efendim" dedim. "Sorumluluk doğar. Kendisine teslim etmem gerekir." "Uzatma be adam" demesi gerekirdi elemanın. "Ben imzalarım" demesi gerekirdi. Demedi.

Hiçbir şey söylemeden kapıyı kapattı yeniden suratıma.

Kapının önünde kalakaldım. Öfkelenim. Ulan, çal zili bir kez daha yangın çıkmışçasına, herif açınca tek kelime etmeden dal kafa göz. Anlasın pezevenk. Yapmadım elbette. Geri döndüm. Teslimat paketi elimde, gözüm teslimat adresinde, merdivenlerden aşağıya indim. Dilek Seren. Dilek Seren. Dilek Seren. Tuh.

Semeri yeniden yükledim aşağıda. Paketi semere geri koymadım. Apartmanın kapısından çıktım. Geriye döndüm. Kapısını çaldığım dairenin olduğunu kestirdiğim pencerelere baktım. Hepsini kapalıydı. Sokağa varan yürüyüş yolunun sonunda, iki tarafa yerleştirilmiş beton çitlerin arasına park ettiğim motoruma kadar yürüdüm. Düşünüyordum.

Motora bindim teslimat kutusunu montumun önündeki kovanca cebine yerleştirerek. Benim kadar heyecanlıydı motorum, hemen çalısı. Yukarıda, metronun girişinde, yanı yana dizilmiş ATM'lere bittik bir genel telefon vardı, oraya kadar gazladım.

İyi, telefon çalışıyordu. Kartımda yeterli kadar kontör vardı. İkinci aramamı 115'e yaptım. Elimdeki teslimat kutusuna bakmaya devam ederek 115'teki nöbetçi polise ihbarımı yaptım, adresi verdim. Kim olduğumu söylemedim. Genel telefona bakan Mobese yoktu, biliyordum. Apartman yöneticisi de hatırlamazdı, onlar pis pis bakar, sonra unutulurları. Kaldırma çektiğim motoruma bindim yeniden.

Ey bundan sonra sağa sola kuryeyle mektup, paket, zarf, kitap, şu bu göndercekler, internetten ıvır zıvır satın alanlar, ben, Topukçu Teles, bir gün kapınızı çalabilirim. O zaman sorarsanız anlatırım kel kafalı, Real Madrid formalı abinin nesinden gıcık kapıp polisi aradığıym. Gü, görüşmezsek, gelecek ay buradayım, anlatırım cinayet ihbarımın gerekçesini. Hata ettiysen günahı boynuma.

BELGESEL FOTOĞRAF

Ne tatlı şeydir. "Ne tatlı şey şu belgesel fotoğraf" diyerek sokaklarda dolaşmak. Fotoğraf çekmek için sokakta olmak, hayata tanıklık etmektir. Akıp giden zamana karşımaktır. Yaşanan anı kaydetmektir. Hayatın "pause" tuşuna basmaktır. Hiç tanımayacağınız insanlarla tanışma ihtimalidir. Gerçektir. Keşiftir. Öğrenmektir. Dünyayı gezmeye hayalidir. Maceradır. Tutkudur. Heyecandır. Objektiften süzülüp aynaya, oradan da vizöre yansıyan görüntüyü hayranlıkla izlemektir. Işıklı oynamaktır. Hayata bir gözünü kırarak bakmaktır. Kadraj yapmaktır. Dünyadan kopmaktır. İçinin kıpır kıpır olmasıdır. Her şeyi unutmaktır. Deşarj andır. Dileklerinin tutmasıdır. "Serendipity"nin diline vurmaktır. Bir şeyin olmasını hiç bu kadar istememiş olmaktır. Beklenmedik bir anın birdenbire göz kırpmasıdır. Binlerce ihtimalden biridir. Sen olmasan asla bilinmeyecek bir andır. Başka bir kafayı takılmaktır. Olacakları önceden sezebilmektir. Tecrübenin beyinde zip zip zıplamasıdır. Sürekli soru sorarak dolaşmaktır. Rahatsızlıktır. "Burada bir fotoğraf var ama ne?"

diye bakmaktır. Kafayı yemekdir. Aramaktır. Hislerini takip etmektir. Beklemektir. Sabırdır. Sezgilerine güvenmektir. Deklanşöre bastığınız o kararma anında, başka bir boyuta geçmektir. Öbür tarafa gidip gelmektir. Bu anlık gidiş gelişlerin yaptığı kafayı başka hiç bir şeyde bulamamaktır. Bağlımıktır. Vazgeçmeyeceğiniz ve sizi asla terk etmeyecek kadim dostunuzdur. İnsan, doğayı dünyayı sevdirtir. Başkalarının da olduğunu hatırlar. Fotoğrafladığınız insan kadar hayat hikâyesi dinlersiniz. Empatinin balını emersiniz. Yalana tahammülü yoktur. Yüzleştirir. Rol yapmadığınız tek arkadaşınızdır. Fark ettirmeden yüreğinizi sıkır. Kendinizi olmanızı dayatır. Kendinizi bulmanızı sağlar. Niyetin turnusol kâğıdıdır. "Bu dünyadan geçtim." demektir. Heyecanla anlatacağınız hatıralarınızın olmasıdır. Bunalım giderme seanslarıdır. Algıyı genişletir. Kafayı doldurur. "İşte bu!" diye çığlık attırır.

**Belgesel fotoğraf,
nerede bir sorun
var diye bakar.
Haksızlığa
tahammülü yoktur.
Politiktir. Sistem
karşıttır. Kendini
barışa adamıştır.**

En iyisini çekene kadar yakanızı bırakmaz. Çekince de mutluluktan havalara uçurur. Trilyon verseniz yaşayamayacağınız tatmindir. Ruh daralmalarına iyi gelir. Yaşlanmayı önler. Uykurken diş gıcırdatmanın ilacı, sebepsiz alerjilerin dermanıdır. Huzurdur. Memnuniyettir. Söylemek istediğinizi dillendirmeye yarar. Fotoğrafı sanat yapmak için uğraşmaz, hayatın sanatını belgeler. Görsel hafızadır. Bir derdinizin olmasıdır. Tarihsel misyonudur. Eskimez. Tarihe mal olur. Kendine tekrar tekrar baktırır. Yaşandıkça güzelleşir. Belgesel fotoğraf, nerede bir sorun var diye bakar. Haksızlığa tahammülü yoktur. Politiktir. Sistem karşıttır. Kendini barışa adamıştır. Özgürlüğü sever. Ejit ve adil bir dünya kurmanın peşinde koşar. Ancak pratik geçirilince iyileşen rahatsızlıklardandır. İktidam, hırsın, paranın, yalanın terapisi.

Not: Bu yazı daha önce Birgün gazetesinde yayınlanmıştır.

SOKAĞIN GRUBU **SIYA SIYABEND** SOKAĞIN SESİ **BİZON MURAT**

Selim Sesler geldi geçti bu dünyadan. Gölgele, taşlar hâlâ şurada dinliyor onu.

Hepimiz çağımızın en havalı değer yargısı "evrensellikten" bahsediyoruz. Farklı olmanın güzelliğini dile getirip aslı zenginliğin olduğunu tekrarıyoruz. Sen öyle ben böyle ne kadar güzeliz, diyoruz. O sırada başkalarına dayattığımız sınırlarımızı, kalplarımızı, o öyle olmazlarımızı ne yapıyoruz hiç bilmiyorum. Çay öyle demlenmez, o

Kitap okumayı birbirine buluşturan güzel insanlar tükendi mi geriye bir şey kalmıyor

renk onunla gitmez, balgım yanında o yemmez, rakı içerken bu dinlenmez... Hangi ara hislerimizi bağıra bağıra över olduk? Ezgileri bile uygun hava durumunda kullanmak için kafamızdaki çekmecelerle saklıyoruz; rüzgârın üfletmesini, kanat hışırtısını. Tek sınıırı başımızı döndüren gökyüzü olan sokak ritmi siner mi mesela? Sokağın sesini güneşten alıp aya kadar ulaştırırlar varken elbette hayır. Eşyolarınız Taksim'e, İstiklal'e, Mis Sokağa ve Tünel'e, Kadıköy'e ve Mühürdar Caddesi'ne düşmüşse mutlaka bu sesleri size ulaştıran birilerini duymuşsunuzdur. Eğer bir de bu güzellerden dokunmuşsa Siya Siyabend çarpmıştır yüreğinize ve zihninize. Biz de bu yüzden Siya Siyabend'in solisti Murat ile sokağı ve müziği konuştuk.

O zamanlar...

Uzun zamandır sokakta çıkmadıklarını söyleyen Murat, "Silsileye dönuştük artık. Bir müziyen ağız kaldığında elbet çalar sokakta. Bedava mı sokak artık? Sokaklar da kazık," diyor. Gölgelelerin Gölgesi anladına gelen Siya Siyabend ismini de kendilerinin uydurduğunu söyleyen Murat için Mezopotamya'nın kendisi var ismide. Martın bir dünayken İstanbul kokana bir yerdirdi. Be bütin kokanalar çok iyi börek yarırlar. Yeter ki gönülleri alınsın.

İstiklal'de çaldıkları ilk zamanlara ait kimsenin

olmadığını anlatan Murat, "Şimdi bu zamanlardayız. O zamanlarda o zamanlardaydık tam olarak, derken arkadaşları Dirse'yi anlatıyor. Dirse'nin anlamı hay eden yüreğini ve dinleyenin asla unutamayacağı ritmini öğreniyoruz. Sokakların birbirine ritimle yaklaşmış olduğu insanlar kafalarındaki farklı müzikal estetiklerle sahnede bir olmaı çalışıyor. Ortaya çıkan ise yüzde doksanının doğaçlama olduğuna inanmakta zorlandığımız bir müzik. Siya Siyabend'in iki üyesi Payam ve Ali İran'dan gelmişler. On sene önce İran'da hayranlıkla dinledikleri gruba İstiklal'de karşılığınca o zamanki bozuk

Türkçeleriyle anlatmışlar müziklerini, hayranlıklarını. Murat'ın cebinden çıkardığı notaya çalışıp aşkım çaldıkları yere gelmişizdir. Beraber çaldıkları o ilk günden sonra da diyalogları

kopmamış. İran'ın şıkıltılı müzik ortamından Siya Siyabend'in ritmiyle uçmuşlar.

Farklılığın lezzeti, soluksuzluğun hissi

Sokağı kapının ardında bırakmayı, Siya Siyabend'in dinleyicileri arasında kendilerine çalan ekibi dinlemeyi seviyor. "Farkındalık başka farklılık başka. Farkındalık varsa farklılık daha lezzetli olur," diyen Murat'a kayırlı tek şarkısının Hayyam olduğunu bildiğinden stüdyo durumlarını soruyoruz. "Eskiden Doruk Onatlık, Nino Varan gibi adamlarıyı müzisyenlere kayıtlı alırlarmış. Stüdyoya girdik ama istediğimiz almadık. Bir sürü yapımcı bizi stüdyoya sokmuştu. Ama onlar a satış yapacak mamul vermediğimiz için pek hoşlanmazlar bizden. Kazanmaktan önce sömürmek gelir çünkü öde. İnovasyonu olan, düşündür, ruhu genç birileri lazım oysa. Burada cayır cayır kapitalizm var," diye anlatıyor.

Anlatıyor her şeyin içine giren Murat için insan sesi bir yerde söz. Bu yüzden "Akı başında cümleler çıktığında, birileri karar sesleri yarattığında, diğerlerinin de südüdüğüünü umursamayan, karşındakinin

oluyor, dokunmuyoruz şaşıyorum. Burada bir şey kırdanıyor, soluksuz. Ama soluk yok," diye anlatmaya devam ediyor. Müziğinin yarattığı dansı seviyor Murat. Müziğinin değdiği insan sallanıyor, ondan diğerine akıyor o dans. Zaten bir şeylerin bir yerlere ulaştığını gösteren bu oluyor onun için. Müziği dinlemekten bahsediyor, "Selim Sesler geldi geçti bu dünyadan. Gölgele, taşlar hâlâ şurada dinliyor onu. Biz, insan yüreği yetmiyor. Bizimkiler ancak kasetten, CD'den."

Beyoğlu'nun köylüsü

Fatih Akın'ın Crossing the Bridge: The Sound of İstanbul filmi ile biraz daha tanınmış Siya Siyabend. Beyoğlu'nun Beyoğlu olduğu zamanlarda köylüsü de varmış. Dışardan gelip var olmaı çalışan iyi insanlar tanımırlar. "Filmler eskiden hayata, şimdi hayat filmlere, sonra filmler hayata. Sonra bir celal bir cema!" deyip elindeki kitapları kanştırıp ve şiir okuyan Murat "Kitap okumayı birbirine buluşturan güzel insanları tükendi mi geriye bir şey kalmıyor," diyor. Şiiri müziğiyle bir tutan Murat için şiir, yaşamda görüldüğü zaman şiir oluyordu. "Vokalistlerle davulcuların arasında trompet girilmiyor oradan bir şenlik çıkar tahmin edemezsiniz; Can Yücel, Edip Cansever, Ece Ayhan, Cemal Süreya. Bu isimler yaşanacak bile zor yana yana gelmiş adamlar. Turgut Uyar'ı da yanına koyacaklın, ölümlere dans."

Hortum Süleyman'ın cemaatinin olduğu, transseksüellerin camılardan atladığı Beyoğlu, zamanlarından konuşmaya devam ederken kendisi için duyduğum polis tandığı vardı, ondan rahattı diye anlatılanları soruyoruz. Duyduğum efsaneye ağız dolusu kahkaha atıyor Murat, "Akı başında müzik polislerle tanışın, ben de az tanışım gerçi," diyor. "Burası Kayseride bir gençlik kahvesi ve tarannışık. Bir ülke devam her yeri yarıyor olsa bile bir yerlerinde yaşam devam ediyor ve hiçbir şey yokmuş gibi takilabiliyor." Bir nefes boşluğundan sonra şunu söylüyor: "Kimsenin kimsesi yoktur bu dünyada. O var olanlar, zaten ağalar, düzen olan. Sence biz düzen miyiz, ben düzen miyim, mevzu budur. Herkes içinde bunu bilir."

TÜRKİYE'NİN EVRENSEL SESİ: SELDA BAĞCAN

Selda Bağcan, gündemin hızla değiştiği ülkemizde birçok döneme tanıklık etmiş bir sanatçı. Bu tanıklıklarını, 45 yıllık sanat hayatında yaşadıklarını, şarkılarını Unkapanı LMÇ'deki ofisinde konuştuk.

Öncelikle hâlâ burada olmanızın bir sebebi var mı?
Biz otuz yıldır buradayız, iş yerimiz burası. Çünkü Unkapanı'nı seviyorum. Unkapanı kurttıkları derler. 1985 yılından beri buradayım ve Türkiye'de müzik dünyasının kalbi burada atıyor. Müzik yapıyorsanız burada olman lazım. Şimdi Et'ler'de falan ofis tutuyorlar ama buraya gelen bestekâr oraya gitmiyor. Ben burada olduğum sürece, besteciler, söz yazarları geliyor. Mesela Yürüyorum Dikenlerin Üstünde şarkısını böyle buldum. Kapıdan geçen Ankaralı bir halk ozanı geldi, burada çalıp söyledi aslında bana getirmiş değil ama çok şahane dedim hemen kaptım. Onun için burada olmak lazım.

Siz beste yapmaya devam ediyor musunuz?
Sanatçı arkadaşlarım "Yap, bize de ver," diyor. Fakat şu sıralar daha ziyade arşiv çalışması yapıyorum. Altı serilik 40 yılın 40 şarkısı projemiz var. 45 yılda 400'e yakın şarkısı söylemişim. Ama seri 240 şarkılık olacak. Çünkü kendimi beğenmediğim, ben bunu neden söylemişim dediyim şarkılar var, onları çıkarmayaacağım.

Sanatçı olarak bestekâr ve söz yazarı kimliğiniz mi daha önemli yoksa vokâl kimliğiniz mi?

Performans ve ses tonu önemli, ben zaten ses tonu farklı olan şarkıcıları çok beğenirim. Ses tınısı farklı olanları severim. Mesela Ferhat Göçer'in, Mustafa Ceceli'nin sesi çok farklıdır. Çoğu şarkıcı birbirine benziyor buğünlerde.

Sizin yurtdışında tekrardan keşfedilmeniz de sesin çok önemi var değil mi?

Tekrardan keşfedilmedim aslında, bu lafa kızıyorum. Yıllardan beri vardım ben zaten. WOMAD festivaline 1986'da çağırıldım. 2006'da plağım yurtdışında çıktıktan sonra popülaritem arttı tabii. Dört şarkı hit oldu bu plaktan. İnce İnce Bir Kar Yağar, Mehmet Emmi, Yayıllar ve Yaz Gazeteci Yaz.

Neden bunlar hit oldu sizce?

İnce İnce Bir Kar Yağar'daki sesin çok parlak ve tiz bir ses olması etkili oldu bence. Hatta o zamanlar beni rahatsız etmişti bu tizlik. Yayıllar çok şeker bir parça, anonimdir biliyorsunuz, onun aranjmanını ve melodik yapısını beğendiler herhalde. Yaz Gazeteci Yaz'daki gitarlar çok ilgi çekti. Bunların hit olması aranjmanlara ilgli biraz da.

Yeniden keşfedilmeniz derken aslında bu yeni müzik tarzlarının etkisinden bahsetmek istemiştiniz. DJ'ler kullanıyor örneğin şarkılarınızı. Evet, bana bir sürü telefon geliyor, izin istiyorlar kullanmak için şarkıları ya da melodileri. Herkes de izin veriyoruz. Sivas Ellerinde Sazım Çalınır tercih

Sizin çalışmak istediğiniz, dinlediğiniz bir DJ var mı?

Çok ünlü DJ'ler varmış şarkılarını kullanan ama ben tanımıyorum. Son olarak Dr. Dre kullandı örneğin. Geçen eylül ayında çıktı, İnce İnce Bir Kar Yağar'dan ufak bir pasaj kullandı. 18 bin dolar verdiler, bir araba aldım. Bunu BBC'de söylediyimde de çok güldüler. Başımızın üstünde yerleri var dolayısıyla DJ'lerin.

Sizin müziğinizin özünde türkü soundları yatıyor, eskiden türkü söylemek bir duruştu ancak günümüzde türküçülük kavramı aşağı görülen bir şey. Bunun bu hale gelmesinde bir sorumluluk hissediyor musunuz? Hissetmiyorsanız da bu yozlaşmanın sebebinin nedir sizce?

Ben bu fikrinize katılmıyorum. Türkü söylemek yozlaşmak anlamına gelmiyor. Şehrin varoşlarında, köylerde, kasabalarda dinleniyor türkü diye böyle söyleniyor olabilir belki.

12 Eylül darbesinden sonra bilinçli olarak mı türkücü kavramının altı boşaltıldı acaba?

Hayır, aslında tam tersi. 12 Eylül'de protest müzik yapanların sesini kısıtları için türküçüler çıkış yaptı. Arif Sağ böyledir mesela. Baskı nedeniyle başka bir şey söyleyemeyince, insanlar türküleri sarıldılar. Yani türküleri her zaman vardı, var olacak. Ülkenin müziği, geniş tabanını müziği o. Hala türküyü yatıp türküyü kalkınlar var. Ama gece külelerinde türkülerini yozlaştrırları diyorsanız onlar da başka bir şey. Köyden kente gelen insanlar yeni bir yaşam

şekiliyle karşılaştığında türküler onları tatmin etmedi ve arabesk böyle doğdu, ama hala varoşlarda türküler dinlenir. Halkın ilk tercihi türkülerdir.

Uzun süre yasaklı oldunuz, ülkenin birliğine, bütünlüğüne zararlı olduğunuz düşünüldü ama aslında parayla yapılamayacak şeyleri ülke adına hizmet olarak yaptınız.

Yabancıların bana dedikleri şu: "Türklerdeki sözleri anlamıyoruz ama ne anlatmak istediğini anlıyoruz." Gerçekten bunu söylüyorlar. Örneğin Krakow'da 40 bin kişilik bir meydana çıktığımda tıpkı Türkiye'deki gibi müthiş bir alkış oldu. Sonra üçüncü dördüncü şarkıda "Selda, Selda" diye tezahürat etmeye başladılar. Bu ancak Türkiye'de olur, tamam, yurtdışında da tezahürat oluyor ama ismini söyleyerek ilk defa oluyor. Bir şey söylemem gerek diye düşündüm "Thank you amigos," dedim, o da çok hoşlarına gitti.

2006'da plağınızın yurtdışında çok sayıda için dışarıdan bir talep mi oldu yoksa sizin çabanızla mı oldu?

Hiç çabamız olmadı, benim hayatım boyunca yurtdışıyla ilgili bir çabam olmadı ve kendiliğinden oldu her şey. 2002'den beri tekliף oluyoruz. İngilizce kim kım kım kım, ne diyorlar anlamıyorum derken dört sene geçti. 2006'da buraya geldiler ve anlaşıyor yaptık. OMAD sonra a şarkılar ilk oldu ama öncesi var, Wondan festivale davet edildim 1986'da. Ben 1972'den bu yana Batı Avrupa'da hatta dünyanın her yerinde konserler veriyordum. İyi bir şey duyuluyor diyeyim. Hiç kimse önünde duramıyor ve üstelik kendiliğinden oluyor. 1986'da davet aldım, gidebildim ama o yıl festival plağında yer verdiler benim bir şarkıma ve bütün dünya radyolarında çaldı.

Aynı zamanda tanıdığınız başka isimlerle de çalıştınız Zülfü Livaneli, Ahmet Kaya gibi.

Tabii Zülfü'yle bir çok konser yaptık 1980 yılında altı ay Almanya'da doluştık. Ahmet Kaya ile bir iki konser yaptık ama albümlerine, özellikle ilk albümüne çok katkım oldu. Dört şarkıya vokall yaptım. Tabii herkes şaşırdı tanınamamış biri olduğun için o zaman "Ya sen ünlüsün nasıl vokall yaptın," diye. İlk *Ağlama Bebek'te* yaptım, sonra Hasan Hüseyin'in *Biri Dostum Dostum*. Ahmet Kaya bana gelmiş, önceden telefon açmış ama hiç hatırlamıyorum. Anadolu türnesinden dönmüştüm, çok yorgunum. 56 gün boyunca günde iki defa program yaptık. Telefon açtığımda pazartesi gel demişim ama buna rağmen cuma günü geldim ben bunu hiç hatırlamıyordum, kendisi hatırlattı. Ne zamanki ben öyle bir şey oldum dedim, arkadaşımın geçeliğini tarifetti, ben yattırışumun arkadaşım almamış içeriye. Geçeliği tarif edince anladık. Aradan bir iki yıl geçti sanırım bu defa geldi stüdyoda

buluştuk, yıl 1985. Bağlamasıyla gelmişti, Ağlama Bebek'ti çaldı. Bu müthiş bir şey, dedim, tamam sen olmuştun. "Yardım eder misiniz üç gün içinde Şan Sineması'nda konserim var," dedi ve bu üç gün içinde albümü yapacaktı. Konserde albümü duyuracaktı. Girdik stüdyoya. Hücum kayıt yapıyoruz. Ben vokall yaptım dört şarkıya, içimden diyorum ki bu çocuk tanınamamış Şan Sineması'nda nasıl konser veriyor ama bir şekilde yetiştirdik albümü. Sonra ikinci albümünde kardeşim yaptı aranjmanlarını. Üçüncü albümü de iyice patlaması oldu. Aslında Ahmet

Bazen aynı şiire iki insan aşık olur.

Kaya'nın kişisinden çokça payım var. Girişken biriydi, çok iyi bağlama çalıyordu, şöhetini hak etti gerçekten.

Günümüz dönemi biraz. Nasıl geçiyor günleriniz, hayatınız, günlük rutininiz nasıl?

Sabah dokuzda kalkıyorum. Yediden itibaren almam gereken ilaçlar var. Aslında yediden itibaren uyanıyorum. Evde keyif yapıyoruz, çay-bisküvi, kahvaltı sıralı. Önce çay-bisküvi sonra kahvaltı. Sonra kedilerin doyurulması geliyor. Bodrum Yalıkavak'ta yaşıyorum yazları. Orada 20-30 tane kedim var, burada da kapının önünde kediler var. Sabah gözümü aç kendimi toparladıktan sonra ilk işim kedilere yemek vermek. Sonra keyiflice buraya geliyoruz gezemeye gider gibi ama buranın işleri bitmek bilmiyor akşam sekize kadar buradayız. Bütün randevular burada, muhasebe işlerinde de ben bakıyorum. Çalışanlar bizi hep mağdur ettiği için işleri kendim yapıyorum. Bütün işler bana baktığı için de aşkama kadar kalmamızı gerekıyor. Sekizde han kapanyori mecburen çıkıyoruz. Çalışmayı çok seviyorum.

Bu ülkenin en acil ihtiyacı nedir sizce?

Sükunet, huzur ve ba kaos ortamının bir an önce bitmesi. Müthiş bir kaos var su anda ve kurunun yanında yaz da yanyor. Ben bunu 12 Eylül'de yaşıyordum. Terör örgütleriyle uzaktan yakından hiçbir işim yoktu buna rağmen alındım şarkılarımdan dolayı. Sonra o şarkılarım hepsi beraat etti ve ben o şarkıları satarak yaşıyorum. Şimdi de bir sürü insan terör örgütü üyesi diye gözaltına alınacak, içeri atılacak. Bu sürek avı o döneme benziyor. Bir sürü masum insan da hapislere atılacak, gözaltına alınacak. Mesela Nazlı Ilık, onun ne ilgisi var böyle bir şeyle, bir darbeye bir gazetecinin ne ilgisi olabilir? Bir sürü gazeteci var uzaktan yakından ilgisi olmayan sadaka sempati duyuyor, uzaktan yakından kütüreslere daha almamış

Çekiniyor musunuz muhalefet etmekten günümüzde?

Çekiniyoruz biz ezeli ebedi muhalefiz zaten. Şimdi darbeye de darbeleri buğünlere getirenlere de karşıyız, zamanında uyanmadılar buğünlere getirdiler. Atatürk'e hakaret ederek, ettirerek buğünlere geldiler şimdi artık onları Atatürkçülük kutluyor. Cumhuriyetin kurucu kodlarına dönmek lazım.

Seksen öncesinde mi ülkeye ilgili daha endişeliydiniz yoksa şimdi mi?

Tabii ki seksen öncesi. Günde kırk kişi ölüyordu. Siz o dönemlerde doğmamıştınız. Sağcılar solcular ölüyor, vuruyorlar. Günde kırk kişi ölü mü ya bir ülkede? Şimdi öyle bir durum yok günde kırk kişi ölmüyor ama sürekli birileri ölüyor. Şimdi halk sokaka çıktı, 250 kişi öldü Gezi'de sekiz kişi öldü, sürekli bir ölüm var ne zaman bitecek bu insanların ölmeye öldürme hal? Bunun için huzura ihtiyacımız var, şu anda tam bir kaos.

Edebiyata dönerek olursak sizin bestelediğiniz şiirler çok var.

Sevdiğiniz şairler yazarlar kimleri?

Şairlerden Atilla İlhan tabii. An Gelir'i besteledim.

Ahmet Kaya'nın bestesi sizin mi?

Hayır, ben An Gelir'i cezaevinde besteledim. 1984 yılında kütüphaneden bu şiire rastladım. Gitar vardı kültür odasında. Hatta gitarı koğuşa vermediler, koğuşa devam ettim bestelemeye. Ahmet Kaya'nın yanında bulun çalıp söylediklerim sona ben çıkarmadan o farklı bir besteye kırdı. Bazen aynı şiire iki insan aşık olur. Ben çıkarmadım o dönemde çünkü başka bir projem vardı onu çıkardım. Benimki daha sonra çıktı.

Onun dışında Hasan Hüseyin Korkmazgil'i beğenirim, nitekim Koçero'yu besteledim. Şairlerden 40 tane beste yapmışım. Beğendiğim şairlerden besteledim tabii ki. *Vurulduk Ey Halkım Unutma Bizi Zülfü Livaneli'nin*. Bunu da bana bir iseli kız 1976 yılında defterinin içine verdi beğenir misiniz diye. Kız da bilmiyor kim olduğunu. Ben şiire baktım ne kadar güzel dedim ve o anda bestesi döküldü. 1976'da onu plak yaptık ve 1977'de o parçadan yargılandım. Söz anonim yazmışım, öyle biliyorum çünkü. Halki kin ve düşmanlığa sevk etmekten üç ay hapis cezası aldım, er telendim. Sonra Zülfü'yle konser yaptık 1980'de orada öğrendim sözlerin onun olduğunu. İyi ki söylememişim, ona da ceza verilecekti yoksa.

Behçet Necatigil, Ahmet Telli, Ümit Yaşar Oğuzcan, Ahmet Erhan, Nihat Behram da diğer bestelediklerim şairlerden bazıları.

ATLARDAN İNER LEYLEKLERE BİNER BİR ÇOCUK

düσεekken hayattan pembe
haramiliğiyle
az daha
çıt parmağından
küt diye yakaladığı bir kuşun
çocuk-muş

ölüm teyellenir hâlâ meme uçlarında

aşkın ve çamların göğе serildiği olurmuş
ördekler ülkesinin gecelerinde
bilir az da olsa
masalları ısırmıştır kenarından

hâlâ uyku sapı gezdirir ağzının kenarında

iner atlardan leyleklere biner
böğürtlen moru giymiştir
dağılan saçlarına kırgındır
gelmeyecek bir telefon bekler emin

hâlâ o kenevir kökü kulağının arkasında

sahillerin ılık meltemi değеr yüzüne
hatırdada dudakların ve kasıkların bir
uyuduğu
serçe kalp kelepir kalp
aynılır limon sarısı ya geçер
durmaz dahi gölgesi

hâlâ o yarik kaşının kenarında.

bizi kiskanıyorlar

EYYY...!

Eyyy İsrail! Ne de güzel sahillerin var.
Hayfa'nın turkuaz enginlerinden
gelen, beyaz köpüklü

dalgaların dans ettiği eşsiz
kumsalları, hiç senin mavisini
yeşile çalmış kirliliği bariz
Marmara'sı ile yarışabilir
mi? Hele de o Ölüdeniz'in
mineralli tuzlarından yapılan
yağlı manikör kozmetiklerin.

Hangi manikürcü buradaki elleri o
kadar güzel temizleyip AK ve PAK yapabilir ki?
Hangi kuaför Tel Aviv Hilton'daki David'den daha
iyi topuz toplayabilir? Üstelik yirmi beş günde
"20.000.000" doların Türklerin istediği vakıfa da
verecek kadar zengin gönüllü ve bankörsün.
El-Al'in neden artık canım Türkiye'ye ucmuyor?
Kalbimi kıran tek soru bul

Eyy Almanya, Audi'lerin, Mercedes'lerin
BMW'lerin ile tüm makam araçlarının
zirvesindesin. Ulusal havayoluındaki uçuş
ekipleri günde tek sefer çalışırken Türk milletinin
neferleri günde dört uçuşa talimken neden bizi
kiskanıyorsun? Sen nükleerden vazgeçtikçe
Türkiye sana yeni depolama alanları inşa ediyor
daha ne istiyorsun? Beyaz eşyaların Fakir adıyla
her makarnacı seçmenin hayatını renklendiriyor
ya. Karakafa markalı şampuan ve saç boyaların
kimse neline su dökemiyor ya. Üç-dört milyon
Türk bağırdında neden hâlâ üç milyar avroyu kutsal
sarayımızdan esirgiyorsun? Üzme şu insanları.
Dünya Harb'i'nde müttefikin olmuş Evlad-ı
Fatihanların yüzünü kara çıkarma. Canımı sıkın
yanın bu lütfen beni ağlatma.

Eyy İsveç! Yahu demir çeliğinin çoğunu senden
alıyoruz. Sen kim pluvyosun ki on beş yaşın
altında çizilecek gülmeye yitmiş Türklere

laf ediyorsun. Gel de İstanbul Havalimanı'ndaki
senin için verilmiş güneş gibi ilana bak!
Hiç mi utanmıyorsun? Oysa ABBA
Eurovision'da birinci olduğunda
milletçe bayram yaptı
Anadolu! Hadise'yi Anadolu
Jet'e bindirmek olmalı bak
bu yolun sonu...

**Her canlı bir gün
ölümü tadacak.
Umarım Türkiye'de
yaşayan herkes
merhum Niyazi
olmadan!**

Eyy Amerika! Tüm zirhli
koruma araçlarını senden alırken
saray; Jumher'ların, akıllı telefonların
ve Seç-Sis'in yurtta çekerken halay, sen de kim
oluyorsun? Bak, Star Alliance'ın taşıeronu milli
şirketimizin uçaklarının çoğu Boeing. Rant hilafeti
inşaatın vinçleri ve teknolojisini bile sadece
senden isteriz! Gözümüzde Ray-Ban, kuçımızda
Levis var. Karacasu'dan (Afrodias) aldığın rüzgâr
tanrısı NIKE'nin ayakkabıları olmaz sonra sana
yâr. Kendine gel! Bu dünyayı millet plastik lağım
borusundan yaptığı tank ve F16'natığı Çin malı
lastik terlikle dünyayı sana dar eder!

Eyy İtalya, unutmata hatırla, nasıl da yakmıştık
kravatları ve gözlükleri sokaklarda. Tofağı
bile verdik geri sana Fiat adıyla. Butiklerimiz
AVM'lerimiz mallarınla dolu, saraylarımız
bakanlıklarımız mobilyalarla doğrudur.
Mermeri, seramiği, mutfağı sende. Övündüğün
Roma'nı ezer geçер Osmanlı sen fark bile
edemedin.

Eyy Rusya, Katarına olmadı sundun bunlara
Nataşal

Eyy Fransa, Eyy Suriye, Eyy falan filan...
Her canlı bir gün ölümü tadacak ama umarım
Türkiye'de yaşayan herkesin adı merhum Niyazi
olmadan!

CÖPLERDEN SEMT ANALİZİ: CUNDA

Cunda; tuzlu meltemi, zeytin ağaçları ve milattan öncesine dayanan tarihi ile Türkiye'nin Ege'deki en büyük dördüncü adası. Adaya bugüne kadar "Ekatonisos" ve "Yunda" gibi isimler verilmiş ama bugünkü bilinen bir diğer adı "Alibey". Bu isim 1919 yılında Yunanlılara karşı Ayvalık Cephesi komutanlığını yapan Yırbay Ali Çetinkaya'dan geliyor. Bu mesele adanın yerlileri için oldukça önemli olsa gerek. Çünkü Cunda'da Ayvalık tostu yemek için oturduğumuz kafe, Çalan İstiklâl Marşı ile birlikte insanların bir anda ayağa kalkarak marş söylemeye başlamasına tanıklık ettik. Hep bir ağızdan söylenen marş sonrası bu ritüelin Cunda'dan düşmana karşı atılmış ilk kursun için olduğunu öğrendik. Rum mimarisinin hakim olduğu Cunda Adası'na bugün tüm bu ritüeller ile milliyetçi bir Türk havası hakim. Ama tarihsel mirası kahramanlıklar hikâyelerinden öte sıradan, emek ve toprağın izlerini taşıyor. Aslına baktarsanız bu izler, ada ırksal bir değişime maruz kalmış olsa da halen yayıyor. İki yüz yıl önce de aynı topraklarda zeytin yetiştiriliyor, balıkçılık yapıyor, simidlerle de adanın dört bir köşik kalıcı nüfusu da topraklarında aynı işlerle meşgul.

Herkes mahrum kaldığını özler. Cömertlik, özlemlerin dindiği bir mevsimin dile gelmesi vaadidir. Cömertleşen insan özgürleşir

Saray helvasıyla yazlık yolculuğu

Adanın nüfusu yazın geliştiyle birlikte bir anda yirmi bin kişiye kadarkı yükseliyor. Yerli halk adanın yüksek ve iç kesimlerinde yaşıyor. Yerlilerin bulunduğu bölgedeki cöplerde ambalaj atıklarını rastlamadık. Zeytin çekirdekleri, zeytinyağı ve peynir tenekeleleri ile bakkal küllük vanı. Butik otellerin ve yazlık işletmelerin yer aldığı iç kesimlerinin iki tarafını da inceledim. Adanın merkezine yakın cöplerde yolculuk esnasında Kocaelli'den geçerseniz alabileceğiniz saray helvası ambalajları görünce daha çok İstanbul tarafından gelenlerin cöpleri olduğunu anladık. Buradaki evler birkaç katlı apartman şeklindeyken adanın kuzey ucundaki yazlıkların tek katlı ve bahçeli mimarisini görünce, kuzey bölgesinin İzmir ve çevre illerden olduğu anlaşıyor. Buradaki sokaklar dayırürken fonda Ege şivesinde diyaloglar eşlik ediyor. Bu halile Cunda Adası yaz aylarında Marmara-Ege sentezine dönüşüyor.

Kuzey Cunda: Toprakla tanışık Ege mahallesi

Analize adanın güney ucunda Egellilerin daha çok bulunduğu bölümden başladım. Burada malı bira, yerli şarap ve yaz üzümleri rakısı tüketiliyor. Çok sayıda mısır koçanına rastladım. Mısır evde haşlanıyor.

Fotoğraf: Yırbay Çoşkun

Karşıma çıkan birçok haşlanmış yumurta kabuğu sonrasında ise kızartma ve ızgaranın yerini haşlama usulünün aldığını gördüm. Cunda'da yaşıyanların alkol ve yemek tercihleri burada geçirecek bol vakitleri olduğunu işaret ediyor. Ege kültürü yaz aylarının serin meyvesi karpuzun yenme biçimini de etkiliyor.

Karpuz ortadan ikiye bölünüp kaşıklayarak yeniliyor. Burada karpuz ana öğünlerin bir parçası değil, gün boyu tüketilen bir besin. Yaz ıstahı kabartıyor olsa gerek. Bu mevsimde ister yazlık olun ister kısa bir tatil için, ne olursa olsun normal zamandakinden daha çok para harcıyor insan. Paket çaylar, daha pahalı ve daha zahmetlisi olan demlik poşet çaya dönüşüyor mesela. Yıl boyu biriktirilen tatlı butçesi cömertçe harcanyor. Bu cömertlik, hiç şüphesiz ki zararı çalışma yüküyle geçen bir yılın özgürlük vaat eden birkaç haftasında yaşanabilecek olası konforun özleminden kaynaklanıyor. Herkes mahrum kaldığını özler. Cömertlik, özlemlerin dindiği bir mevsimin dile gelmesi vaadidir. Cömertleşen insan özgürleşir. Burada kendi ürettiğini tüketen bir halk böyle yaşıyor. Sanırım toprakla ne kadar yakın olursak o kadar cömert, ne kadar uzak olursak da o kadar bencil oluyoruz. Toprakla kurdüğümüz bağ aslında özgürlüğün temel taşı oluyor.

Cunda Merkez: Bir İstanbul portresi

Merkeze yakın bölgelerde İstanbul ve çevre illerinden gelenlerin çoğunlukta olduğunu söylemiştik. Burada iç ve güney kesimlere oranla hareketli bir atmosferle karşılaşıyoruz. Carsilan, restoranların, kafelerin, butiklerin olduğu bir

sanırsak taşından yapılmı bir çok tarihi eserin otele dönüştüğü görüyoruz. Biz daha çok yerleşik hayatın olduğu bölümü inceledik. Şeftali ve karpuz çok katlı binalardan oluşan yazlık bölgesinin baş tacı olmuş. Biralar malttan fiçi şişeye, rakı da yaş üzümünden bilindik hale dönüyor. Bulduğumuz bir buçuk litrelik bira şişesi sofralardan kalabalık olduğunu gösteriyor. Yanında salgam usulü tüketilirken, "mangal yalısı ile ambalajları" da barbekü partilerine işaret ediyor. Bilirsiniz, büyük şehirde yaşıyanların mangalı yakmayi bilmezler. Adanın bu bölümünden market poşetlerine çokça rastladık. Dolayısıyla ambalaj atıkları çoğalip çeşitlendi. Marketlerin kendi adını taşıyan markaların beyaz peynir, kaşar, zeytin gibi kalıvıltık ürünleri tercih edildiğini gördük. Bu bölgede yaşıyanların sigara bağımlılığı çok yüksek olmasa gerek ki tek tük içilebilecek türde aromalı kaşar sigara ambalajlarıyla karşılaştık. Kosmetik ürünler rastlayamadık. Belki de bunun ada psikolojisiyle alakası olabilir. Sonuçta kozmetik ürünlerin büyük bölümü di görünümüne yapılan bir yatırımdır. Bir ötekiye gösterilmesi muhtaktır. Adada yaşıyor olmanın psikolojik atıyapısı bu gerekliliğin önüne geçmiş gibi görünüyor. Köprüleri ile anakaraya bağlanmış olsa da tarihsel açıdan sıradan kalmış makul bir toprak parçası olan Cunda Adası, göründüğünden çok daha büyük mirasa sahiptir. Ege, toprakla, denizle bağıni kopartmayan yerli halkı da adanın cömertliğiyle süzünü sürdürüyor.

MİLENYUM BAR

Sen ağlıyorsun ya viranemize,
yağmur yağıyor
Ellerimiz tertemiz, gözlerimiz hep
aydınlık
Öyle ki herkes ıslansın
Herkes ıslansın

Bir köze üflüyoruz bak ısınmak için
Çorba kokuyor sabahlarımız
Fırınların açık ağız daima rüya gibi
İçeri giriyoruz; öyle ki herkes yansın
Herkes yansın

Gece yarılarının dili bu, kime ne
anlatacaksın
Çocuklar istikbal çalışıyor yarı
uykularında
Büyüklükler susuyor
Birkaç silahlı pezevenk konuşuyor
Milenyum Bar'da.

TESELLİ ÇARESİZLERİN
NEFESİDİR

Yağmurlardan vazgeçip, damla damla
azalmaya başladığında UMUT, ona
gözü gibi bakan, sarıp sarmalayan

toprak ana olmayı hayal etmişimdir.
hep. Kapkaranlık bir gecede
ay ışığında, umudun
damlalarından filizler,
meyveler, yemişler
yaratmayı... Güneş
doğdunda yeryüzünün
kabuğunda, yemişleriyle
kursagini doyuran güleç
hayvanlar, yapraklarıyla vals in
güzeli yapan meltemler, gölgesinde direnen
kahkahabaz çocuklar hayal etmişimdir. Ne
zaman buraya gelsem gözlerim kıpır kıpır,
ayaklarım çıplak, hep aynı ritimim, rengârenk
nazarattardaki tüküdeyim.

Hatırlıyorum tam üç yıl evvel sıcak havalardan
birinde binlerce insanın içinde gördüm
sevdiğimi. O anda öyle bir sessizlik oldu ki
daha önce hiç ses olmamış gibiydi. Önce
sevginin kokusu geldi burnuma, burnumda
nasıl bir yangın. Ama kıpkırmızı bir yangın.
Tam gözlerim yaşaracakken, özgür çocukların
kollarına tırmanarak yükseldim Gezi Parkı'nın
sonsuz ağaçlarına... Tam göremedim
biliyorum, hatırlıyorum, unutamıyorum,
saykılıyorum ama biliyorum. Bağırma
çalıştım avazdan daha az bir gayretle. Sanki
söyleyeceğim her şey söylennmiş ya da tam
da o an benim adıma birilerisöylüyor gibiydi.
Susmak ne güzel şey dedim kendi kendime
ama hâlâ burnumda kızıl bir yangın. Mercanlı
bir suya dalar gibi indim omuzlarımdan aşağıya.
Hep beraber aramaya başladık günlerce çadır

çadır, sloganlarla; pankartların renklerinde,
yumruklar ve çimenlerle. Göremedik ama
varlığını hepimiz bildik. Sarıldılar bana sık sık,

adısız adamlar ve kadınlar. Hiç teselli
yoktu dillerinde. Çünkü teselli,
ancak çaresizlerin nefesidir.
Ve çaresizlik düşmanıdır
nefesin. Şimdi dinledim
kendimi boğuk boğuk, kafamı
kaldırdım baktım göğe, tepişen
bulutlar yol olup gitmişler. Şuan
tam ortasındayım parkın. Sırtüstü,
avuclarım yere değecek şekilde, kafam az biraz
sağa yakın, kulağım yerde, sol gözüme arada
bir vuran güneş, fısıltılar ve hafif nemli toprakla
beraberim. Anladım ki umut yine az, yine damla
damla...

Ancak hâlâ kupkuru değil kara toprak. Yeşil
ceketimi attım omzuma yürüyorum ve ben
yürürken arkamda bombalar patlıyor. Ve tarihi
bombaları patlatırlar değil bombalara gülünenler
yazıyor, imanını parada arayan adamlar değil,
kurşunların önüne atlayan çocuklar yazıyor,
tarihi, ekmeğini yalnız kuşlara değil aklında da
bölenler yazıyor sokak ortasında, yollarda on
dokuzundaki çocuğu dövenler değil, onların
dik tikiği ağaçlar yazıyor en sert kabuklarıyla
ve yapraklarından yollar yapıyor. Umudu
çıkartalım dillerden, yürümek daha güzel,
umudu çıkartalım dillerden belki koşmak, belki
sarılmak, belki durmak, sevmek.

Hatırlamak için yaşamadık, unutmak için de
hatırlamadık. Sadece hatırladık ve unutmadık.
Yine yollarındayım bu sevginin belki damla
damla, belki bir sağanak altında.

Hatırlamak için
yaşamadık, unutmak
için de hatırlamadık.
Sadece hatırladık ve
unutmadık.

PINAR ERGÜN

Bazen işi bitirmiş bir kediye bencekine sigından geçtikçe
bir anda yalancı bir kediye dönüşüp karnam konstrüktör.
7 zaman bu olduğundan başka zülmeler süklenecek ki
ayır sözlüğe bakıyor, hisleri aradıkları, mesafeli ve
dijital bir tarafa kendine geliyor, idkaleştiriyor.

Saçmalama Kudret

Harun Özen

Kendinizi ne kadar tanıyorsunuz? Ruhunuzun karanlık odalarında gizlenen ve ortaya çıkmak için fırsat kollayan kötü yanınızla yüzleşmeye hazır mısınız? Kudret'in hayat hikâyesini okurken kendi masumiyetinizi sorgulayacak, hayata bir katilin penceresinden bakarken, aynı zamanda onunla ne kadar ortak noktanız olduğunu fark edeceksiniz. Tüyler ürperten cinayetlerden tutku dolu aşklara uzanan garip bir hikâye, tuhaf bir adamın yol haritası... Hayat mı saçma, yoksa saçmalama hakkı sunarak kendi karmaşasını örtbas etmeye mi çalışıyor, öğrenmeye hazır mısınız? Faili meçhul aşklar, hunharca işlenen hayaller ve masum cinayetler... Hangi korku içinizdeki canavarı uyandırmaya daha yakın?

GERÇEK BİR SANATÇI: TUNCEL KURTİZ

Sabahlara kadar şiir okuduğumuz oldu

İçinde gürül gürül akan bir nehir vardı atence Tuncel abinin... O nehrinde birlikte yüzerdik hepimiz. Etrafında kim varsa, o coşku seline katıldı. Geceler boyu, sabahlara kadar, şiir okuduğumuz, tartıştığımız, konuştuğumuz, eski günlere gittiğimiz olurdu. Özellikle ben daima kendimden yaşa büyük insanlarla çok iyi anlaşırdım. Onlardan çok şey öğrenirdim. Tuncel abiye de hep anlattırıldım eski günlerini; eski oyuncu, şair, ressam arkadaşlarını, eski sanat çevresinin ortamlarının nasıl olduğunu, nasıl turneler yapıp, nasıl oyunlar çıkarttıklarını, yaşadıkları zorlukları olup olmadığını, İsveç'e nasıl gittiğini, Stockholm'de nasıl kaldığını, Berlin'i, Amerika'ya

gidişini, Peter Brook'un onu aramasını...

Hepsini ondan büyük bir keyifle

Onunla kaldığımızda da çok erken saatlerde kalkar, o pür neşesi yüzünde olurdu... Şen kahkahası hâlâ kulaklarımızda. Bizimle şakalaşır, şiirler okurdu.

dinlerdik.

Dünyanın her

tarafında uzun masalarımız, çok keyifli sohbetlerimiz oldu. Beni eğlertirdiği de olmuştur. "Şu sana yakışır, bu yakışmaz," demiştir. Dostane telkinleri olurdu. Bizim mesleğimizde insanlar birbirine ne yazık ki "Çok iyisin," diye konuşmazlar, o tarafımız biraz eksiktir. Eleştiri deyince adam hep böyle sanki olumsuz şeyler gelir. Halbuki eleştiri iyi de olur, yapıcı ve olumlu eleştiri de vardır. O da gereklidir.

Bir oyuncu vardır, bir de oyuncunun sanatçı olabilmeyi becerebilmiş hali vardır. Tuncel abi gerçek bir sanatçıdır

Gecenin ikisinde beni arayıp, "Masumiyet'i seyrettim tekrar, ne güzel oynamışın hergele," derdi. Çok önemsemediği, sevdiği, gerçek bir sanatçıdan bunlan duymuş olmak insanı çok mutlu eder. Bu tarz eleştirileri, telefonları ondan alınca ben de çok mutlu olurum. Tuncel abi, gerçek bir sanatçıydı. Gerçek sanatçıdan kastım mesela bir şarkı söyleyen vardır bir de yorumcu vardır, bir oyuncu vardır bir de oyuncunun sanatçı hali vardır. Sanatçı olabilmeyi

becermiş hâli vardır. Entelektüel birikimiyle, dünya bakışıyla, duruşuyla, bütün sanat disiplinlerine olan yaklaşımla, yakınlığıyla, gerçek bir sanatçı portresi çizmeyi başarmıştır hayatında. Onu hep gerçek bir sanatçı olarak anıyorum ben.

Şiir gibi bir hayat oldu

"Tuncel Kurtiz'e Dostlar" programında çok keyifli zamanlar geçirdik. Onun köyüne, kaldığı yere, evine konuk olduk. O çevreyi gezdik, oteline konakladık. Kendisi sporu, yürüyüşü, aksiyonu ve hareketi çok severdi. Çok erken saatlerde kalkardı, bir tarafı çok hercai gibi görünür ama son derece disiplinli bir insandı. Onunla kaldığımızda da çok erken saatlerde kalkar, o pür neşesi yüzünde olurdu... Şen kahkahası hâlâ kulaklarımızda. Bizimle şakalaşır, şiirler okurdu. Şiirde çok meftun bir insandı, günün her saati şiir okuyabilirdi. Şiiri çok severdi, zaten şiir gibi de bir hayatı oldu bence.

Onu çok büyük kalabalıklarla sonsuzluğa uğurladık

Tuncel abi, tam bir doğa insanıydı, çevreciydi. Zaten bir şekilde onun ya-şadığı topraklara yolunuz düşerse Kaz Dağları'nda yaşadığı yerleri görürseniz söze ne hacet kalır anlarsınız diye düşünüyorum. Kendisine doğayla iç içe bir yaşam kurmuştu. Köylüyle de arası çok iyiydi, herkes ona tırnı severdi. Cenazesinde o oraya defnettığımızda büyük bir izdiham oldu. Onu çok büyük kalabalıklarla sonsuzluğa uğurladık.

Tuncel Kurtiz klasik müzik de rock müzik de dinlerdi

Sadece oyunculuk mesleğine yaklaşımı ve özen göstermesi değil, bütün sanat disiplinlerini kucaklayacak kadar geniş bir bakış açısına, vizyona sahip olması bence onu diğer oyuncu arkadaşlarından ayırıyor. Gerçek anlamda resim severdi, ressamlarla arkadaştı. Heykel severdi, opera severdi, klasik müzik de çok severdi ama rock müzik de dinlerdi. Hiçbir şeye kaptan değildi, o kadar açık evrensel olan bir sanatçıydı ki bence bütün bu evrensel bakışı sebebiyle, bütün bu disiplinleri kucaklama becerisi ile kendi kuşandığı bazı oyuncuları da ayırmayı olabildi diye düşünmüşümdür herhalde. Edebiyatla çok iyi bir ilişkisi vardı, evinde müthiş bir kütüphanesi vardı. Hâlâ o kütüphaneye orada muhafaza edilmiyor sevgili Meriend tarafından.

Tuncel abiye çok özlüyoruz

Kıtaplara, okumaya çok meraklıydı. Okumak çok kıymetli bir şey, sadece bizim mesleklerimizde değil hangi işi izleyorsanız edin her zaman çok kıymetli bir şey. İnsan okursa daha çok şey öğreniyor, gelişiyor. Dedikimi gibi edebiyata, şiire çok düşkündü. O öldüğünde çok çok derin bir boşluk hissettik, çok derin bir özütü hissettik. Çok yakınıma kaybettim diye düşündüm. Tuncel abiye çok özlüyoruz. Son

Tuncel abiye ilk tanışmamız, Ankara Sinema Demeyi'nin Ahmet Boyacıoğlu'yla birlikte ve yanındaki sevgili Başak'la beraber yaptıkları organizasyonla başladı. Tuncel abiye birlikte çok gezdik gerçekten. Bunun çoğu da Ankara Sinema Demeyi'nin Gezici Film Festivali'nin yaptığı organizasyonlardı. Hep çok mutlu, keyifli zamanlanmış olmuştur yurt içi ve yurt dışı seyahatlerimizde. Çünkü ikimiz de yemeyi, içmeyi, hayatın tadını çıkarmayı seven insanlarız. Tuncel abinin o yaşam gustosu, o ince zevki, hayata bakışı, coşkusu, neşesi, hepimizi sarmalıyordu tabii. Onun yanında zaten enerjisinin etkilenmemek, mutlu olduğundan, keyfinden, coşkusundan feyz almamak, tesiri altına girmemek neredeyse imkânsızdı. Biz sanırım ilk Belçika'ya gittiğimiz, öyle hatırlıyorum. Ama daha sonra birçok yere birlikte gittik. Üsküpe, Portekiz'e, Almanya'ya... Arkadaşlarımız, dostlarımız, ağabey kardeş ilişkimiz, Gezici Film Festivali'nin organizasyonlarıyla başladı.

PROFESYONELLER SAKİNDİR

Yaşamak, yaşlanmak, yaşam amatörlerine sıkıcı bir ders gibi. Çocukluğundan itibaren var olmayı garipseyen, var garip çabayı anlamaya çalışan "benim gibiler gibi" birçok insanın katkılacağına inandığım bir tespitim var. Yaşıyoruz, çünkü profesyonellerle karşılaştık. Abilerden, ablalardan, dayılardan, halalardan bahsediyorum.

Hani, dünya yıkılsa tavlasını oynayan, yemeğini pişiren, otuzbirini çeken, işine gücüne bakan, "zaman her şeyin ilacıdır" düsturuna sarılmış sakinler ordusundan. Tabii ki onlar da amatördür bir zamanlar. Karakter dedimiz şey, sanki amatörliklerimizim bütünü. Kabul etmek, barışmak, hatta dalga geçmek büyütüyor galiba insanı. Bir de üstüne büyümeyi kabul etmeyen "Peter Pan" devreye girince, bu yaman çelşiki her daim uzaç yapıyor insanı. Tuncel abi, yürüyerek dişi buralardan. Yataкта değil, hastanede değil, miskinken değil, sarhoşken değil, kerginken, künkinken değil, dipçik gibiyken "saklandı".

Miladımız az, biriktirdiğim çok. Tek kere gördüm sıklığına, Ankara'da film çekerken, "Yorulдум artık, bırakacağım," dedi, şaşrdım... Meğer kalp krizi geçirmiyormuş, ayakta, yine ayakta...

Kısnamak, yanlış anlatılan bir duygu. Çoğunlukla kadın-erkek ilişkilerine yaftalanır. Cinayet sebebi, yıkım sebebi, intikam sebebi falan diye bilinir. Oysa her duygunun, adı üstünde 'duygu', pozitif tarafları da var. Hep kışkandırdığım karakterlere yaşıyım hayatım boyunca. Mektap ve öğrenme isteğim hiç bitmedi. Hele biriktirdiklerini cömertçe paylaşan birini gördüğüm an bakanam. Öyle bir insan da olmaya gayret ediyorum, taze amatörler için. Bak, bunuz da Tuncel abiden öğrenmiştin.

Biraz yanlış yapıyorum gibi geliyor bunları yazarken. Çünkü dedim ya, profesyoneller sakindir. Uyumsuz ruhlarnı uyumluymuş gibi araziye uydururlar. Kendi nazı olmadan, biryle ilgili bir şey paylaşmak utandırıcı. Kitap sürecinde de mide kramplarını bu yzendirdi. Yalnız, yine söyleyeyim, bana "yaz, anlat" diyen de Tuncel abiydi.

Mutasarrıf çocuğu, Amavutköylü, Amerika eğitimli bir adam. Eypüp Akarçesme dedi işçi sınıfından abilerime benzemiyor sanırsınız. Hakan abinin annesi Dursen Hala'ya "Dulcinea" diyen abilerim, Don Kişot'u bilir, gelecekte Tuncel Kurtiz'le beni yan yana göreceklarını umarlardı. Oldu...

Yine Grup Yorum 25. Yıl İfönü konserindeki haykırısıyla bitireyim basbahlı.

"Kahrolsun Amerikan Emperyalizmi..."

*Yaşamak,
yaşlanmak, yaşam
amatörlerine sıkıcı
bir ders gibi.*

TUNCCEL KURTİZ GÖKTEN ZEMBİLLE İNMEDİ

Tuncel Kurtiz hiç durmadan kendini yenileyen, sürekli okuyan ve yeni rollere hazırlanan bir oyuncu olarak tarihte yerini alacak.

Oyunculuk tuhaf bir meslek. Erkan Can "Biz 'mı' gibi yaparız" der. 'Mı' gibi yapmak, her filmde, her tiyatro oyununda yeni bir kimgiye, kişiliğe bürünmek ve her defasında başarılı olmak, beğenilmek ve bunu sürdürmek: Hiç kolay değil. Bizde son yıllarda yayınlaştı ama Avrupa ve Amerika'da 1960'lar'dan başlayarak oyuncuların biyografileri, kolay deyişle hayat hikâyeleri kitap olarak yayınlandıklarında yoğun ilgi çekerdik. Her oyuncunun en büyük kabusu ise unutulmak, köşesine çekilmek zorunda kalmak olmalı.

Tuncel Kurtiz'i 1993 yılında tanıdım. Avrupa'daki görüldü sürgünden yeni dönmüş olmalıydı. Daha sonraki yıllarda, Gezi Festivali kapsamında Türk sinemasının emeli yapıtlarına yer vermeye başladık. Ümut'u gösterdik, Sürü'yü ve Otobüs'ü gösterdik, hepsinde Tuncel Kurtiz oynuyordu. 1999 yılında onun için Gezi Festivali'de bir özel bölüm düzenlemeye ve bir kitap yayınlamaya karar verdik ve "Oyuncu: Tuncel Kurtiz" böylece ortaya çıktı. Geçen yıllar içinde dostluğumuz pekişti birlikte, bir belgesel, iki kısa, bir de uzun metrajlı film çekti. Onu kaybettikten sonra Türkiye'de ve yurt dışında ne kadar çok kentte, festivallerde ve film haftalarında beraber olduğumuzun farkına vardım.

Hayatının son yıllarında televizyon dizilerinde canlandırdığı karakterlerle hem Türkiye'de, hem de yurt dışında inanılmaz bir başarı elde etti. Yüz binlerce hayran ve takipçisi vardı. Herkes için "Hacı" idi, "Ramiz Day" idi ve artık onunla sokakta yürümek mümkün değildi. Oysa yıllarca, sinema tarihimize giriş için önemli filmlerde

oynamış, tiyatrodan 1960'lar'dan başlayarak önemli oyunlarda unutulmaz performanslar ortaya koymuştu. Televizyon dizilerindeki başarısını, bir oyuncunun olgunluk yıllarına denk düşen bir tesadüf olarak değerlendirebiliriz. Ama Tuncel Kurtiz'i birçok oyuncudanaynır bir özelliği vardı: Hiç durmadan okur, oyunculuğunu bilgi ile besler, kendi rolünü bir anlamda kendi yazar ve yönlendirirdi. Senaristlere okuduğu kitapları verdiğini, bazı replikleri senaryoya eklemeyi önerdiğini biliyorum. Acaba Tuncel Kurtiz olmasa Ramiz Day karakteri bu kadar popüler olabilir miydi? Hiç sanmıyorum. Muhteşem Yüzyıl'a oynamaya başlamadan önce, o döneme ilgili ne kadar kitap varsa satın alı okumuştum.

Tuncel Kurtiz hiç durmadan kendini yenileyen, sürekli okuyan ve yeni rollere hazırlanan bir oyuncu olarak tarihte yerini alacak. Hayatının son gününe kadar zevk alarak çalışmak, saygınlığını

korumak ve çok sevilmek, toprağa verildiği gün on binlerce hayranı tarafından uğurlanarak Türkiye'de yayınlanan bütün gazetelerde sürmüşset olmak... Bir insanın hayattan başka ne beklentisi olabilir ki?

Söz konusu olan, dolu dolu bir yaşam, büyük bir başarı ve mutluluk öyküsüdür.

Tuncel Kurtiz gökten zembille inmedi.

Çağrı Ahmet Uzun

TUNCEL KURTİZ'İN KÖYÜ: ÇAMLİBEL

Tuncel Kurtiz'in gerçek huzuru buldum dediği, Kaz Dağları eteklerine kurulmuş Çamlıbel köyünü ziyaret ettik. Afroditi'nin bir zamanlar dolaştığı zeytin ve çam ağaçlarıyla çevrili yollarda hem tiyatromuzun, hem sinemamızın efsanesi Tuncel Kurtiz'in izini sürdük. Bakalım Çamlıbel halkı Kurtiz'i nasıl hatırlıyor.

Kahveci Seyit Kaya

Tuncel Hoca buraya geldiğinde bizim köyün insanından farklı davranmazdı. Her şeyimiz normal gelirdi ona. Buranın insanıydı Tuncel Hoca. Çocukları topladı. Duvarlara resim çizdirirdi. Yavuz Tanyeli geldi heykeltıraş. Onunla heykel yaptılar. Muhtarlığın avlusunda durur hâlâ. Kağıt oyunları okey falan oynamazdı. Kahveye geldiğinde adaçayı içerdi. Nâdiren çay isterdi ona da tek şekeri atardı. Ünlü insanları getirdi bizim köye, kendisi de oyunları sergiledi. Bir oyununda hacı karakterini canlandırıyordu Tuncel Hoca. Adamın biri oyundan sonra kalkıp, "Ya hacca gitseniz daha güzel oynamaz mı bu karakter," dedi. Tuncel Hoca da kaldırdı kaşlarını bir baktı adama; "Katili oynuyorum ben, seni mi öldüreyim" dedi. Adam da kıpkırmızı oldu hiçbir şey diyemedi. Tuncel Hoca lafının yerini iyi bildirdi. Köylüğü küçük görmezdi ama normalde ne söyleyecekti onu söylerdi her zaman. Benim babam on sene muhtarlık yaptı bu köyde. Tuncel Hoca, Şeyh Bedrettin Destan'ın oynamaştı. Neşet Ertaş da geldi konser verdi o gün. Ertesi akşam da ressam bir arkadaşıyla rakı sofrasında resim yaptılar. Ayta Algan, Ali Sürmeli, Muammer Ketencioğlu geldi. Bir keresinde Ferhan Şenli'yu getir di muhtarlığın avlusunda *Beni ben mi delirtti* oyununu oynadılar. Tuncel Hoca bir tek köyde ona dizilerde oynadı. Karakterlerle seslenenlere çok kızardı. Gazete

kupürlerinden sevdiği yazıları manşetleri keser çerçevelermiş. Arkalarına tarih ve imza atarmış. O kupürlerden iki tanesi de kahve duvarında asılı duruyor.

Muhtar Mustafa Çambel

Tuncel abinin mezarı doğal haliyle duruyor. Herkes soruyor neden yapılmıyor diye. Tuncel abinin vasiyetiydi bu şekilde bir mezarın yapılması. Bazen İstanbul'dan arıyorlar, "Benim mermer fabrikam var, ben yapayım mezarı," diye. Ailesi istese yapabilirlerdi ama vasiyeti böyleydi. Görkemli şatafatlı bir şey olmasın doğal bir taş dikin başıma demiş. Doğal bir insandı Tuncel abi. Kahveye çıkayım, çay içeyim köylüler ile sohbet edip evime gideyim derdindeydi. Evine geliyorlardı insanlar habersizce. Banâ diyordu ki, "Ben ders çalışıyorum beni rahatsız etmesinler." Sinema, tiyatro işleri için çok çalışırdı. O işlere çalışmak onun için ders anlamına gelirdi.

Tuncel abinin babası Edremit'te kaymakamlık yapmış bir dönem. Çocukluğunda gelmiş buraya ama yıllarca akında kalmış burası onun. Buraya geldiğinde şu an otelinin bulunduğu yer otluk bir araziymiş. Bizde "pamuklamlık" arazi derler. O araziden kırmızımsı bir meyve çıkardı. Orayı yaptıkları dönemde bu kadar meşhur değildi tabii. "Yahu ben kafa dinlemek istiyorum," diyordu. İnsanlar gelip fotoğraf çekilmek, elini sıkma istiyordu. Sağ elinde bir rahatsızlık vardı. Bir gün öyle bunaldı ki "Yahu benim elim sakat niye sıkacağım milletin elini" dedi. Bazı sebahân buraya

uğur bir kahve içerdi. Bizim bir Yusuf abi vardı yakın arkadaş oldu onunla burada. Onunla gezerdi. Yusuf abi bizim gibi köylü bir vatandaştı. Becerikliydı. Şarap yapardı, çok güzel likör yapardı. Onunla dostluk kurdu burada. Yusuf abi renkli bir simaydı bu köyde.

Köpeği vardı onunla gezinirdi bazen. Bir gün otururken köpeğin ölümünü anlattı. Köpek çöp kenarında bir et bulmuş, Yemeye başlamış. Fark etmiş Tuncel abi de yemesin diye tutup çekmiş ağzından ama ne çare. Bozuk, zehirli etmiş. Öldü sonra hayvan. "On beş yıllık arkadaşım bu benim," derti. Ölmeden yirmi gün kadar önce muhtarlığın bahçesinde otururken, "Ben ölürsem beni burada deniz gören bir yere defnedin," demişti. Tabii o günden öncesinde de söylerdi bunu ama yakın vakitte yine tekrarladı. Yol üzerinde bir yer ayarladım onun için. Kendisi özellikle şurası olsun diye bir ısrarda da bulunmadı. Onun için ölüm gerçekten basit bir şeydi.

Cenaze günü film gibiydi. On beş bin kişi geldi. Köyün görmediği kadar bir kalabalık vardı. Ezan okundu, namaz kılındı. Kaymakam bey geldi yanımıza; "Tabut kayıp," dedi. İnsanlar tabutu yüklenmiş mezarlığın içinde gezdirmeye başlamışlar. Kimisi mezarın içine girip fotoğraf çektiyordu. Garip şeyler oldu. Bunları yapanlar meslektaşları veya arkadaşları değildi. Herkes bir şekilde kendi kendine gelin güvey oldu. Hürriyet gazetesinde bizim komşu köyümüz olan Tahtakuşlar köyü ile ilgili bir haber çıktı. Alevi köyü derler oraya. Güya o köy cenazeyi

kabul etmemiş. Öyle bir şey olmadı. Öyle bir talebi de olmadı kimsenin. Orada Ali Ekber Çiçek yatıyor. Sanki Tuncel abi orada yatmak istemiş gibi bir söylenti çıkdılar. Ama aslı astarı olmayan bir şey yüzünden o köyün muhtarını da itham edip durdular.

Çamlıbel Bakkalı Mustafa Akan

Tuncel Kurtiz'le çok oturmuşluğumuz var beraber. Çamlıbel Köyü, babasının kaymakamlık döneminden aklında kalmış. 1995 gibi geldi, hatta dedem sattı onların otel yerini o zaman. 2001'de otel açıldı. Allah razı olsun köyümüzü tanıttı, bizi kanatlandırdı. Göremeyeceğimiz insanlar geldi buraya sayısında. Hangi birini sayayım? Kenan İmizaloğlu defalarca geldi mesela. "Tuncel ve Dostları" diye program yapmıştı, birçok sanatçı gelip katıldı.

Tuncel Kurtiz her sabah yürüyüş yapardı burada. Sigarayı bıraktıktan sonra bayağı bir kendine geldi. Köy kahvesine gelip otururdu, bakkalın önüne gelirdi sohbet ederdik, ülke gündeminden konuşurduk genelde. Düzgün, karakterli, dünya görüşü sağlam olan, sosyalist bir insandı. Burada, bir ada çayı içelim, derdik bazen. Gelen geçen fotoğraf çekilmek isterdi. Çok ilgisi sevmezdi.

Bir gün kendisiyle masa kurmuştu, Şeyh Bedreddin'i canlandırmıştı, söylemişti. En güzel anım o oldu kendisiyle, unutamam.

Çamlıbel Muhtar Azası Mustafa Öner

Tuncel Kurtiz, Kaz Dağları'na yürüyüş yapardı. Yürüyüşe gidip gelirken yanına uğradı, sigara isterdi, Birinci sigarasını çok severdi. "Ver bana bir cigara," derdi. Bypass olunca sigarayı bıraktı, bana da "İçme bunu," demeye başladı. "İçme, diyorsun ama kendin de içiyordun," derdim. "O, o zamandı," derdi. Girir geçerdik. Allah rahmet etylesin, iyi bir arkadaşımızdı. Devamlı yürüyüşe çıkardı. Sabah bir çıkardı bir de akşam yedi sekiz gibi çeker giderdi. Bir saat iki saat yürürdü. Kaz Dağları'nın eteğindeki Berduşun Çeşme'ye kadar gider gelirdi. Beni gördüğü zaman çok takıldırı. "Senin yanına gelmem ben," derdi. Ben de "Ölürsen ben yıkayacağım seni," derdim. "Hadi oradan," derdi. Şakalaşırık böyle. Bir gün Kenan İmizaloğlu ile geldi yanımıza. "Bunun yanına sokulma tekin adam değildir bu," dedi benim için. Kenan da çekindi benden, yaklaşmadı yanıma.

Babası Edremit merkezde kaymakamlık yapmıştı. Buraya taşındıktan sonra araştırmaya geçti. Kültür merkezinde babasına ait imzalı belgeler buldu. Kaz Dağları'nı çok sevdi. Ben bir dönem beklilik yapıp aradım buralarda. Arabayla yanına kadar gelir, arabayı bana emanet eder yayan bir şekilde yürüyüşe devam ederdi. Köpeğini de yanından ayırmazdı. Bir gün köpek zehirlenip öldü. Çok üzülür tabii. Birkaç gün sonra yanımıza geldi. Dedim ki "Köpek öldü bak yakında sen de ölürsün." İki ay sonra da Tuncel abi öldü. Ölmüşlüğüyle ilgili bir şey...

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde okuduğu dönemde tiyatrosuyla ilgilenmeye başladı. Bu sırada o dönemde İktisat öğrencisi olan Yılmaz Güney ile tanıştı.

Haldun Dormen Tiyatrosu'nda ilk kez sahneye çıktı.

Orhan Günşiray'ın yönettiği Şeytanın Uşakları adlı sinema filmi ile beyazperdeye adım attı.

Aras Özen'in Berlin Öğretmeni kitabından uyarlanan "Yılyazın Müzüm Sokaklarında İyi Ne" adlı filmde karakteristi bir insanı oynamıştı. Oyunculuğu beğeni topladı. Birçok alman yapımı filmde rol almaya başladı.

Türkiye'ye döndü. Yılmaz Güney ve Zeki Ökten'in yönettiği Sürü filminde Hamo Ağa rolüne yer aldı.

1 SUBAT
1936

Kocaeli'nin İzmit ilçesinde Setaniki Hamdi Vali Kurtiz ile Bosnalı Müfide Kurtiz'in oğlu olarak dünyaya geldi.

1946

Babası Balkesir'in Edremit ilçesine kaymakamlık olarak atandı. Edremit'te "çocukluğumun en güzel günleri" diye tasvir ettiği günleri geçti. Eşi ile birlikte yaşadığı otele bulundukları Çamlıbel köyü ile ilk kez bu yıllarda tanıştı ve hayran kaldı. Okuma marağı da bu dönemde başladı. Bu dönemde Edremit'te Halkın Yürüyüşü Kültürhanesi kapatılmıştı. Ancak kaymakamlık olan babasının Kültürhanesi'ni açılmasına ailek tepik başına kitap okumaya gidiyordu.

1955

1958

1964

Yılmaz Güney'in senaryo Öncülüğü ile Mıhlamın adı filmde oynadı. Bu film Yılmaz Güney'e sinemada yaptığı ilk tipti.

Yılmaz Güney'in yönettiği Umur filmünde Hasan karakteriyle rol aldı. Filmin yayınlanması yasaklanınca Arif Keskiner filmi hava yokuşu Cannes'te kapandı. Tuncel Kurtiz de kara yoluyla Fransa'ya geçti. Filmin gösteriminde takdim konuşmasını yaptı. Film birçok festival ve yarışmadan ödül almıştı. Karan Yılmaz Güney'e filmi izlemekten ötürü yaralama karar verince başka bir şey yapamadı. Bu sırada Türkiye'de Balzac Hareketi başlatmaya ilkeye geri dönmüdü.

1970

1973

1978

Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde Nurettin Sencer ile birlikte kaleme aldığı Gül Hısal filmi'nin senaryosuyla En İyi Senaryo ödülünü kazandı.

İngilizyeni Peter Brook'un yönettiği ünlü Hint destanı Mahabharata oyununda rol aldı. Dünyanın ve insanın yaratılışını konu alanoyunda Shakuni rolünü üstlendi.

1985

EYLÜL

2009

2011

27 EYLÜL

Eniş adlı televizyon dizisinde Ramiz Karakulski karakterini canlandırdı. Dizide aynı zamanda anlatıcı rolündeydi.

48. Altın Portakal Film Festivali'nde Yaşam Boyu Onur Ödülü aldı.

Geçirdiği kalp krizi sonucu İstanbul'da hayata veda etti. Cenazesi vasiyeti üzerine Balkesir Çamlıbel köyüne defnedildi.

Onların uşakları var, bizim ise dostlarımız var!

Tuncel Kurtiz: Yağmur da güzeldir. Yağmur hep yağar. Bu dağdan ne şelaleler inerdi aşağıya bir bilsen. Çocukluk fotoğraflarımı göster-eceğim sana daha sonra ama yağmuru çok seviyorum ben. Bazen diyorum ki yağ hadi yağmur yağ! Aklıma hep Ahmet Oktay'ın çok eski bir şiiri geliyor: "Ne çıkar paramız yoksa eğer / Şarabımız bitince yağmura çıkarız / Kim güzelleşmiyor sevişince" Çok güzel değil mi?

Nejat İşler: Çok güzel abi. Bir de bu mevsimde yağınca güzel oluyor işte.

Tuncel Kurtiz: Ben iki evi olan insanlardan pek hoşlanmıyorum. Kendim için de şu lafı ettim, ben zengin olma tehlikesini atlattım artık. Senin bir kurtuluş planın var mı?

Nejat İşler: Mücadelenin gerçek olduğu bir yer istiyorum...

Tuncel Kurtiz: Can Yücel diyordu ki, "Onların uşakları var, bizim ise dostlarımız var!" Burada öyle bir doğayla iç içeyim ki, bir kere yaz kış doğanın bütün renklerini görüyorum. İki adımda bir başka bir heykel-le karşılaş-ıyorum. Kazdağ-ları'nda kekiklerin kokusu... İnsan kekik kokusundan sıkılır mı hiç? Ben bu kokulardan hiç sıkılmıyorum.

2010 Kaz Dağları

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranitey.org>

Tasarım: Tiyu Elmi

CEZAEVLERİ VE YILMAZ GÜNEY

Cezaevleri bir ülkenin astandır. Yılmaz Güney'in çektiği toplumsal gerçekçi filmlerin 'sonuncusu Duvar filmidir. Yılmaz Güney'in yirmi beş tanesini gezdiği Türkiye cezaevlerinin etkisinde kaldığı açıktır. Fakat Yılmaz Güney'in hayatındaki son filmi Duvar'ın cezaevi filmi olması için bir sebebi vardı. Tuncel Kurtiz'in bu hikâyeye inanması ve hayatının en güzel performanslarından birini sergilemesi için ortada bir motivasyon vardı.

Yılmaz Güney Duvar filmi çekmek için Fransa'da işe giriştiğinde o zamana kadar hiç yapmamış bir şey yaptı. Batı Berlin ve Fransa'daki göçmenlerden oluşan çoğunluğu Kürt 100 çocuk rol aldı. Filmde ve bunların hepsi amatörlerdi. Aynı şekilde 100'e yakın amatör yetişkin oyuncuda filmde gardiyan, asker, tutuklu rollerinde oynadı. Zazaca dilinin sinemada ilk kez kullanılmasıyla bir ilk özelliği taşıyan film için Fransa'da eski bir manastır yeni eklemelerle set olarak kullanılır. Yılmaz Güney inşa edilen yapıyı, Ankara Cezaevi, İsparta Cezaevi ve Kayseri Cezaevi'nin karışımı olarak tarif eder. Yılmaz Güney filmi'nin dili için "şirsel Gerçekçilik" ifadesini kullanır. Film dünya sinemasında örneğine az rastlanan gerçek bir doğum sahnesine sahiptir. Yılmaz Güney'in Duvar filmde gerçekçiliğin korunması için verdiği ısrarlı mücadeleyi bizi film dışından da düşünmeye itiyor. Hatta günümüze gelip cezaevlerinin durumunun ne olduğuna dönüp bir bakmaya.

Yapılan FETÖ operasyonlarından sonra kapasitesi yetmeyen cezaevlerinde yer açabilmek için KHK'yla (Kanun Hükümlende Kararname) yaklaşık 90 bin mahkûm tahliye oldu. Medyada pek gündeme gelmese de aslında Rahşan Affından sonra ikinci

af gibiydi bu KHK. Cezaevlerinin 170 bin küsur olan kapasitesinin yarısı tahliye oldu.

Tahliye olacak bir yakınına karşılamak için Silivri Cezaevi'nin ana kapısında tahliyelerin başladığı gün beklemeye başladık. Denizin ve sapsarı uzayan Trakya düzlüklerinin ortasında kalmış gri bloklar özgürlükle ilgili bir resme benziyordu. Normalde ziyaretlere gittiğim zaman çok fazla insanla tanışıp çok fazla hikâye dinlerim cezaevinde. Fakat tahliyelerin yapıldığı birkaç gün normalden fazla insanla konuşma fırsatım oldu. Cezaevleri ne kadar milletin günahına girip adı suçla zengin olan insanları barındırırsa da mahkûm ailelerinin çoğunluğu gariban insanlar. Aynı koşu taşıyan mahkûmlar nasıl arkadaş oluyorsa, o koşuşun ziyaretçileri de arkadaş oluyor. Çünkü ring aracıyla beraber görüşe götürülüp beraber bekliyorlar. Cezaevinde lisede çaldığı telefon yüzünden gaspatın ceza alıp sekiz yıldır içerde olan da var, işkenceyle gözaltına alan polisi bıçakladığı için yatan da var, uyuşturucu parası için kendi babasının dükkânını soyan da var. Çok kullanılan bir kalıp vardır, "kader mahkûm" diye. Aslında bu insanlara kader mahkûmundan çok, çürümüş sistemin kurbanı demek daha doğru olacaktır. Yılmaz Güney, "Açıktır ki her sanatçı anlattığı hikâyeyle bir gerçeği sergilemek ister", demiştir. Yılmaz Güney'in Duvar'ı çekmesindeki neden cezaevlerinin bir ülkenin röntgenini en iyi çizebilecek yer olduğunu bilmesiydi.

Ağustos ayının başında Bakırköy Kadın Cezaevinde

bir isyan olmasına rağmen hemen hemen hiçbir ana akım gazetede veya televizyonda yer almadı. Fakat daha sonra bu isyanın FETÖ'cüler tarafından çıkartıldığı ortaya atıldı. İddiaya göre FETÖ'cüler kadın mahkûmlar iş birliği yapmış ve isyanı

başlatmıştı. Şöyle bir soru var. Isyan çıkınca medya bu isyanın sebebinin neden

araştırmadı da aradan on gün geçtikten sonra FETÖ iddiasıyla haber yaptı. Orada yatan mahkûmlar gerçekten kimsenin

umurunda değil mi? Kimsenin

isyanlarının nedenini sormadığı

mahkûmlar ne diyor. Fetullahçılarla işbirliği şiddetle reddeden çoğunluğu devrimci mahkûmlar; kitap yasaklarına, sohbet haklarının gasp edilmesine, sürgün sevklerine ve letişim yasaklarına karşı isyan ettiklerini söylüyor. Fakat bu söylenenlerin hiçbir medyada yer almyor. Yani cezaevlerinde gerçekte ne olduğunu bilemiyoruz.

Yılmaz Güney Duvar filminin setinde, "Benim tarihe karşı sorumluluğum var benden hesap soracaklar", demişti. Yılmaz Güney tarihi karşı sorumluluğunu yerine getirdi ve cezaevlerinde neler yaşandığını bize gösterdi. F Tipi Film, Simurg gibi bazı filmler cezaevlerinde yaşananlarla bizlere başarıyla gösterse de. Devletin cezaevlerinde yaşananları göstermek için özel bir çaba gösterdiği aşikar. Bizim sorumluluğumuz Yılmaz Güney'in işaret ettiği noktayı atlamamak. Tuncel Kurtiz, rüyasında Yılmaz Güney'i konuştuğunu onun ısrarla kendisine "Ben ölmedim", dediğini söylüyor. Yılmaz Güney'in sesini biz unutmadık, cezaevi duvarları da unutmadı. Evet Yılmaz Güney ölmedi, hâlâ çürümüş sisteme karşı

Yılmaz Güney ölmedi, hâlâ çürümüş sisteme karşı isyanın Çirkin Kral'ı.

Küstümcüklerin Uyanışı

Benen Çetindağ

"Yaşamın tanımını yapıyorsun. Senaryolar yaşamı anlatıyor. Senin öykülerin siyah beyaz eski fotoğraflarda kaldı öğretmenim. Fotoğrafları renklendir. At gözlüklerini çıkar. Seni kimse okumaz bu kafayla."

"Okuyan bulunur," diyorum. Yeni küstümcükler! Güneşin ilk ışıklarıyla söndüğüne kanma. Akşam çökerken uyanıp silkelenecekler. Işığı, ruhlarının acısından alırken renkli filmlere inat gözyaşlarını silecekler. Başları dik, ahlurları akad kadınlar en azından direnecekler."

potkalkitap

Ücretsiz PDF-Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

potkalkitap.com • facebook.com/potkalkitap • twitter.com/potkalkitap

PUNT

DUYGU TEMEL

DİKKAT SANAT ÇIKABİLİR!

Evinizin en güzel köşesine asacağınız tabloyu bir çöp tenekesinden alabileceğiniz aklınıza hiç gelmiş miydi? Ya da yaratıcısının, göz bebeği sanat eserini çöp tenekesine bırakıp meçhule teslim edeceği... Evet, bunları gerçekleştiren biri var. Efe İşıldaksoy, yaptığı resimleri çeşitli çöp tenekelerine bırakarak insanlara hediye ediyor. "rastarules" kullanıcıları adıyla sosyal medya hesabından, önce yaptığı resmin fotoğrafını paylaşıp, çöpün adresini ekliyor. Sonrasında ise uzaktan izlemeye başlıyor. Üç yıl önce başlayan bu sıra dışı projenin ismi Kafalar Hep Karışık. Ve tabii bir derdi de var. Cevaplara ulaşmak için Efe İşıldaksoy'a ulaşıyorum. Aklımdaki ilk soru net:

Resimlerini çöpe atma fikri nereden çıktı?

"Yüksek Sanat" kategorisine meydan okuyan bir post modern dönem işi olarak "Kafalar Hep Karışık" projemde temelde saygıyı sorguluyorum. Öncelikle sergi alanım olarak dünyadaki çöplükleri seçtim. Parasız alabileceğiniz şeyler sadece çöpte var. Bir diğer sebebi çok sevdiğim eleştirmenlerin çöpe atılan bir eseri eleştirememesi. Düşünsenize dünyadaki bütün çöplükler sergi alanı... Tabii burada sadece belli bir kısım insana hizmet eden sanat galerileri de cevabını alıyor. Şöyle düşünsün sanatla büyüyen bir neslin duygu refleksleri gelişir, galeriler bunu ticaret haline getirip toplumdan uzaklaştırıyorlar hatta kara para akılamının en basit hali sanat ticareti. Bana göre ekmeğini çöplerin içinden çıkaran insan, sanat demeye başladığında uygarlaşacağı ya da kimse çöplerin arasında ekme karadığında.

Bu serginin bir derdi olduğunu söylemiştim. Tertemiz ve genelde beyaz duvarlı, spot ışıklı, "yüksek" sanat ortamının uçuk fiyatlı eserlerine karşı "çöp" tam bir tezat ve gerçek bir "karşıtlık" yaratmak için en uygun ortam değil mi sizce de.

Modern toplumun beklentilerinin de sanatı ve sanatçıyı dönüştürdüğü aşikâr. Efe, bunun sanatçıya göre değişebileceğini söyleyip ekliyor:

Toplumun beklentilerine göre bir şeyler yapmaya başladığınızda üç gün sonra kendinizi reklam ajansında bulursunuz. Sanat beklentiye göre olmamalı ve zaten olamaz.

Sonraki sorum ilk çöpün hikâyesi oluyor. İlk tablosunu Taksim İlkaydım Hastanesi'nin arkasındaki çöp tenekesine bırakmış. Nedenini soruyorum "Annemi kaybettığım sokaktı," diyor. İkinci çöp adresi mezun olduğu ilkokulun önündeki çöp. Bu tenekenin ironik bir hikâyesi de var:

İkinci tablomu resim öğretmenime gönderme amacıyla oraya bıraktım. Yaramaz olduğum için beni resim dersinden bırakmıştı. O öğretmenin resim dersinden bıraktığı bir adam olarak, yaptığım tabloyu okulun çöp tenekesine atmak kendimi iyi hissettirdi.

Bazen tabloyu bırakıp gidiyor bazen bekleyip videoya alıyor. Resimleri genelde siyah- beyaz, gündelik olaylardan etkileniyor ve sabit bir tarzda kalıyor. Sanatçının günümüzdeki sanat anlayışına verdiği tepkiyi haklı bulup projesini destekleyenlerin sayısı her geçen gün artıyor. Halilîye tenekelerin etrafı epey kalabalık. Parası neyse verilemeyen bu sıra dışı sergiye bir gece pijamalarınınza teyif etme şansızın olduğunu unutmayın, çöp tenekesine yaklaşıp korkmayın.

Nihilistpedia

Nihilistpedia, nihilist roman kahramanları rehberi

Jack Barnes, Ernest Hemingway'nin 1920'li yıllarını düş kırıklıklarıyla şekillenen "Kayıp Kuşak"tan bir arkadaş grubunun bohem yaşamlarını anlattığı ilk romanı *Güneş de Doğar*'ın baş kahramanıdır.

Yaşamı

Jack Barnes, savaştan yaralı dönmüş Paris'te yaşayan Amerikalı bir gazetecidir. Bu yaranlanmanın ne olduğunu tam olarak bilmemek de imalardan onu iktidarsız bıraktığını anlıyoruz. Ancak erkekliği konusunda kendini oldukça güvensiz hissetmesine yol açan bu durumun fiziksel mi yoksa psikolojik mi olduğu kesin değil. Günlük rutini biraz ışı, çokça aylıklı, akşamüstü içkisi, uzun akşam yemekleri ve geç saatlere kadar süren eğlencelerden ibarettir. Çok hoşlanmasa da arada sırada arkadaşlarıyla tenis oynar. Bütün çevresi gibi o da alkoliktir; sadece içki yardımıyla içindeki bulantıları biraz unutup geçici mutluluklar yaşayabilir. En az onun kadar eğlence düşkünü arkadaşları tam olarak nereden geldiği belli olmayan paralarını savurarak günlerini gün etmektedir. Hepsinde bir şekilde Birinci Dünya Savaşı'nda bulunmuş ve savaşın direkt ya da dolaylı etkileri, neler alıp götürdüğü bütün doğallığıyla bu insanlara yansımıştır. Aşklarındaki, yaşamlarındaki düş kırıklıklarının eğlenerek, bohem hayatı yaşayarak, başka mutluluklar arayarak unutmaya çalışırlar. Jack, Kayıp Kuşak'ın dilemmasını anlar ama onların arasında kısıp kalmaktan da kurtulamaz.

Jack ve yine bir savaş gazisi olan Amerikalı arkadaş Bill İspanya taşrasına balığa giderler, oradan da boğa güreşleriyle ünlü San Fermin Festivali için Pamplona'ya geçerler. Onlara burada Cohn, Lady Brett ve nişanlısı Mike da katılır. Pamplona'da bir araya gelen arkadaşların dengeleri karmaşık ilişkilerinin vermiş olduğu gerilim, boğa güreşlerinin heyecanı, İspanyol yemekleri ve içkinin etkisiyle iyice bozulur; yeni aşklar, çatışmalar ve boğal olarak da hayal kırıklıkları ortaya çıkar. Şehir yabancılar, dansa, içkiye, kısaca tam bir sefaheate teslim olmuştur. Gruptaki erkekler onun için kavga ederken Brett on dokuz yaşındaki yetenekli matador Pedro Romero'ya aşık olur ve son dövüş sonrasında arkadaşlarını bırakıp onunla birlikte şehir terk eder. Jack, Bill ve Mike festivalin kapanışına kadar kalırlar. Ertesi gün onlar da bir araba kiralayarak şehirden ayrılır. Arkadaşları Fransa'ya dönerken, Jack San Sebastian'a gider; dinlenerek birkaç gün geçirir. Paris'e dönmeyi düşünen Brett'ten, onunla Madrid'te buluşmasını isteyen bir telgraf alır ve yola koyulur. Brett'i Madrid'te uzuz bir otelde Romero'suz ve parasız bulur. Şimdi tekrar Mike'a dönmeyi düşünmektedir.

Nihilizm

Birinci Dünya Savaşı; ahlak, inanç ve adalet gibi aydınlanma sonrası geleneksel kavramları anlamsızlaştırmıştır. Jack, savaş sonrasında değer yargılarını kaybetmiş ve değişen yaşamları birbirleriyle aynılaş çareyi hedonizme kılavet almak bulan nihilistlerden biridir. Yaşamı, nerede olursa olsun düş kırıklıklarıyla dolu bir savaş gibi algılar. "Kendimi bir karabasan içindeymişim gibi hissettim, bütün bunların önceden de olduğunu şimdi aynı şeyleri yeniden yapmam gerektiğini düşündüm."

Kuşkusuz Jake'nin iktidarsızlığı semboliktir. Dış görünüşü olarak gayet sağlıklı görünür ama hayatı bir şeyini, tutkusunu kaybetmiş durumdadır. Bu durumun savaş sonrası tüm dünya için geçerli olduğu da söylenilebilir. Artık hiç kimse sanki her şey yolundaymış gibi davranamayacaktır. "Aydınlanmış" Avrupa ideolojik olarak çökmüş, geriyse sadece değerlerin anlamsızlaştığı bir nihilizm kalmıştır. Jack, 1920'lerin müzik, sanat, karşılaş ve umutsuzluğunun içinde kaybolan Kayıp Kuşak'ın mükemmel bir resmi gibidir. "Bütün istediğim nasıl yaşanacağını öğrenmekti, belki insan nasıl yaşanacağını öğrenilebilir, nedenini de öğrenebilirdi."

Jack'ın hayattaki tutkusuna, ama canlı olduğunu hatırlatan tek şey boğa güreşleridir. Arenada ölümü ve yaşama, gücü ve yenilgiyi aynı anda hissederek varoluşuna bir anlam katmaya çalışır.

Aşk ve Kadınlar

Lady Brett Ashley, Jack'ın hayatının aşkıdır. Onunla savaş sırasında tedavi için gönderildiği İngiltere'deki bir hastanede tanışmıştı. Kendi deyimiyle, "Ara sıra aralıklarla oldukça uzun" süren bir ilişkileri vardı. Birbirlerini severler ama bir arada olamazlar. Jack'ın iktidarsızlığı ilişkileri öündeki en büyük engelmisi gibi görünse de Brett'in kişiliğini de dikkate almak gerekir. Brett iki defa boşanmış, yeniden evlenmek üzere olan ve bu arada başka erkeklerle de görüşmeye devam eden, zaman zaman çok bencil olabilen, özgür ruhlu ve bağımsız bir kadındır. Jack onu, "İşte Brett buydu, arından ağlamak istediğim; diye tanımlar ama onunla görüşmekten ve yaptıklarını kayıtsızlıkla izleyip destek olmaktan da geri durmaz. Her ihtiyacı olduğunda yanındadır. Özellikle onu Madrid'ten almaya çıktığında Jack'ı daha bir huzura kavuşmuş olarak görürüz. Artık Brett'le bir ilişkili olamayacağını tamamen kabul etmiş ve kendi yoluna gitmeye karar vermiş gibidir.

Kaynakça

- Güneş de Doğar, Ernest Hemingway, Çev: Orhan Azızoğlu, Bilgi Yayınevi, 2009
- The Critical Reception of Hemingway's *The Sun Also Rises*, Peter J. Davis, *Canadian Review*, 2011
- The Sun Also Rises* (Bloom's Guides) Library Binding, Harold Bloom (Editor), Chelsea House Publishers, 2007

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Jack Barnes

Karakter Adı Jack Barnes

Kitap *Güneş de Doğar*

Yaratıcısı Ernest Hemingway

Milliyet Amerikan

Yaş 30-35

Meslek Gazeteci

Etkilendiği kişiler Birinci Dünya Savaşı sonrası "Kayıp Kuşak", Lady Brett Ashley

Etkilediği kişiler Arkadaşı Cohn, "Kayıp Kuşak"ı konu alan roman kahramanları

İllustrasyon: Zeynep Simşek

HIZ, ADRANELİN VE ADANA

Adana'nın gençleri arasında son dönemde sıra dışı bir akım yayılıyor: Mobilite tipi motor yarışları. Otopanlarda, arabaların arasından vızır vızır geçen motorların üstünde, sürücülerinin artistik hareketlerle yükleri ağızlarına getirdiği bu yarışlar, haber bültenlerinde, yıllar öncesinin "Adana adliyeleri" mevzusunun yerini almaya başladı bile. Gençlerin ortalama 500-750 lira arasında bir fiyatla aldıkları motorları kendi çabalarıyla modifiye edip güçlü motorlar haline getirmelerinin ardından neredeyse 200 km hıza çıktıkları bu yarışlar, onlar için vazgeçilemez bir tutku halini almış durumda. **"Motorum, annemden babamdan daha önemli"** diyen de var, **"Bu yolda ölürüm"** diyen de. Ve bu tutku, içimizin umutla dolması için yeterli zira bugüne kadar uyuşturucu sorunuyla gündeme gelen bu mahallelerde yaşayan gençlerin, şimdi kendilerini motorlarına, daha doğrusu hayallerine adanmaları durumu söz konusu. Adana'da mobilite tipi motor yarışlarının iki kazananı, **Yunus Türkmen** (24) ve **Deniz Tekin** (22) ile konuşuyoruz.

Motor tutkun ne zaman ve nasıl başladı?

Yunus Türkmen: Çocukken ilk olarak çevremdeki abilerde görüp önemiştim. Sonra, on iki yaşında, birinin motoruna bindim ilk kez. Çok keyif aldım, benim de bir motorum olmalı dedim. Para biriktirip ufak bir şey aldım ve üstünde oynamaya başladım. İmkânlarım dahilinde farklılık yaratmaya çalışıyordum, farklı desenler yapıyordum, farklı yüksektiyordum. Olmayacak şeyi öldürmeye çalıştım ve oldu. Genellikle satıyordum, böylece ekstra para da kazanıyordum. Ama kendime yaptığım motorla yarışlara katılmaya başladım. Mesela benim şu anki motorum en fazla 180'e çıkıyor ama 200'lüklerle kapışıyor, öyle

Motorun en çok neyini sevdin?
"Anlatılmaz yaşanır" denir ya, öyle... Aşk gibi bir şey; hayata dair bütün kızgınlıklarımı,

yer. Hız olsun, ses olsun, gösteriş olsun; motor insanı rahatlatıyor. Benim için en iyi araba motorun yerini alamaz.

Sıradan bir genç, motora ilgisi varsa, örneğin bir Harley Davidson satın almak ister. Ama siz, elinizdeki imkanlarla kendi hayalinizi kendiniz yaratıyorsunuz.

Çünkü biz, her şeyin parayla ilgili olmadığı bir hayatı yaşıyoruz. Buna inanmak önemli. Size şöyle bir örnek vereyim: Sevdiğinizle kafeye gittiğinizde fazla eğlenemeyebilirsiniz ama motorunuz olduktan sonra bir su kenarına gidip, yan yana oturup suyun sesini birlikte dinlemek bambaşka bir şeydir.

Yarışlar nasıl gidiyor?
Genellikle otopanlara yapıyoruz. Tabela-tünel deriz biz;

İnsana zarar veren şey aslında ona iyi gelir.

yani yarış tabelada başlar tünelle biter. Ortalama altı-yedi kişilik yarış grupları oluruz. Bir de motorcularda yabancı da olsalar birbirleriyle bir anda arkadaşlık kurma olayı olduğu için, yarışa başlamadan önceki sayı ile bittikten sayı aynı olmayabiliyor. Parasına yarışan var, bir tepsi baklavasına yarışan var, motorunu denemek için yarışan var, değişiyor.

Adana, modifiye motor alanında oldukça ses getiriyor galiba?

Size şöyle söyleyim, Adana'nın yüzde 70'i motorcu. Antep başlangıçta bizden öndeydi ama onları solladık. Şimdi Adana'da öyle gençler yetişti ki, yarış konusunda olsun, modifiye konusunda olsun, sürücülük konusunda olsun, Adana birinci sırada. Zaten haberlerde de sık sık görüyorsunuzdur.

Çevrenden motordan vazgeçmen için baskı görmüyor musun?

Benim nişanım karşıma geçip ya motor ya ben dediginde, ben yüzüğü çıkarıp önüne koydum. Ailem de çok üstüne geldi ama hiçbir şey beni motordan vazgeçiremez. Bu bir tutku çünkü, kaç kere ölümcül kaza yaptım, uçurumdan yuvarlandım yine de ertesi gün yarışa girdim. Kardeşim dediğim insan kollarımda can verdi, yine de vazgeçmedim, daha ne olsun.

Yine de korkmuyor musun yani?

Eğer hayatta korkun varsa, hiçbir zaman başaramazsın. Bir de insanın vadesi dolmuşsa olay bitmiştir zaten.

İlerde daha güçlü, daha pahalı motor alma hayalini var mı?

Bizim tek hayalimiz CG. Ama daha pahalısı nasıldır bilmiyoruz, bir Kawasaki'nin zevki belki bambaşkadır.

"ARKANDAKİNİ ASLA DÜŞÜNMEYECEKSİN"

Senin nasıl başladığını motor sevdası?

Deniz Tekin: 16 yaşında başladım bu merak. Ama normal merak olarak başlamadım. Herkes motor sürerken ben yarışçı olmanın hayalini kurdum. Para bıraktırdım ve lise bittiğinde kendime motor aldım. Ustama gittim, usta biz neden yarışmıyoruz, herkes yarışıyor bizim neden öyle bir çevremiz yok diye sürekli konuşmaya başladım. O da yıllar önce yarışacağı gün sevdiği birinin öldüğünü, o yüzden yarış bıraktığını anlattı. Bir daha yarış etme düşüncesi yoktu ama bende merak ve hevesi görünce o da heveslendi. Sonra mahallelerimizden bir usta, başka mahalleden bir usta tarafından geçilince mahalle olarak isimizin lekelenidi. Bu durum hepimizin zoruna gitti. Altı ay içinde gecemizi gündüzümüze kattık ki bir

motor hazırladık. Müthiş bir motor oldu. 2010 yılıydı ve ilk yarışımdı.

İlk yarışta ne hissettin?

Ustam yarıştan önce bana hileleri öğretmişti zaten, gözüm açıldı. Kalkışta erken kalkmadan tutun da yarışın ortasında önüne kırmaya kadar. Ama ustam bana yarış başlamadan önce öyle bir "yüzümüze kara çıkarma" dedi ki, o lafı hiç unutmuyorum. Bu laf bana müthiş bir özgüven verdi. Bu sayede ne ilk yarışta ne de bugüne kadar katıldığım dokuz yarışın hiçbirinde geçilmedim. Adana'da rekor bende. Şu an 150'likte Adana'da en iyi biziz.

Motor senin hayatının neresinde?

Valla annemden babamdan daha önemli. Millet evlenince motoru bırakırın diyor, hiç önemli değil, gerekirse evlenmem bile. Ben uyumadığım günleri bilirim sırf motorla uğraşabilemek için. Benim mutluluğum bu çünkü.

Neden mutlu ediyor seni?

Hayallerimi gerçekleştirdiği için... Şimdi mesela bundan sonrası için hayalim, Konya Drag yarışlarından birinci gelmek. Kismet olursa oradan Adana'ya bir kupa getirmeyi düşünüyorum.

Peki şampiyonluğun sırrı nedir tüyo verir misin?

Önce korkmamak gerekir.

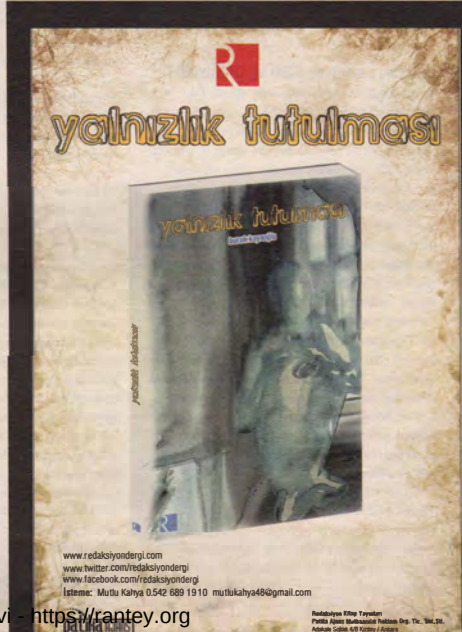
Cesaretti olacaksın. Ve arkandakini asla düşünmeyeceksin. Arkandakini düşünürsen hiçbir zaman ileri gidemezsin çünkü o zaman motoru hep ölüm korkusuyla sürersin.

Pekimotor biraz da kişilik meselesi mi, yani sen hep mi cesur bir insandın?

Ben kendimi bildim bileli hiç kavgayı sevmem. Üstüme gelirlere karşılığını veririm ama kavgayı sevmem. İnsanlar cesareti bununla ölçtüğü için bu örneği verdim. Ama bence cesaret başka bir şey, onu da motorda buldum. Bir de benim küçükken kalp kapakçıklarımla zarar gördü. Kalbime pil takıldı, Doktor soğuktan, heyecandan, korkudan uzak duracağını dedi. Ama hani derler ya, "İnsana zarar veren şey ona aslında iyi gelendir" diye, bana da öyle oldu.

Öyle mi derler?

Evet öyle derler.

www.redaksiyondengi.com
www.twitter.com/redaksiyondengi
www.facebook.com/redaksiyondengi
İsteme: Mutlu Kahya 0.542 689 1910 mutlukahya48@gmail.com

Redaksiyon Kitabevi
Pazariçi Akın Bulvarı, İstanbul, Türkiye
Adana, Sadece 48 Kopya / Adana
Tel: 0312 401 72 11 Faks: 0312 41 71 45

ÇOBANLIK

Aİmanların meşhur masalı *Fareli Köyün Kavalcısı*'ni herkes bilir. Olsun ben yine de anlatayım: Bir gün köyün birini fareler basar. Bu fareler tarlaları zarar verdiği için ve veba salgını yaydığı için köylüler, fareleri köyden def etmenin yollarını ararlar. Sonra günlerden bir gün bir çoban kavalıyla çıkagelir. Köylülere, "Ben kavalımın sesiyle bütün fareleri büyüleyip köyden götürebilirim ama siz de bana bunun karşılığında para vereceksiniz" der. Köylüler bu teklifi kendi aralarında tartışır, "Bir deneyelim bakalım," diye çobanın teklifini kabul ederler. Çobanın kavalını çalmaya başlamasıyla bütün fareler de etrafında toplanmasın mı? Çoban da kavalı çala çala köyün dışındaki dereye kadar gitmiş, dereye girmiş. Çobanla beraber dereye giren fareler masala göre derede boğulup ölmüş. Çoban, farelerin temizlediği köye işini başarıyla tamamlamış olmanın verdiği özgüvenle geri döndüğünde köylüler, zaten fareler temizlendi daha ne para vereceğiniz bu müptezele diye düşünür çobana yol vermişler. Neyse ben de "Bu arı çobanlığı tecrübe edeyim hem de *Fareli Köyün Kavalcısı* masalını anlatırım," dedim ve Başakşehir'den yirmi beş dakika uzaklıkta İstanbul'un köylerinden Şamlar Köyüne gittim.

Şamlar, Sazlidere Gölü Ve Defineciler

Şamlar köyü *Fareli Köyün Kavalcısı* masasında anlatılan köyün neredeyse aynısı. Bu masal Ortaçağ Almanya'sında uydurulmadıysa bile biraz çarçımza entegre edilerek Şamlar Köyü'nde ortaya çıkardı. Biz taşlık yolda, sulumuzda Sazlidere Gölü, sağımda kırsal. Celli abinin yanına giderken yolda bir çadır gördük. İçimden "Çobanlığı tecrübe edeyim demeseydim kırk yıl düşünsem burada böyle insanlar yaşayacağı aklıma gelmezdi" diye geçirirken, çadırın etrafındaki ağamlar bize ters ters baktı. Çadırın çıktıkları sonra bir araba görürüz araba silah ata atırlıyor. Arabayı gördükten sonra inceden "Nerele geldik" diye içimden geçireceken Celli abiyi koyunlarıyla birlikte buluyoruz. Altmış senelik Şamları olan Celli abi çocukluktan beri hayvancılık yapıyor. Zaten kendisi de "Hayvancılık - çobanlık sonradan öğrenilmez bu işi içine doğuyor" diyor. Celli abi günlerini otlatma köyün dört kilometre ilerisine götürüyor. Burada otlat daha fazlasını. Celli abiyi çadıra yaşayanları gördüğümüzü söylüyor gömü gizli soru işaretle.

"He onlar mı... Celli abi, bir yandan koyunlara bakarak, "Bu üzerinde durduğumuz yer eski zamanlarda Rum mahallesiymiş. Çadırlar da defineci. Burada kalyonlar, define arıyorlar. Arar arar durur garipler" diyor.

Geh Sarı Kızım Geh

Celli abinin üç yüz elli koyunu var. Koyunları otlatırken, "Geh sarı kızım geh!" diye diyyile üst damına vurarak ses çıkartıyor. Celli abi böyle yapınca koyunlar hemen yanına geldi. Cebinden mısırlar çıkartıp verdi. Ödül maması gibi. Sonra mısırları ben aldım "Geh sarı kızım geh!" diye diylim üst damına vurum. Koyunlara etrafına dolmaya başladı.

"Abi peki hepsini taniyor musun koyunlarının?"
"Tabii hepsini tanırım, hepsinin adı vardır."
"Öyle mi mesela sunuk ki ne?" dedim. Herhangi bir koyunu göstererek.
"Onun adı... Celli abi sanki o anda ismini koydu."
"Onun adı... Benekli Sarı Kız"
"Anladım abi" dedim. Tekrar "geh" sarı kızım geh geh" diye diylimdeki mısırları yedirim koyunlara.

Koyunların en sevdiği şey mısırdan ziyade kolaymış. "Kola getirseydiniz dört dönerdi etrafında ayaklarını ezerlerdi. Kola kolay içmek için," dedi Celli abi. Çobanlık aslında acayip zor bir meslek. Sabah beşte kalkıp süt sağıyorsun, sonra güneş tam tepeye çıkmadan hayvanları dışarı çıkartıp tek tek sorunları varını diye ilgileniyorsun. Güneş çıktığında koyunlar ağaç gölgelerinde yatarlarmış. Bu saatlere çobanların ögle molası düşer. Ama koyunları bırakmak yok. Çok fazla koyun hırsız varmış, kaptığı gibi götürüyormuş koyunları hırsızlar o yüzden sürekli dikkatli olmak gerek. Akşama doğru güneş batmaya yakın yürümeye başlanıyor. Yaklaşık dört kilometre yürünüyor üç yüz elli koyunla, bu arada koyunları otluyor. Sonra hava karamaya başladı günde tekrar geri yürünür koyunlar ağıla geri kapatılıyor. Bütün bu işlemler tek başına yapıyor çobanlar. Celli abi, "On beş seneye kadar hayvancılık biter, iltih koyunlar gelmeye başlar görürsünüz. Kimse çobanlık yapmak istemiyor.

Şimdi bir çobanın ortalama maaşı ne kadar? De ki 1500 lira. Millet diyor ki gidip çobanlık yapacağımı tektüde çalışırım. Halbuki tektüde daha az kazanacak, ama insanların çobanlık yapmak istemiyor, utanıyorlar. Aslında ne güzel temiz havâ, rahatsız, hayvanlar güzel... Ben başka iş yapamam insanlar neden sevmiyor çobanlığı anlamıyorum," diyor.

"Peki abi bir koyunun sağlığı olduğunu nasıl anlarsız?"
"Bakınca anlarsın. Zaten belli eder. Yağlı koyunların dışıeri dökülür çelmisiz durur. Gençler daha dinçtir. Bak mesela bu (koyunlardan birini gösterdi) on yaşında. Yaşlandı, ölü yakında."
"Abi hepsini nasıl takip edebiliyorsun?"
"Ya ben sana bunlar benim elimde doğdu diyoruy mu ne anlatıyorum ben."

Şehir hayatından sıkılıp kırsala yerleşmek isteyen beyaz yakallılara duyurulur. Eğer aklınızda böyle bir plan varsa, ve ciddiyseniz stajınızı Celli abinin yanına yapabilirsiniz. Kendisi hem hoş sohbet hem de bu konuda gayet bilgili bir isim. Hava kararmaya başlıyor, Celli abiyi bekliyoruz. On defa yıldıztan bu kadar net görüyoruz. Yavaş yavaş geri demeye başlıyoruz. Karanlıkta çalı çırpıya takılmadan yürümek neredeyse imkânsız. Celli abiyi bekliyoruz bastığı yere bakmadan, hiç takılmadan yürüyor. Çadırların yanından geçiyoruz. Celli abiyi bekliyoruz Sazlidere gölüne bakıyoruz. "Ne kadar farklı farklı hayatlar var," diyor çimden.

*Tecrübe etmekten korkmayın
Gökünüzü bakmayı unutmayın.*

FATURAMDAN GÜL

koştum çok koştum yetişemedim
efendim
stoklarımı bittiğini haber
verecektim
gemi şehrin sularına girdi
fırtınalıydım
limanları kapatıp
yatı namazını eda edecekim
yoktun hiç yoktun
yamaçlarından kıvrımdı dağları
köprüleri silkeleyip attım
yeni bir kırmızı gelmişti güne
gürültüyü balkondan aşağıya
fırlattım
durdum
durdum ki gökleri aziz allah
uçukları ben yarattım
köşe başını bombaladım
metrolar büyüyüp kelebek
oldular
kuşlar gagalarından
kusançlaştılar
seni sordum bakkala
mahalleyi bir pergele dünyaya
doğru uzattım
ibrahim kadem bastı yokuşun
hür sırına
elimde bıçaklarla ismail'e
yaklaştılar
"boynum!" diyerek bir keklik
vurulup düştü yere
ceplerime sabunlar
ceplerime sigara
ceplerime aslanlar doluşular
çok kan açtı çok
geceyi basıp yıldızları toplayıp
sabaha kadar içimde çığlıklaştılar

yoktun hiç yoktun
yağmursuz bir adamdım
serdim toprağı yere
ayakkabılarımı çıkardım
ah unutmak mümkün olsa
karlı bir dağa hiç durmadan
bakardım
uykardım arabayı
sobayı karla tıkarımdı
arayıp sorardım beni
üşümekten bıkarımdı

koştum çok koştum yetişemedim
efendim
panzerlerimi giyecektim
kahvaltıda

varacaktım meydana
havaya sevap sıcağaktım
günahlarıma başlayacaktım saat
altıda
bir türküz başlayacaktı aydan
ay yine asılacaktır asumana
üşküder'dan dünyaya doğru o
biçim kıracaktım
niyetim iyiydi hararet
yapmazdım
çıkardım em tepesine biliyorum
dediklerimin
orası pek yüksek gelmezdi bana
ah rabbim derdim
bilmedikçe ne kadar güzel
sızıyır bu dara
ulu'sunda ilminin
cehlini özlüyor şu kara
ey muhabbetin kabesi ve
ekmeğin ağız
ister unufak yarat beni
ister unufak etsin beni senden
açılan yara

duydum ki koşmamak gerek
yetişmek için sana
yetişememek gerek
az biraz sensizlik gerek bana
duydum ki meğer sen
altınları kuyumcudna bozdurup
kredi taksitini ödeyecekmişsin
sigortanı zamanında yatırıp
emekliliğinden
gıdıklanacakmışın
itibarın varmış senin
ve dört bir ucu faturalar
tutuğormuş hayatının
ölmen korkuyormuşsun
yüce adı kansere çıkmış aslısız
kararların
torpidonda bahçeler
açmıyormuş
sanki lastiği patlamış şu
şarampole yuvarlanan bağırtının

korkuyormuşsun
korkma biter
arabaya binerken çektiğin
besmele
beni öldürme diye bağıırıyorsa
eğer
şaka çek
dörtlülere yak
hayat paylaşmaya da değeri

MEHMET ALİ

Mehmet Ali karakterinin arkasındaki kişiyi tanıtır mısınız bize?

Elazığ ilinin Basıklı ilçesinin ücra ama bir o kadar da girin bir köyünde doğdum. Memleket konusuna girmişken şunu da belirtirim zamanında NASA'da çalışan tek Türk de Basıklıyım. Yınn öbür gün Mars'ta gayda çira, dik halay ve bilimum yöresel oyunları oynamak isteyen herkes bizimle iyi çehsin o kadar söyliyorum bak. Bunları belirttiikten sonra efendime söyleyeyim ilkokulu ve liseyi Elazığ'da bitirdim şü anda da İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde üçüncü sınıf öğrencisiyim. Başak burcumuy yükeselin de yengeç. Sevdim mi Allah'ına kadar sövdüm mü de var ya neler neler...

Mehmet Ali karakteri nasıl oluştu?

Hiç unutmam sıcak bir yaz gecesi di saatlersonsuzluğu televizyon kanalları İMDB'ş 3'ol an filmiyle gösteriyor. Çok sıkılmıştım. Planım hikâyeye yazdığım defterimi alıp bir şeyler karalamaktı ama defterimi bir türlü bulamadım ben de girdim Twitter'a orda yazayım dedim. Kişilik olarak da biraz utangaç olduğum için kendim ile ve isimle kullanamadım hesabı. İnternette bir fotoğraf buldum ismini de Mehmet Ali koydum. Herkesin aklına gelebilecek bir isim yani. Fenomen olacağım hiç aklıma gelmiyordu o zamanlar. Ben zaten normalde de resimler falan hikâyeye yazmay çok severim. Kedisi olan birı nasil bir insan olabilir, saçlarını böyle tarayan birı nasil bildirir, arkada görünem kapıdan oturdugü kanepeye kadar her şeyden bir anlam çıkarınca Mehmet Ali ortaya çıktı.

Mehmet Ali sosyal medyada bu kadar fenomen bir hesapekin sizin kimiliğinizin göğüz kalması nası aştınızlar ve dezanavantajlar oluştu mu?

Valla bence şöhetin en güzel hali bu hali. Mi gibi valla yeşil zeytinden sonra dünyadaki nadir göğüz şeylerden biri olabilir. Benim öyle insanlar gelsin benimle fotoğraf çektiğin birı bir arzum yok. Ünü olmaya hevesim de yok ki zaten göründüğüzü kadanyla şöhet o kadar da güzel bir şey değil. Mesela Tarkanı eza alalım. Adam sokaklarda gezemiyor diye çok özüldüğünü ifade etmişti. Onu çok iyi anlıyorum. Eğer ırsatın olsa onu alınırdın öper sen bir hiperstarsın tamam mı daha güçlü olacaksın, sokaklarda ne yapacan ortalık it kopuk oldu otur oturdugün

yerde deyip bir tokat atardım. Sonra sarılıp ağlardım.

Sizce insanları Mehmet Ali'yi neden takip ediyor?

Efendi adam sonuçta. Küfür etmiyor kimseye kötü bir şey söylemiyor içkisi, kumarı, sigarası yok. Böyle adamlar kaldı mı dünyada? Hiç boşuna düşünmeyin kalmadı. Yani bütün kızların hayal dünyasını süslemesi boşuna değil sonuçta. Her gün milyarlarca kadın çkma teklifi alıyor ama hayırlırne yüz vermiyor. Çünkü sevdiğine sadık birı. Böyle birisi sevilmez mi hiç?

Oluşturduğunuz karakterin sosyal medyadaki fenomeniliği sizi hayattaki kaldı hayal amacınıza yaklaştırmıyor? (kendı gerçek kimiliğinizin)

Hayatta yaptıklarımı sürekli bir amaç uğruna yapmak gerektiğini düşünmüyorum. Baki burada ne yazdysa o. Belki okuyanlar burada diyerek nereyi gösterdiğini anlamayabilir. Onun iyi açklayayım bir önceki cümleyi sağ işaret parmağımla anlamaya başlarsam paralel bir çizgi çizerek söyledim.

Sosyal medya üzerinden aldığınız en ilginç mesay, yorum ya da eleştiri neydi?

Bir keresinde Didem Soydan sana Sila'yi ben isteyeceğim demişti ama ondan da bir ses seda yok hâlâ.

Mehmet Ali karakterinin bu kadar tanınmaya başlamasıyla beraber hayatınızda neler değişti?

Valla hiçbir şey değişmedi. Tanınan Mehmet Ali zaten. Bana yansıyan bir şey yok.

Ne kadar da Duyuşal Bir Kitap fikri nasıl ortaya çıktı?

Kitap fikri benim için hep vardı. Aslında Twitter'da 140 karaktere sığdırmaya çalıştığım mini hikâyelerden çok daha uzunlarını yazıyordum o zamanlar ama yayınlamıyordum. İnsanlar da sürekli kitap çıkar diye mesajlar atıyorlar ama ben yazdıklarımı yayınlamaya çekiniyordum. Sonra bir gün Okyanus Yayın Evi ile iletişime geçtik ve sonunda o yazı da yayınlamaya madıklanımı kitaplaştırdık.

Mehmet Ali karakterini içinde hayal ettiğiniz en büyük iş ne olabilir? Kendisine beyaz bir Tempa otomobil almasını sağlayabilecek kadar maaş olan sigortalı bir iş şahane olur.

BEŞİR FUAD

Moral Değerler Denizi, bir daha hiç rastlanılmayacakmış gibi bilimsel bir şüpheyle anaran şairlere görev adına vücut buldu. Sahici bir merakın tutuk, acemi talibiydi. On iki sayda talip olduğu şairlerin büyük çoğunluğu müntehir di fakat, o, kendini asla "intihar eden şairleri araştırın" bir yazı dizisi olarak ortaya koymadı. İnsanın kendini öldürmesinin değil, insanı, kendine öldürten tutkunun peşindeydi. Birbirlerini hiç görmemiş, duymamış şairlerin ölümlerini dahi birbirlerini selamlamasına, bağışlık bildirmesine, çilede ortaklaşmasına şahit olduk. Şimdi on iki yıldızdan dökülen toza değen gövdesiyle son buluyor...

"Ameliyatımı icra ettim, hiçbir ağrı duymadım. Kan aktıkça biraz sıziyorum. Kanım akarken baldızım aşığıya indi. Yazı yazıyorum, kapıyı kapadım, diyerek geriye savdım. Bereket versin içeri girmedim. Bundan daha tatlı bir ölüm tasavvur edemiyorum. Kan aksın diye hiddetle kolumu kaldırdım. Baygınlık gelmeye başladı." Beşir Fuad

Beşir Fuad, klorit kokain enjekte ederek uyuşturduğu bileklerini kestikten sonra gözlemini bu ifadelerle geçiyordu kâğıda. Bu yalnız Osmanlı için değil tüm dünya için alışlagelmisin dışında bir eylem, bir deneyisel intihardır. Dostu Ahmet Mithat Efendi'ye yazdığı mektupta yaşamını nasıl sonlandıracağını ayrıntılarıyla bildirmiş bunu "bu fikri yazgırlıse Kağıthane'ye gider gibi telakki ettim" diyerek ferahlıkla

gerçekleştiğinden bahsetmişti. Beşir Fuad'ın bu sarıscı ölümü, peşi sıra bir intihar dalgası yaratmış, kimi müntehirler Fuad'la aynı yöntemi tercih etmişti. Öyle ki bu dalgalanın durdurulması, iradi ölüm basınının kapatılması için dönem gazetelerinde intihar haberlerinin yayımlanması İ. Abdülhamid'in emriyle yasaklanmış, bununla sınırlı kalmayan şaşkınlık "intiharın da yasaklanması"na kadar sürmüştü. Beşir Fuad'ın yarattığı bu tedirginlik, kendini öldürmesinin yanında kuşkusuz kendi canına kıyarak yaşadığı deneyimi kâğıda aktarabilecek soğukkanlılıkla kalabilmesiydi. O ana dek yaşamın kutsallığı, intiharın affedilmez bir günah olduğu ve yalnız güçsüzlükle açıklanabileceği öğretileri sarılsım, Beşir Fuad tüm bun inancınlar üzerinde bir devinin yaratmıştı.

Daha sonra ilk Türk pozitivist ve naturalisti olarak anılacak olan Fuad, Ahmet Mithat Efendi'ye yolladığı mektubunda intihar anında kestiği damarların sıkıca tutup kan akışını durdurarak kurtulabileceğini bildirdi fakat son ana kadar bunu iradi olarak yapmayacağını bildirmişti. Beşir Fuad, insan ölümünün evrelerini deneyimlemek, bu deneyimi bilime fayda sağlayabileceği fikriyle kâğıda aktarmak adına kayda geçirmek için

Birbirlerini hiç görmemiş, duymamış şairlerin ölümlerini dahi birbirlerini selamlamasına, bağışlık bildirmesine, çilede ortaklaşmasına şahit olduk.

harekete geçmişti. İnsan ölümleri daha önce çok kez gözlemlenmişti, fakat ilk kez bir ölüm, ölen tarafından gözlemleniyordu. Bedenini incelenmesi için Mekteb-i Tıbbiye öğrencilerine bağışlayan Fuad'ın kendine yönelttiği şiddetli hisleştirme bir yanıyla, dünyada yaşayan milyarlarca canlıdan, bir karıncadan ya da balıktan farksız olduğu üzere ısrar beyandır. İnsan yaşamını hem kendi aralarında hem diğer canlı yaşamları karşısında değerli olduğuna ikna eden bir diğer insandır.

Oysa insanın zirvede arzıladığı, en temelde erdemlediği

yaşamına çok sınırlı yaklaşabilmektedir.

Beşir Fuad'la ilgili daha fazla bilgiye ulaştıkça onun akıl hastası annesi gibi delirmekten korktuğu söylemi, daha çok bir itham olarak kalıyor. En azından açıkça söylenebilir ki, bu bir iddirdir. Keza eşi, sevgilisi, dönem dönem hayatına giren kadınlarla süren "çalkantılı" özel hayatı nedeniyle kendini alkole verdiği ve bu hayat tarzının sonucu olarak canına kıymış olabileceği iddiası bana daha çok, onun kendini yaşama verememiş olabileceğini düşündürüyor.

İyi de bir asker olan Beşir Fuad'ın Fatih Rüştiyesi'nin başlayıp, ailesinin Suriye'ye göçüyle burada Cizvit Mektebi'ne süren eğitimci, daha sonra İstanbul'da Askeri İdadî'nin ardından Mekteb-i Harbiye'yle sürecektir. Başarısı ve zekası onu Abdülaziz'in yaverliğine kadar uzandırdı bu görev esnasında Osmanlı-Sırp muharebelerinde, yaverliğinin sonrasındaysa Osmanlı-Rus savaşları ve Girit İsyanı'nın bastırılması muharebelerinde dönümlü yer alacaktır. Yaşamının son döneminde askerliği bırakacak olan Fuad, bu dönemde tüm dikkatini yazın hayatına yönlendirecektir. İlk üretimleri

Enver-i Zekâ adlı dergideki çevirileri, felsefe ve fizyolojiye ilişkin makaleler olarak ortaya çıkar. Daha sonra 1884 yılında Hâver ve Güneş adından iki dergi çıkarır. Bu dönemde Tercüman-ı Hakikat'te yazan Ahmet Mithat'ın

dikkatini çeken Fuad, daha sonra Mithat'ın isteğiyle dostluklarını başlatmış olan ziyareti gerçekleştirecektir.

Hayatını sonlandırdığı sene çok verimli bir üretim içinde olan Beşir Fuad'ın, on biri ölümünden sonra olmakla birlikte, o yıl toplam otuz yedi makalesi yayımlandı. Kendine biçtiği ömür bittiginde, özenle hazırladığı yöntemini bahsettği soğukkanlılıkla gerçekleştirmekte tereddüt etmedi. Beşir Fuad, 5 Şubat 1887'de Cağaloğlu Yokuşu'ndaki evinde kendini öldürerek, ölümünü kayıta olarak ve kendi ölümünün şahidi ilk insan olarak otuz beş yaşında bu dünyadan ayrıldı.

Beşir Fuad sürüyor...

-JULES VERNE'E DESTEK OLAN İSTANBULLULAR-
 KARARÖYDE BANIMLAR CADES' OLARAK ADLANDIRILAN
 SÖĞEĞİN TAM ORTASINDA TÜM İHTİSAPIMLA BÜĞÜN
 MÜZE OLARAK VARLIĞINI SÜRÜDÜREN OSMANLI BANİSİ VARDIR.
 1836 YILINDA KURULAN OSMANLI BANİSİ ARACILIĞIYLA
 DÖĞRÜM İSTANBULLULARIN KİM AFKANA NE DÖĞRÜM
 OLMUŞLARI- BÜĞÜN KUYAŞLA- SAKINIKLA
 ÖĞRENERİZ. JULES VERNE, AYA GİTMEK
 İSTİYORUM SÖYLEYİNDE BU İSTEĞİ
 DÜNYAYI DÖRT BİR YANIMAN DESTEK
 BULUR VE FOMLAR OKUTULUR.
 AVRUPA'DA YÜCEK MEĞLAĞA
 TORUNU PARANIN YERDE BİR
 TÜRK HALI TARAFINDAN
 BİLGİLİNDİR. BU BİRİSİ
 OSMANLI BANİSİ MACLESİ
 JULES VERNE'E ULASTIRILIR.
 BÖYLECE HAYELERİ SEBİLİSTANBUL
 NİHAİ BİR KEZ DAHA YÜRÜTÜR.

- GALATA KULESİ -

İSTANBUL'UN KESMEKESİ KİNDE TÜM HEYBETİ VE NİHAİ GÜÇLE
 GÖZ KURPUR GALATA. EN TEPEDE İSTANBUL'UN NİHAİSİNE TAHLİL
 EDER. HEMERFEN AHMET COLES'İN KAAAT TAMP KUS GÖR
 SÖZLÜMESİYLE TARKIN YAZILIMIN ORTAN OLURKEN KULESİN
 TİPESİNDEN YERE TASGİSİ ÇAKILARLA DA GÖZÜ MESE
 İZLER. BUNKARDAN BİRİ SAK İMİT YASAR ÖZÜTANIN ÖLÜ
 VEDAT'TIR. İMİT YASAR, SÖYLEYENLER GÖRE TAM YAK
 DÖRT KEZ İTHİHABA TESEBBÜS ETMİŞ AMA
 BAŞARILI OLMAMISTIR. ÖLÜ VEDAT İSE DAHA DA
 YEDİ MİSABA BABASINA İDEES VERMEKLE,
 GALATA'YI TEPEYİNDEN KENDİ AŞAĞI BIRAKIR
 VE ÖLÜR. BUNYETE GÖRE VEDAT'IN AVUKATINI
 KENDİSİ İTHİHAB MOTIVINDA SU YAZILIR.
 ÖYLE İTHİHAB ERMİŞ, ÖYLE EDİLMİŞ.

Çizim: Ahmet Ümit
 Duygun: Duygun Temel

Başlangıcı olan her şeyin, bir sonu olduğunu
 doğatı katı:

Eylül,
 Tenlerde hissedilen sonbaharın başrolü.
 Şairlerin ayı, ayırların sahnesi
 Ölü yapıklar yağış yalınlıkların üzerine
 Tabiatın cenaze mevsimidir.
 Kalplere sorulur, aşkı nasıl bilirsiniz diye.
 Hazandır, hüzdündür.
 Kaçmamak lazım tadından
 Yaşamalı, korkmadan adından
 Adında "son" olan bir bahar
 Erken gelip geç giden akşamlar
 Genel adı yalnızlık olsa da
 herkes için özel bir sensizlik duygusu.
 Bölük pörçük gelirişama uykusu...
 Mevsimlerin akşamıdır sonbahar
 Sabahlarında bile merhaba yerine bir el sallama
 havası
 Omuzlar daha yüksek
 Başlar önde...
 Zaten var olan ama yazdan kapanan satırlar
 paydır küldür
 dökülür
 Okşayan bir rüzgâr dolaşır elden dile.
 Hüzün tuzu gibidir hayatın
 Ve kilo aldırır fazlası
 Yokluğun soğukluğu saklanamaz
 Her nefes alış-verişinde çıkar ağızlardan duman
 İnkâr etmekten yorulanlar
 ele verir yalnızlıklarını?
 İşte geliyor eylül
 Ne kadar tercübeli olsam da
 hayran bir şaşkınlıkla seyredeceğim yine
 ağaçların utangaç seyonmasını.
 Ve dökülen sarı yaprakları toplayıp,
 plastik çöp torbalarına defnedilmesine şapkamı
 çıkaracağım.
 Eski sevgilleri, bir bir uğurlayacak dudaklarım,
 çenem yukarıda
 gülümseyeceğim.

ENGİN DURAK

Engin Durak, 46 yaşında. Evli ve iki çocuk sahibi. Şahsına münhasır bir stilli ve dur durak bilmeyen yüksek bir enerjisi var. İstanbul, Bahçeşehir'de yaşıyor. İnsanlar tarz yaratmak için sınırlı üretim markalarının kıyafetlerine servetler ödeyedsun, Engin abi kendine özgü stil olayımı kartesiyelerden birkaç liraya alabildiğimiz pilot kalemle çözümleri bile. Yüzüne çizdiği sakal figürleri, ceketine taktığı bluetooth aksesuarı ve ayakkabısına ilaştırdığı raptiye ile kişisel stilini ortaya koyuyor. Modaya ilgisi büyük. Bir akrabasının Osmanbey'deki kumaş firmasında çalışıyor. Onu işe alan akrabası için "Çok zekâlı olduğum için beni işe aldı, benden yararlanmaya çalışıyor," diyor.

"Beni bir ay kursa koyacak. 'Senden çok şey çıkacak tasarımı anlamında,' diyor. Bir yıla gerek yok, bir ay çok yeter zaten. Yerde duramıyorum ki. Her şeyde bilgin var. Aşırı bilgin var yani. 10-12 sene önce modaya ilgin başladı. Zerlikten de, berberlikten de anlarım. Hepsinde birer ay çalıştım. İçinden geliyor. Müthiş bir zekâ bu. 2002'de bende bipolar duygudurum bozukluğu başladı.

Çok okumaktım oldu. Kafam farklı farklı çeşitlere giriyor. Eşim böyle farklı giyim tarzları denememe 'Çok abartıyorsun,' diyor ama ben de ona 'Hoş gör her şeyi,' diyorum. Mühim olan yapıcı olmak insanlara karşı. Sevgi olmazsa hiçbir şey yapamazsın. Her insanın içinde sevgi vardır aslında ama madde insanı kendinden çalmıştır. Samimi olmak lazım, kendini gizlememek lazım. Ben kendim geliydim. Burada bana laf atılan oldu, isim takılan oldu, hepsine güldüm. Gay demeyenler mi kaldı, bilmem ne demeyenler mi kaldı. Onların düğünce sine bir şey yapamam. Gay desen ne olur, demesen ne olur? İnsanın kendindeki kişiyi yaşaması lazım. Ben makayımı çalmamışım, kimseye bir şey yapmamışım. Bütün derter bitti sıra bana mı geldi?"

Engin abi ile tanışıklığımız aylar öncesine dayanıyor. İlk tanışığımızda bana üzerinde "Engin Durak - Psikiyatri Yardımcısı Bakırköy - Meslekler Dahilinde İlim Bilim Öğrencisi ve Öğretmeni" yazıyordu.

- Makay - Çanta - Cüzdan - Kemer Pazarlama
yazan renkli kartını uzatmıştı. Kartlardan hâlâ elinde olup olmadığını soruyorum. "Kartları parçaladım ya, gerek yoktu aslında," diyor. Ardından Engin abiye talep ettiği bir modacı olup olmadığını soruyorum. "Bir arâ kafam Çeçil İpekçi'ye takıldı," diyerek söze başlıyor.

"Niye takıldı? Çünkü baktığım her tasarımı onun imzası vardı. O adamın öğrencisi olmak isterdim. Tasarımlarını beğeniyordum, çok iyi. Bu televizyondaki 'İşte Benim Stilim' programlarına da baktım, giyimleri güzeldi. Kendim de televizyonda oynamıştım, Deli Yürek dizisinde. Bana çok söz vermişlerdi ama yer almadım yani. Cemil İpekçi'nin jüri olduğu bir program da vardı, onu da izledim. Kadınların giyim tarzı olarak Türkiye'de Hadise'yi, dışarıda Adriana Lima'yi beğeniyordum, erkeklerden de Kenan İmirzaloğlu ve Kıvanç Tatlıtuğ."

En büyük hayallerinin "kimse de olmayan bir jip yaptırmak için Japonya'ya gitmek ve kumaş, ayakkabı, kemer işlerini birleştirip bir iş kurmak olduğunu" söylüyor Engin abi "Ben değişsem," diyor. Ardından da bipolar duygudurum bozukluğunu ve ajalık hayallerini anlatmaya başlıyor.

"Bipolar duygudurum bozukluğu yaşayan insanların yanında silah, sopa, bıçak bırakmayın, son katta da oturmazsınlar, diyorlar. Benim yanımda bin tane sopa da bin tane atom bombası da bırakılabilir. Ben yapmam. Kendimi vurmaya düşünmüştüm ama intihar için değil, dayanıklılığı arttırmak için. Öldürmek amacıyla değil sınav anlamında.

Ajan olduğun zaman o acıya katlanman lazım. Ajalık benim çok sevdiğim bir şeydi ama modayla ilgilenmeye başladıktan sonra 'Gerek yok,' dedim. Ben ajan olsaydım çok büyük planlar vardı kafamda. Belki MİT Müsteşarı Hakan Fidan'ın verdiği bütün planlar benim kafamdakilerin yanında sıfır kalabilirdi. Mesela diyorum yüze yapma ben yapsak, kılık değiştirme için, farklı planlar çıkabilir. Mesela gittiğimiz yerde ben duvara farklı bir işaret bırakacağım, sen farklı bir işaret. İkili oynayacaksın yani. Ajan filmleri de çok hoşuma gidiyor. Jason Statham'ın filmlerini izlerken onun yerinde ben varmışım gibi hissediyordum."

"İnsanın kendindeki kişiyi yaşaması lazım," diyor Engin abi. "Kendin olabileceğin," kendini gerçekleştirebileceğin... Bu kavramlar Simyacı'nın tozlu sayfalarında bir gençlik rüyası olarak kaldı sanırım "insanın kendi olma gerekliliği" Engin abinin tozlanmamış gerekliliğinde yeniden karşına çıkıyor.

Bir an evvel büyüme için annesinin rujlarını sürüp, babasının bıçağıyla traş olan; büyük büyümeye de çocukluğuna dönmeyen yollarını arayıp nostaljiye tutunan nesildenim. Neslimiz, ne dokuz-beş mesal saatlerine, ne toplumun normalite kurallarına, ne de büyük adamların şaşmaz doğrularına inanıyorum. Hayatta özgürlük için tek geçerli ve şaşmaz yola, hislere ve inanıyorum.

"Mahalle ortamında yaşayan delillerin hikâyelerini yazalım," diyerek çıktığımız bu yolculuğa, kendine günün sonunda, ne dokuz-beş mesal saatlerine, ne toplumun normalite kurallarına, ne de büyük adamların şaşmaz doğrularına inanıyorum. Hayatta özgürlük için tek geçerli ve şaşmaz yola, hislere ve inanıyorum.

BİR ELİNDE LAPTOP BİR ELİNDE AJANDA UMURUNDA MI DÜNYA...

Marx iki tür yabancılaşmadan bahseder. İlki doğaya yabancılaşmadır ki kapitalist sistemin ve gelişen teknolojinin içinde kaçınılmaz olduğu kabul edilir. İkincisi ekonomik sistemin yarattığı insanın kendisine yabancılaşmasıdır. Emegine yabancılaşarak başlayan, sonunda ilişkilerine, dünyaya, başka insanların ihtiyaçlarına duyarsız hale getiren bir zehirdir. Büyük bir Yapbozun birkaç parçasını elinde tutup, gözü dönmüşçesine parçanın uyacağı boşluğu arayan, bulduğunda yerine yerleştirip takdir bekleyen, istediğini alınca arkasına bakmadan dönüp giden insanların durumudur yabancılaşma. Yapbozun tamamına asla bakmaz yabancılaşan, bakma ihtiyacı da duymaz. Nasıl bir resim çıktı ortaya bilmez. Koyduğu parçanın üzerinde ne vardı umursamaz. Yapbozda kaç parça eksik kaldı, parçasını kaybeden ve bir öğrenmez. Öylece arkasını dönüp gider. Emegine de yabancıdır, ürettiğine de, ortaya koyduğu esere de. Yapbozun bir parçası, çarıkın bir diğlisidir sadece. Kendi emegine yabancı olan; başkalarının emegine de saygı duymaz.

Kapitalist sistemde işçinin emegine yabancılaşması; beyaz yakalının toplumsal duyarsızlığına tekabül eder. Dünya yıkılsa beyaz yakalının ruhu duymaz; dolar yükselince kulagi hafiften çınlar, satışlar düşünce kafayı kaldırır bir şeylerin ters gittiğini anlar, beklediği zamını ya da terfi almıyınca...

dünyanın yıkılmakta olduğunu ancak fark eder. Ah beyaz yaka, bir elinde lap top bir elinde ajanda umurunda mı dünya?

2016 yazını geride bırakıyoruz. Canlı bomba haberleri arasında plaj selfilerini ve raki sofrası fotoğraflarını paylaşmayı ihmal etmedik. Doğan görünümü Şahin'den sonra darbe görünümü kalkışma gördük. Ve Çağan İrmak filmlerinde gördüklerimize benzetemedik. Ne olur ne olmaz olağanüstü hal diye emek kuyruğuna girdik. Hâlbuki her üç kişiden biri gibi Karatay diyetindeydik. Öylesine mekanikleştik ki "bir darbeye alınması gereken 10 kritik ölüm" listesine göre aslında tüketmediğimiz emek kuyruklarına girdik. Kah guldük, kah üzüldük koca bir yazı daha tükettik. Ve Eylül geldi. Küresel ısınmanın ıcat

edilmediği çocukluk yıllarımıza sınıfa astığımız mevsim şartlarına göre Türkiye için sonbahar vakti. Yaz rehavetinin plazaları terk etmeye başladığı, toplantıların sıklaştığı ve mesailerin uzadığı zamanlar. Pazartesi sendromunun her güne yayıldığı mevsim. Durup düşünme, kendine dönme, nereden geliyor, nereye gidiyorum diye sorma, düzenli periyodlara depresyona girme zamanı. Kendimize döndükçe fark ettimiz ağır yabancılaşma hissi.

Gecen yazın ardından dönüp ben de hakıyorm

şimdi. Ne memleketin haline üzelecek yüzüm var ne dünyanın gidişatına. Yüzüm olsa da vakitim yok aslında, okumam gereken 150 kadar e-posta; hazırlanmam gereken onlarca toplantı arasında. Ekmek parası diye masumlaştırıyorum hem kendime hem topluma yabancılaşmamı. Hem ekmek parası için çiklir yola. Araba taksi, ev kredisi, tatil borcuna döner o iş sonra. Üniversitedeki yıllarımız ülke sınırlarını aşip insanlığı kurtarma hayalleriyle geçti. Şimdi en aktivist olanımız her üzücü toplumsal olayın ardından Facebook profilini siyaha çeviriyor. Tatlı su devrimcileri olduk hepimiz. Tabletlerimizi çöpe atıp, akıllı telefonlarımızı yakıp; pandaları kurtarmaya, emperyal güçlerle savasmaya, Afrika'daki açları doyurmaya gidelim demiyorum. Bu çağırışı ancak devrimcilik için iç boş sloganlara sığdırırlar yapar. Rakının etkisi geçince etrafta telefonunu arar.

Karısını döven komşunun gürlütüsünden uyuyamadığı için ertesi gün işe yorgun gideceğine üzülen insan; gerek gecesi ölen çocuk gelinler için nasıl üzülsün? Mahallesinden çıkan cenazenin kimin olduğunu bilmeyen, merak da etmeyen, toplantıya yetimek için cenaze arabasına korna çalan adam, Süruç'un ya da Soma'nın yasını mı tutsun?

Yani başında gözüyle gördüğü acılara kayıtsız kalmakla başladı yabancılaşma. Ne için çalıştığımızı anlamadığımız uzun mesailer katlatırdı yüreğimizi. Yükselmeye ve kazanmaya hırsı kör etti gözlerimizi. Ve geriye siyaha boyanmış Facebook profilleri kaldı; Parfüm ve hırs kokan yüksek plazaların göstermelik prototipleri.

15 TEMMUZ'UN HAYALİ PORTRELERİ- 1 KÖPRÜDEKİ SNİPER

Bu durbünün dairesi içindeki insanları seyrederken hep parmağımla tetiğin kıvrımını okşarım. Sana yalan söylemeyeceğim; tüfeği elimde aldığım ilk günden beri bundan keyif aldım. Parmağının küçük hareketiyle can almanın kudreti insanı şımartıyor. Şimdi o ölümcül dairesinin içinde, ince yeşil dijital şeritlerin kesiştiği yerde boyunsuz, tıknaz bir adam var. Elinde Türk bayrağı, Boğaziçi Köprüsü'nü kapatan tanklara doğru yürüyor. Önce bir cayırtı, sonra tek tük kurşun sesleri... Durbünümde durbünlüdeki acıyı, gömleğini parçalayan kurşunları görümdü.

Bu kez bana iş düşmedi. Buradan, köprünün ayak kulelerinin zirvesinden yani 165 metre yüksekten küçük böcekler gibi görünüyordun. Ama onlar kazanacak. Akadık uçup göğü inlemen F-16'larımıza, köprünün üzerindeki tanklara rağmen yenileceği ve muhtemelen buradan cenazemi indirecekler. Belki cesedimi parçalayacaklar.

Oysa sadece üç ay önce Nusaybin'de teröristlerle savaştan bir kahramandım. Tetiği çekerken kafilere karşı Allah'ın adaletinin elçisi olmanın ne büyük mükafat olduğunu düşünüyordum. Toz toprak içinde, yarıyı yıkılmış binanın kuytusunda mevzilenmiştim. Dilim damaklı, dudakların beton tozluyla yapıyı yapıştı. Enkaz altındaki cesetler eksi kokuyordu. 3 gün sabırla beklemiştim. Teröristler, yıkılmış iki binanın arasından ürkek, tek sıra çıktı. Durbünümde beton tozunun grisine boyanmış yüzlerini görüyordum. Yanakları ağıltan çıkmıştı, elmacık kemikleri sıpsırıyordu. Gözleri kocamandı.

Sana yalan söylemeyeceğim; o an ne nefesimi dizigileyebilirdim ne de tetiği yavaşca ezme yetim becerdim. İlk kurşunu nereye sıkacağımı bile göremedim. Kafilere geldikleri deliğe kaçarken bir kadın terörist kır dumanların yükseldiği yarıktırın içinde bana nişan almak için soğukkanlılıkla mevzileniyordu. Tuzuma düşmesine karşın meydan okuyacak kadar cesurdu. İşte tam o an Hocaefendi'nin muskasını göğsümde hissettim ve ilahi gücüyle Mehdi beni sardı. Sanki

üzüme bir tül gibi cübbesi indi, nefesim duruldu. Durbündeki görüntü netleşti. Tetiği ezdim ve durbünün içinde kanların saçıldığını gördüm.

O kadın, teröristlerin en önemli keskin nişancısıymış. Gazetelerde çıkan resmi keşif sakladım. O kadın halen rüyama girer. Bir gece tüfeğin durbününde kocaman gözünü gördüm. Bir seferinde boğazımı kesti, bir şafak vakti sevıştik.

Yine parlıyor cep telefonunun ekranı. Albay, kriptolu mesajda gelişlerin caprazında biriken kalabalığı hedef almamı emrediyor. Dağılmaları için bin kere anons edildi. Dinlemedi aşağılık herifler. Bu üçüncü atışım olacak. İlk vurduğum çelik yelek giymiş bir polisti. Kurşun alnına girince yere düşmeden ölmüştü. İkincisinde kır saçlı bir adamın göğsüne nişanlanmıştı, arkasındaki çocuk da devrildi.

Şimdi düzgâr duruldu, hesaplama kolay. Sokak lambalarının sarı ışığı altında yüzleri belirgin. Bu hacı amca olmaz, yanında cep telefonuyla çekim yapan genci de vurmayaacağım. Benim bu kararım kurtulduğundan habersiz yaşayacak. Şu ağzından salyalar saçarak slogan atan galeyana getiriyor insanları. Yüzünde meydanet yok zaten.

İşaret parmağının küçük hareketi, kızgın merminin kırmızı çizgisi, barut kokusu, bir damlanın suya düşmesine benzeyen tok, keskin bir ses ve onun yaşamının sonu... İşte bu kadar... Çevresindekiler yere atılıyor. Duyumasam da görüyorum feryatlarını, öfkelerini. Öldüğünün farkındalar ama o şokla cesedi sürükleyip uzaklaştırmaya çalışıyorlar. Kalabalık dağılıyor. Benim atışımı beklemiş gibi alçaktan geçiyor F-16.

Bu gece ilk kurşunu sıkıttım andan beri Nusaybin'deki Mesut geliyor alkıma. Mevzileniceğimiz binaya girenken bizim güvenliğimizi alan jandarmalardandı. Terörist keskin nişancı göğsünün ortasına isabet ettirmişti. Şihniyeçileri beklerken duasını okuyordum. Kan dolmuş ağzını zar zor kırıp atıp "Sen beni

hatırlamadın ama ben seni hatırlıyorum. Lisedeyken Murat abinin evinde seni gördüm" dedi. Çok şaşırdım. Bizim timdeydi. Otuz kere muhabbet etmiştik ama bunu hiç söylememişti. Nefesindeki hınlılar kelimelerini yutuyordu. Sayıklar gibi sordu: "Sence cennetin kapısında gerçekten Hocaefendi bizi karşılayacak mı?"

İnançsızlığına kızmıştım ama canını teslim eden adama ne denir?

"Hepimiz orada buluşacağız. Ahretimiz güvencedir," dedim. Sözlerimi duydun mu emin değilim. Kafası boşluğa devrilmiş, ruhu çekilmişti. O günden sonra çok korktum. Operasyonun sonu yaklaştıkça yaşama şansımız artıyor, korku katlanarak büyüyor. Oradan kurtulup Mardin'deki birliğe girenken Allah kabul etsin; gözlerimle şükür namazımı kıldım.

Şimdi aynı korku sanki tırnaklarını kalbime saplamış sıkıyor, damarlarımı düğümleyor. İnsan can derdine düştü mü her yer cehennem. Ne lacivert akşamın, ne tatlı esen meltemin, ne çevresinde sarı yıldızlar gibi kentin ışıklarının titredigi Boğaz'ın manası var.

Dört saat önce buraya ilk çıktığımda tetiğe dokunmamla bile gerek kalmayacağını zannediyordum. Karanlık Boğaz'ın kıvrımlarında beyaz köpekler çizerek ilerleyen gemileri keyifle seyretniştim. Bizimkiler bir şeridi kesince sarı ışıktan iki dev yılan otobanda kilometrelerce uzadı. Köprünün mavi, kırmızı, beyaz, mor ışıkları dalgalanıyordu. Kimsinin görmediği yükseklikte, rüzgârın uğultusu içinde kibleye dönüp montumu seccade eyleyerek Fetih Namazı kıldım.

Zafer gecesi İstanbul'un zirvesinde tüfeğimle üstlendiğim kutsal görevi oğullarıma, torunlarıma anlattığım hayal etmiştim. Nusaybin'deki maceralarımdan başlayacağımı anlatmaya. Öncesinde gurur duyulacak bir şeyim yok zaten.

Hiç parlak, zeki bir öğrenci olmadım. Lise birde limonata, poğaçaya var diğeri gitmeye başladım Işık Evleri'ne. Demek ki Mesut da o sırada aynı evdeydi. Allah affetsin; Hocaefendi'nin vaz kaselerinin ilk seyretiliminde sıkıldım. Ağlamaktan şişmiş gözlerindeki keder, sözlerindeki manalar uzun süre zihnimde değildi. Hatta bitkin, uysal hallerinden

Arapça bir hiddetle çıkıp kendinden geçmesi beni korkuturdu.

İşik Evi'ndeki basık yüzleri hiç güneş görmemiş kadar beyaz, bıyıklan tüy kadar zayıf, dizleri bitişik oturan insanların benzerliği çok garipti. Ben onlar gibi değildim. Mılayım, aşın iyi, ezik halleri sinirimi bozuyordu. Zamanla öğrendim bu uysallığın verdiği gücü.

Gittiğim evin abisi üniversite öğrencisiydi. Adı Murat'tı. Yılın neredeyse altı ayı oruç tutardı. Kurumşu ağzında tükürükler yapıp yapıp uzayıp küçülürken "Asker olmak ister misin?" diye sordu.

Daha önce hiç düşünmemiştim. Ama fiyakalı üniforma yatırı klımdı. Bir ay sonra beni Muzaffer abime teslim etti. Yüzünde hiçbir ifade olmayan, saçları sadece kulaklarının üzerinde kalmış, çok büyük burun dikikleri olan bir adamdı.

Astsubaylık sınavının sorularını ezberletmeden önce bu soruların alınmasının mümkün için hak olduğunu, yoksa Siyonistlerin, din düşmanlarının orduyu ele geçireceğini anlattı. O, vicdanımı rahatlatmaya çalışırken haksızlık nebze umurunda değildi. Kendimi üniformalı hayal ediyordum.

Okulda da Hizmet beni bekliyordu. Kimi zaman imalı bir bakış, kimi zaman dudak kenarındaki gülümsemeydiler. Muzaffer abiden gözlerimle namaz kılması, inancımı gizlemeyi öğrenmiştim. Bana hep "Ramazanda gözle namazınızı kılarken bütün koşuşun alnını seccadeye koyduğunu hayal et," derdi.

Onun gerçek adını, ne iş yaptığını hiç öğrenmedim. Şimdi şahadetin kıyasındayken hayatımı dantel işleresine ören adamın kim olduğunu çok merak ediyordum. Çünkü keskin nişancı olmama, buradaki ölümcül görevime o karar verdi. Hatta karımı bile o seçti.

On yıl önceydi. Esnafta üniformayı çıkarıp sivilleri giymiş, Muzaffer abinin ya da gerçek adı neyse onun evine gitmiştim. Orada bir abla da vardı. Örtülüydü

Selma. Öğretmen olduğunu söyledi. Hocaefendi'nin emriyle dışanda tesettürden feragat ettiğini anlatırken yanakları kızarmıştı. Güzelidi. Üç ay sonra nikahımız kıydı. İki oğlumuz oldu. Büyük oğlan sekiz, küçüğü beş yaşında. Bir yıl önce İstanbul'a geldik. Geçici görevle gittim Nusaybin'e.

Bütün hayatına şekil veren, gün geliyor ölümüne de karar veriyor. Muzaffer abiden sonra belki on abi değişmiştir ama iki gün önce o geldi birliğe. Cuma günü tam tevizatla bekleyeceğimi, beni gelip alacaklarını söyledi. Hiç sormadım, o da nedenini söylemedi. Dediği gibi gelip aldılar, buraya getirdiler. Daha önce köprünün ayakları içinde ansasör olduğunu biliyordum. Tepeden muhteşem manzaraya bakarken savaş uçakları gök gürültüleriyle Mehdi'nin kudretini haykırıyordu. Tanklar paletlerinin gücüyle dünyayı sallıyordu. Bunları düşünüyör istikbalimizin parlaklığı için şükrediyordum.

Amı sonra küçük böcekler, Beylerbeyi tarafından gönderildi. İlk başta endişelendirmeyecek kadar azdılar. İki saat önce cep telefonumdan haber sitelerine baktığımda her şeyin bittiğini gördüm. Haberlerde tankların üzerinden indirilen askerlerin fotoğrafları vardı.

Bir helikopter Nakkaştepe tarafına iniyor, polisler onu tanyor. Kırmızı işlerle yükselen kurşunlar kavisler çizip kararlakta kayboluyor. Gişelerin orada böcekler yeniden toplandı... Artık daha da kalabalıklardı.

Rüzgârın üslupunu içinde sloganları tek bir

getirirlerini duyuyorum. Tankın atışıyla sarsıldı köprü. Duman içinde dürbünü gezdiriyordum. Pus rüzgârla dağılıyor, vurulmuş birTOMA görünüyör, arkasında parçalanmış insanlar. Kanım yanıyor. Azap ince, güçlü parmaklarını boğazıma dolamış sıkıyor. Hocaefendi'nin vazalarını düşünerek toparlanmaya çalışıyorum. O Decca'ın ölümüyle doğmuş Mehdi'dir. Benim değersiz hayatımı yar etti... Korku boğazımı bırakmıyor ... Hanımı da hapsederler mi? Oğlanlar ne olacak? Babalarının darbeci hain bir katil olduğunu düşünecekler mi?

Gün aydınlanıyor, martılar korkuşu sonumu haykırıyor. Artık hedefim. Belki de bir dürbünün ölümcül cemberinin içindedim. Keskin nişancının mevzilenebileceği yerlerde namılu mu geçirdiye katilimi arıyorum. Hocaefendi'nin muskası sakinleştirmeyi ruhumu. Nusaybin'deki o kadın terörist de belki böyle hissetmişti. Düşmanı öldür, hakkını yeme; cesurdu. Zayıf suratındaki kocaman kara gözlerinde korku yoktu. Benim üzerine bin tane keder cullanıyor: Anam kahrolacak, babamın kalbi dayanmaz, kesin ölür... Evlatlarım kimsesiz kalacak, daha otuz beş yaşında öleceğim. En fenası Mesut'un ölü yüzü gözlerimin önünden, son sözü kulaklarımdan gittiymiş.

Dürbüne bir ışık yansıdı ve şimdi gördüm katilimi. Tam tahmin ettiğim yerde mevzilenmiş, muhtemelen tetiğin kıvrımını çoktan okşamış. Dürbününü birazdan kanım dolduracak. Ruhuma El Fatıha... Kurşun kafatasımı parçalarken aklımdaki tek soru: "Bizi cennetin kapısında Hocaefendi karşılayacak mı? Daha da fenası ben buna hiç inandım mı?"

BİR KELEBEĞİN SON BEŞ GÜNÜ

Ölmeden dört gün önce, insanın hastaneye traşlı bir yüzle gitmesi için, Çagağolu'nda para araştırması inanılır gerçek değil.

Balık pazarının girişindeki Degüstasyon meyhanesi o akşam her zamankinden kalabalıktı. Genişçe bir masa etrafında başta Hayalet Oğuz, Demir Özlü, kız kardeşi Tezer olmak üzere kalabalık bir edebiyatçı-yazar topluluğu hep beraber adeta bir "son akşam yemeği" yiyorlardı. Masaya oturanın kalkının haddi hesabı yoktu. Soranlara Hayalet sık sık "çok hastaymışım" deyip başka da bir şey söylemiyorlardı. Oysa daha birkaç gün önce akciğer kanseri olduğunu ve acilen Heybeliada sanatoriyumuna yatması gerektiğini öğrenmişti. Ama Hayalet hastalığının bu güzel geceyi gölgelemesini istemiyordu.

Haberı aldıkları o gün, yani 13 Eylül 1975 gününü Tezer Özlü şöyle anlatıyor: "Ölmeden beş gün önce Bulvar kahvesinde oturuyorduk. Oğuz: Eye uğradım. Sen benden daha önce gebereceksin, çok seviyorum dedi, diye gülerek anlattı. Hepimiz gülüştük. İnsanın, kendi ölümü üzerine, ölmeden dört gün önce şaka yapabildiği üstün bir zekânın bile işi değil. Ölmeden dört gün önce, insanın hastaneye traşlı bir yüzle gitmesi için, Çagağolu'nda para araştırması inanılır gerçek değil."

Bütün bu olayların yaşandığı günlerde Hayalet Oğuz kırk altı yaşındadır ve kırk altı kiloya düşmüştür. Denizler idam edilmiş, çevredeki pek çok dost-arkadaş cezavine girmiş ama 74 ayaflı bir çıkmıştı. Yeniden bir iyimserlik başlamıştı. Güleri omut dolu günlerde kendi hastalığıyla insanların neşesini, ümidini kırmak istemiyordu.

O gün Hayalet Oğuz masada adeta bir İsa gibidir. Havarilerleyle son akşam yemeğini yiyen bir İsa. Menüde sarap ve et vardır. Yemekada bir komünöy anıy gibi durur. Hayalet iştahsız ancak keyfi yerindedir. Sofra o kadar şenilliklidir ki, Tezer bir ara Hayalet'e dönüp "Senin ölüm ilanını ben yazacağım" diye şaka bile yapmıştı, sonra hep beraber gülüştüler. Hayalet bir ara yanlarına yanan Ali Poyrazoğlu'nun yanılarından makas bile alır.

Sonra Degüstasyon'dan çıkıp sağa, Tünele doğru yürümeye başlarlar. O anları Tezer Özlü şöyle anlatıyor: "Erken çıkmıştık lokantadan. İstiklal Caddesi kalabalıktı gene. Havasız ve pisti her zamanki

gibi. Oğuz heyecanlı idi. Sanki önemli bir olay onu bekliyordu. Erken yatmak, bir an önce hastaneye gidip, yerine uzanmak istiyordu. Ama bu gidiş hastaneye, ölüme falan değil de, hiç kıymadığı bir Avrupa yolculuğu, ya da sevdiği bir kadınla buluşacağı sabahı bekleyiş gibiydi"

O gece Demir Özlü'nün evinde kaldı. Yıllardır bazen aç, bazen tok arşınladığı Beyoğlu'nda geçirdiği son gecede o gece. Hiçbir şey sahip olmadan geçirdiği otuz yılın sonunda omzunda küçük bir çanta son kez İstiklal'de yürüyordu. Ev almadı, ev kiralamadı, mobilya almadı, ya otellerde ya arkadaşlarında kaldı. Arkadaşlarında kalırken varlığını hiç hissettirmedi. Evin içinde uçan bir kelebek gibiydi. Sadece senaryo yazarak ve çeviri yaparak geçindi. Bankada hiç hesabı olmadı. Parasını dostların emanet eder, ihtiyacı olduğunda yine onlardan alırdı. Çeviriden yahut bir senaryodan gelen parayla gider temizleyiciye bıraktığı kıyafetlerini alı, lokantalara, barlara olan borçlarını kapatır ve akşam işi bir yemeyi tüp dostlarıyla vakit geçirirdi. Bazen Afrika Han'da bulunduğu bir pansiyon odasında, bazen bir otelde bazen de bir dostunun evinde kalırdı. Bazen aylarca kaldığı dostları onun evdeki varlığını bile unuturdu. Bu yüzden lakabı "hayalet" ti. "Oğuzuşaşının çekrek yüzünlü eliyiye yakın dostunun evinde geçirdi. Oğuz aylarca da benimle kaldı. Onun konukluğu bir kelebek gibiydi. İnsana kendini hiç belli etmemeye çalışır, hiçbir özel isteği olmaz, incele sevimli bir sesle konuşur, eve gelirken çiçekler ve pasta getirir, baba Alman eğitiminden geçtiğini, Mutti, derdi... Kimsenin görmesine olanak vermeden hemen giyinir, azaltmış saçlarını özenle tarar, kolonya sürer, bir bardak çayını kendi koyup, Bafra sığarasına başlardı."

Son gecesi Demir Özlü'nün evinde geçirir. Ertesi sabah erken kalkıp her zamanki gibi saçını tarayıp, kolonyasını sürüp, çayını ve Bafrasını içip, kendine adaya kadar refakat edecek -pek de tanımadığı- üniversite talebelerini beklemeye başlar. Talebe geldi, küçük çantasını omzuna astı - çantada sadece pijaması, terlikleri ve birkaç parça çamaşır vardı- dostlarıyla vedalaştı. Bu onları son görüşü olacaktı. Bir taksisi binip Sirkeci'ye indiler. Oradan Paşabağçe vapuruyla Heybeliada'ya geçtiler. Deniz uzun uzun baktı. Vapur vulluydu. Kısır sırde adaya varıştı.

Heybeliada'da çam limanına kadar yürüyemeyeceği için bir faytona bindiler. Faytoncunun acelesi yoktu. Zaten sonbahardı, okullar açılmış, yazlıkılar çekilmişti. Ada sakin bir sonbahara hazırlanıyordu. Yavaş yavaş yüksük yukan çıkmaya başlıyordu.

Hayalet sol tarafa kalan denize ve Büyükada'ya bakarken yol kenarındaki eski İngiliz mezarını ve Rum kilisesini gördü mü bilmiyoruz. Ama mutlaka çam kokusunu ciğerlerine çekmiş, heyecanını bastırmak için yanındaki refakatçiyle şakalaşmıştı. Yatış işlemlerinden sonra balkona çıkmış ve karşıdaki dil burnu manzarasına bakmıştı. En azından son gördüğü manzara bu olsa gerek.

Hayalet Oğuz dört gün sonra öldü. Bir kelebek gibi sessiz sedasız çekildi dünyadan. Ölmeden önce son gördüğü belki de sus işareti yapan meşhur sarışın hemşiredi.

Tezer Özlü ağabeyinin evinde ondan kalan eşyaları toplayarak bir not buldu. Bu not onun bütün hayatının özeti gibidir: "Daktilo otelde, gömlek temizleyiciden alınacak... Ayaspaşa'dan Levent'... Levent'ten Ayaspaşa'ya"

Altıncı: Tezer Özlü: Eski Bahçe-Eski Sevgi

DÖVERİM ASLINDA ŞERİF ALİ'Yİ

Korkuyorum o itten. Beni görünce kıcını yırtıyor. İki büküm yürüyorum. Arada kafamı kaldırıp yola bakıyorum. Gözüm köpekte.

Sürahi havada uçuyor. İçinde fıstıklı şerbet var. Dönüyor dönüyor kafamın üzerinde. Elimi uzatıyorum kuzamık şekeri oluyor her taraf. Kırılancıklar yuva yapmış tavana. Evin içine nasıl girmiş bunlar diye soruyorum. Babam sandıydim onu, meğer öğretmenimmiş. Aman nasıl da utaniyorum. Elim yüzüm hep kalemtraş artığı olmuş. Kara kara. Koşup kaçayım odadan diyorum ama ayağımışöğüt dalına sarılmış renk renk macunlar takılıyor.

"Raşit, oğlum... Raşit, hadi kuzum."
İşık var. Çişim var. Kuşların kaçıp gidesi var. Duvarlara uçup içinden geçiyorlar birer işiker.

"Raşit, kalkartık."
Kafamı kaldırıyorum. Annem yatağın dibine çökmüş. Hamurlu parmaklarını buluştırmadan bileğilye alını ri kaşıyor.

Rüyaymış hepsi.
"Of, çişim."
Ellerim apış aramda koşarak helaya geçiyorum. Yolda ninem karşıyor beni. Abdest almış, peşkir elinde.

"Sıpa, akşam ayran sürahisini devirdin gırtlığında aşağıya. Yatağı göllemedin inşallah. Laf yetiştiremeyeceğim ona. Ama bacaklarını kasi p duruyorum yine de.

"Fıstıklı şerbet değil miydi o?"
Ninem gülüp ıslak elini yüzüme dokunduruyor. İçim ferahlıyor. Yine limon kabuğu ve taze naneyle ovmuş ellerini.

Oh, var mı böyle rahatlamak. Suyu açıyor. Ballar Bulur havalı korna gibi ötüyor. Ötüşler vallahi, duyurmasınlar çıkan sesleri. Dedemin lafıyla "Birinci sahra top bölüğü, ikinci takım, ateeesç..."

Dönüşte aklımda yatağı uçup rüyaya devam etmek var ama annem mutfakta durduruyor beni.

"Hamur hazır. Hadi, bir köşüde kırığa götür şunu."

"Anne ya, dedem götürsün."

"Aaa, ne ayıp. Kocaman adamda ben nasıl derim."

"Anne Şerif Ali'nin köpeği çıkmış tır kapiya. Dalar sonra benli."

Annem dolabın arkasındaki oklavayı işaret ediyor. Hemen alıyorum mesajı.

Çoraplarını giyerken ninem elinde tabakla geliyor.

"Al ki! Lokma ye. Aç acına gönderiyor anan sen."

Açkamki bal kabaklı börek. Oh, mis gibi kokuyor mübarek. İçil pul bilberi, yufkası kâğıt gibi kırır.

Annem iki tahta gözü de ağzına kadar dolu

ekmek hamurluğunu sırtına veriyor. Gitmeden önce hamurların üzerine ikişer hanımeli yapıpğı yapıştıyor. Bu bizim evin nişanı. Fırında ekmekler karışmasın diye herkes başka işaret koyuyor. Misal Şerif Ailler nohut koyar.

"Anne camdan bakiver. Köpek orada mı?"

"Baktım, baktım. Yok"

Çok baktın sen. Bırnunu bile kırmadın.

Korkuyorum o itten. Beni görünce kıcını yırtıyor.

İki büküm yürüyorum. Arada kafamı kaldırıp yola bakıyorum. Gözüm köpekte. Ortada yok Allahtan.

Tam elektrik direğini geçerken Şerif Aillerin penceresi açılıyor. Bizim tavşan dudak kafasını uzatıyor.

"Raşit lan!"

"Ne var?"

"Kuş vurmaya gidelim mi, dereye?"

"Ölmaz."

"Nedenmiş?"

"Biz çağırdıyız. Dedem falan."

"Ne var lan, çağırdı?"

"Hidrelez ya bugün, gidiliyor işte. Yemek yiyeceğiz,

suya da kâğıdı atacak nitem."

"Oğlum sen var ya, iyice göt oldun hal Hiç oynamıyorsun benimle artık."

Allah, bunun niyeti kötü. Hemen yola devam ediyorum.

"Saliyorum oğlum Karabaş'ı. Kaçma lan!"

Anneme saydıyorum içimden. Omzumdaki hamur tahtası daha bir ağırlaşıyor. Yine de dörtálna koşuyorum. Hüseyin Abi'nin fırınına dar atıyorum kendimi. Ter tepmeden çıkmış. İçerisi çam çırısı, küll ve emek kokuyor.

Hüseyin Abi, şise dibi gözükleriyle bana bakıyor.

Elilye işaret ettiği yere, büyük tahta tezgahın ucuna hamurluğu bırakıyorum. Hemen önümde yeni çıkmış çarş ekme kleri duruyor. Sıcak ekmek dipşiz kuyu gibi çarş ekme beni. Kapağı açık fırından alevler çırpıyor.

"Karnın aç mı?"

Hüseyin Abi, uzun küreğini duvara dayayıp yanına geliyor.

"Yok, yaptım kahvaltı ben."

"Hadi len, eşek kuşruğu. Aç köpek fırın deler."

Eksik ön dişleriyle bana gülüyor. Bir yandan da köşede ki un beyazına bulanmış dolabı açıyor.

Koca çanak zeytinyağı, üzerine kuru nane ekilmiş.

Kenarında yumruk kadar bıber salçası duruyor. Çarşı ekme klerinden birini ortadan bölüyor. Yarısını bana

veriyor.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

renği yağ dudaklarımdan sızıyor. Dönüşte yukarı mahalleden gidiyorum. Hiç buluşılmaz bu Şerif Ali'ye. Köşede Arap Hatcam Teyze ben görüyor. Elinde ufak tepsi.

"Kalburabastı yaptım. Yersiniz. Bunu da ninene ver.

Benim için atversin çaya."

Koynuma beze sarılmış dua kâğıdını sıkıştırıyor.

Elime de tepsiyi veriyor.

"Düşürme ha!"

Benden kıymetli sanki kalburabastı. O it gelirse peşimden vallahi atar kaçırım. Bir gözüm arkada eve seğirtiyorum.

Dedem kapının önünde Kaya amcanın dolmuşunu hazırlıyor. Yıkamış, camları silmiş, motor kapağını açmış elinde İngiliz anahtarı uğraşıyor.

"Dede."

Bileklerinin üzerinde doğruluyor.

"Ninem dedi ki, öğlene ekmekler fırından çıkarmış.

Sen gidip alacağımışın."

"Yapma ya. Sonra gelip bana teknil de versin, dedi mi?"

"Bilmiyorum valla. Ama dolmuşla gidip alivereceğimmiş iki dakikada."

Dedem süvör yine. Motora eğilip kayboluyor.

Koşarak eve çıkıyorum. Anneme uzatıyorum kalburabastı tepisini. Koynumdaki beze nineme veriyorum.

"Arap Hatçe'nin bu. Suyu ativereceğimmiş."

"Oğlum," diyor annem. "Öğlene ekmekleri almaya gideceksin, kaybolma tamam mı?"

Kafa sallıyorum.

"Sana dedim. Duydun mu beni?"

"Tamam anladık. Hallettim ben o işi."

Annem, "Sen sabir ver yarabbi," deyip sarmanın başına oturuyor. Ninem irimik helvasının kapağını açmış demlendiriyor. Kimse görmeden parmağımı uzatıyorum. Çam fıstıklı sıcak kocaman bir lokmayı göğsü açıp kapağına kadar atıyorum ağzıma.

"Puf böreği de yapacak mıyız?" diyor annem.

Ninem başını sallıyor.

Annem, "Konuşsa dili düşecek sanki," diye mırıldanıyor sinirli sinirli.

Büyük odaya geçiyorum. Sedirin üzerine kadayıf sermiş ninem kuruşun diye. Camı açık yola bakıyorum.

Şerif Ali, yanında Karabaş fırına doğru bakıyorlar yan yana.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

Benim bu çocukla acilen aramı düzeltmem lazım.

HALKIN ÇOCUĞU SÜPERMEN

BİR VEDA HAVASI

Bir dergi çıkaracaktık ve bu dergi bir sokak dergisi olacaktı. Bundan iki sene önce soğuk bir gece yarınsında Beşiktaş'ta yürürken bildiğim tek şey buydu. Gece saat ikiye yaklaşmıştı ve benim ertesi sabah Maslak'taki bir rezidansın bilmem kaçınıcı katında olmam gerekiyordu. Sokağın bir dili varsa o ben değildim. Hatta bu tip bir durum için fazla naif olduğumu söyleyebilirim. Ama madem ki Önder Abi beni çağırmıştı, demek ki yapmam gereken bir şey vardı.

Eğer Bavl Dergi'nin röportajlarına daha önce denk geldiyse, bu dergi çıkmadan önce ne kadar uzun süre çalıştığımızı okumuşsunuzdur. İşte o okuduğunuz çalışma süreci, "sokak" dediğimiz şeyin çeperi kaldırılma çizilmişi asfalt değil, bir anlayış olduğunu kavrayabilme çabasıydı. Akla en başta Ağır Roman'daki Kolerla Mahallesi gelse de aslında akşam 5 saat boyunca ücretsiz mesaiye kalıp ismarlanan pizza sebebiyle mutluluktan selfie çeken metin yazarı da, bütün Türkiye'nin tanınmasına rağmen yalnızlıktan bıkan da bu sokağın bir sakiniydi.

Çöplerden Semt Analizi, Moral Değerler Denizi, Nihilistpedia, Feminist Kapanış gibi -bençe-muhteşem konseptler oluştuktan sonra aynı toplantıda bir süper kahramanlar İstanbul'daki yaşamın ilgi çekebileceğini konuştuk. Ancak süper kahramanlar ekseriyetle tayt giyiyordu ve İstanbul'da yaşarsa metrobüse binmeliydi. Ben yazı yazmadaki diğer arkadaşlarım kadar iyi olmadığım için en azından bu yükü üstlenemedim. Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>

İlk kahraman Süpermen'di. Aslında her şey değişmesini planlamıştık ancak -bir gün Süpermen olmak isterseniz diye söylüyorum- giysilerin kirası çok yüksek. Uzun vadeli bir kahramanlık düşünüyorsanız, elbiseyi satın alın. Biz öyle yaptık. Yola da Kadıköy'den başladık. Bu arada itiraf etmek isterim ki giysi en başta garip hissettiriyor ama sonradan insan çok alıyor. Bir de söylemesi ayıptır benim göbeğim falan da var. Göbekli gezmeye alıştığım için süpermen kostümü birden çok kıyak geldi.

Kadıköy'den Fikirtepe'ye geçtiğimizde ne yazacağımızı bilmiyordum. Gidecek, tanyacak, yazacaktım. Aklımdaki tek şey yazının biraz komik olması gerekliliği idi çünkü Süpermen yazılarını öyle planlamıştım. Olmadı. Tam dört saat kaldık ancak gülebileceğinizi hiçbir şey olmadı. Çocuklar beni takip etti, uçağamı sandılar vs. Birileri güzel şeyler söyledim istedim ben. Söylemediler.

Zürafa Sokak, Tahtakale vs. derken elimizde bolca hikâye birikti ancak bunların üzerine biraz düşününce anlayordum ki hiçbir komik değildi. Önce tebessüm ettiren her cümlemin altında korkutucu derecede çıplak ve keskin bir yaşamışlık vardı.

Nişantaşı'nda bir Süpermen'in olmasıyla kimse eğlenmedi. Bir tek çiçek satan abla karşı kaldırımdan seslenip gülüyordu. Ben de güldüm. Neyse, zaten on bir sayıdır bu mahallelerde olan biten her şeyden bahsettim. Peki bende ne değişti?

•Tayt bir taraflıyla rahat ancak bir taraflıyla çok sorunlu bir edevatmış.

•Taytın üzerine giyilmiş kırmızı don, çeşitli mahallelerde kaldırdığımız kadar garipsenmiyormuş.
•Küçük mahallelerdeki insanların hiç de öyle küçük hayalleri yokmuş.
•Burası bizi öldürmek isteyenlerin değil, garibanlığın akıntısına sürüklenen hayallerin ülkesiymiş.
•Kahramanlar aslında varmış ve herkesin içindeymiş.

Bunları öğrendim. Lajos Eğri'nin kemiklerini sızlattırmayacak kadar dönüştüm anlayacağınız. Artık Süpermen bitti. Eğer yazmayı becerebileceğim bir konu olursa on üçüncü sayıda da burada olacağız. Ancak artık üzerimde bir süper kahraman elbisesi olmayacak.

Şimdiye kadar Süpermen'e vakit ayıran kim varsa, o sokakları birlikte gezmiş olduk. Umamı bundan sonraki yolculukların tümünde Bavl'unuz yanınızda

Burası bizi öldürmek isteyenlerin değil, garibanlığın akıntısına sürüklenen hayallerin ülkesiymiş.

VAY DÜNYA DÜNYA, YALANSIN DÜNYA!

Ankara Seyranbağları yakınındaki Kızıltoprak'ta bulunan derme çatma geçekçilerde, ailesiyle birlikte hayata tutunmaya çalışan Halil, işlerde kağıt mendil satmaya başlayalı çok olmuştur.

O gün, yolları, evleri ve ağaçları döven öfkeli yağmur; damı akıp kondurlarının toprak zeminini ıslatmıştı. Annesi her gün öldüğü gibi yerleri süpürmeye koşuydu. Toprak zemin ıslanınca nasıl olur, bilyor olur musunuz? Bence bilmiyeyim, böylesi çok daha iyi.

Sekiz yaşını yeni bitirmiş Halil, okuldan çıktığında BIM'e uğradı. Satın aldığı iki adet onluk -ucuz kâğıt mendil olan- Blume paketini siyah torbaya atıp yola düştü. Esat İfaiyesi'nin yanından geçip caddeye açılan sokaktaki ışıklara kadar yürüdü. Kalabalığın dense bi' selale gibi aktığı mesai bitimini yakalamıştı. Sağa sola bakındı; görünürde ne polis, ne de zabita vardı. Bu güzeldi işte! Kundaktaki bebeğini koynuna bastırıp dilenen Suriyeli kadın ve bi' ayağı harbinden çıkur daymışcasına aksayan yaşlı teyze dışında rakip yoktu. İy, dedi. Arabalar üçmüzü de beslemeye yeter... İşin yazılı olmayan, "Para verebilecek arabayı seç, zabitanı kaç!" cümlesiyle özetlenebilecek kuralına göre pozisyon alıp çalışmaya başladı.

En büyük endişesi, kağıt mendil satarken öğretmenyle veya okul arkadaşlarından biriyle karşılaşmak olan Halil, Selpak'a giden çeteleşmiş çocukların çoğunu tanırdı. Misal, üç ışık sonra ki kavşak Konaklı bebeleriindi. İşte, Esat ve civarının bereketli topraklarının göbeği bu kavşaktı. Öyle herkes ekin biçemeydi buralarda, hatta kavşaktan üç ışık öncesine kadar olan alüvyonlu alana da yanaşamazdınız. Ne de olsa oralarda para veren, kavşakşı pa geçerdin.

Halil'in beklemediği, ana caddeye abisinin tali yoldaki ışıkların geliri azdı; nihayetinde debisi de azdı ama tehlikesi de...Yok, bu gelirle yetinmedin,

kavşakşı akmaya yeltendin... Benden söylemesi, yanlış yaparsın; Konaklıların kazancına ufaktan kan doğramış olursun ki gözünün yaşına bakmaz, aklini aliverirler.

Böyledir: Değnekçi, kokoreççi, ottoparkçı için de böyle; ortamda kimse"nızından" fazlasını yiyemez. Yedirmezler. Yemek mi istedi? Gerektiğinde kan alacak, kan verecek. Yaşın başın, nereli oldüğünü kimseyi ırgalamaz. Maçan yermiyorsa, yiyene birakacaksn kardeşim! Neticede âlemde herkeşe yer var; yeter ki yerini bil, bilmiyorsan da bul!

Halil mi? O da bulacak yerini. Kurşun kalem gibi, ufak ufak yontacaktır. Esasen tecrübedir insanı kıvama getiren, yonttuğu mermer şekil veren; ama kimi mermer var çelik, kimi mermer var keskiği görünce damar damar çatlayan cinsten.

Halil mi? O toy be, çok toy, kıymayın ona!

Para verebilecek arabayı seç, zabitanı kaç!

Dinleyen kim! Zabıtarlar keski oldu, Halil mermer. Yakadalladı bizimkini. Dilencileri topladıkları minibüse yağa paça tiktılar. Ben dilenci değilim, kağıt mendil satıyorum

falan filan... Ama yook! İçerisi tikiş tikiş. Sidik, ekşi ekşi ter kokuları... Birinin bebesi işiyor, ötekini ki patır patır altına ediyor. Küfürler, hakaretler gırla. Zabıtanın amacı yıldırma, yıldırap işe çkmalarını engellemek. Minibüsü ottoparka çekip paralarını aldı. Eee, bitti mi? Biter mi! Esaslı bi' dayak. Türkiye bilen kadınlara, "Bak bi' daha dilleme, Çocuk Esirgeme Kurumu'na veririm piçini!" Şu bu...

Saatler sonra, Ankara dışında, Elmadağ yakınındaki, minibüsten suntuflu küfürler eşliğinde un çuvalı misali savurdular bunları. Halil'in aklında, rutubet kokan, zemini balçık tutmuş evine dönmek dışında bi' düşünce yoktu, ama nasıl? Sekiz yaşında, parasız bi' oğlan nasıl seyahat edebilirdi? Hayat, otostopla geçecek bu acı tecrübeyle henüz pişirmemişti

HAVVA VE DİĞERLERİ

Aşağı mahallenin fırınında onca zamandır onca arkadaşıyla ikamet etmekte olan hamamböceği bir sabah bir insana dönüşmüştü. Kendini çırılçıplak bir un çuvalının içinde insan suretinde bulan hamamböceği, hızla aynanın karşısına geçti ve kalın sesli bir müşterinin dükkânının üst katından gelen, "Pardon kimse bakmıyor mu?" sesine irkildi...

İnsan seslerini tanıyordu. Dükkân sahibinin sesini müşterilerden ayırmayı da öğrenmişti yıllar içinde. Çuvalı bir elbise gibi sıyrıldı üzerinden. Bütün vücudu un içindeydi. Ani bir refleksle silkindi. Beline kadar uzun saçları sağa sola savruldu. Ellerine baktı, ayaklarına... Biçimli hallerini yadırgadı. Bacaklarını uzun uzun inceledi. Duvardaki kırık boy aynasında dakikalarca kendini seyretti...

Üst kattan sesler gelmeye başladı. Sesler yağlaşınca kendisine doğru gelen birinin olduğunu sezdii. Deliklere baktı saklanmak için, oysa artık çok büyüktü. Kaçabilecek hiçbir yeri yoktu. Merdivenlere koştu apansız. Merdivenin alt basamağında fırıncının çarığıyla çarpıştı. Çırak henüz ne olduğunu anlamadayan üst kata çıktı. Fırıncı karşısında çırılçıplak bir kadın görünce şaşkına döndü. Fırıncının bir gözü köşeye sinmiş kadin arzuya bakarken diğer gözü ondan sakınmaya çalışıyordu.

Fırıncıdan sıyrılan kadın kendini sokağa atıp koşmaya başladı. Koştu... Koştu... Koştu... O koşarken insanlar ona acıyarak baktılar. Kimi meczup dedi, kimi evsiz bir kadın... İnsanların gözlerinde acıma ve nefret duygularının birbirine harmanlandığını gördü. Adımını attığı her kaldırımda biraz daha kırıldı çidi dedi ki insanlık. Kadın sonunda bir manavın önünde durdu. Kasada duran kan kırmızı elmayı alıp dişledi. "Hırsız!" dedi manav, "Defol buradan!" diye de ekledi. Kadının etrafına toplanan insanların gözlerinde kan vardı. Köşeden meczup kılıklı bir adam kadına doğru yürüdü. "Hoş geldin Havva," dedi gözlerini önüne düşürerek. Sonra dudaklarını bir daha kırıp dırdırdı, "Söyle," dedi, "sen de mi kovuldu cennetten?"

FEMİNİST KAPANIŞ

Bu ay tek bir cümlede cinsiyetlik ve kadın düşmanlığını birleştirmiş olan bir yazarmızdan örnek vererek devam ediyorum.

"Eyy Rusya, Katarina olmadı sundun bunlara Nataşa?"

Eğer dergiyi baştan sona sırayla okuyorsanız bu cümleyle karşılaşmış olmalısınız. Bu cümlede bir yanlışlık olduğunu düşünmüyör olabilirsiniz ya da "Bir yanlışlık var ama tam olarak nedir bilemiyorum," da diyebilirsiniz. Bu cümlede bir yanlışlık var hem de büyüğünden.

Katarina'nın hikâyesi farklı şekillerde yıllardan beri anlatılır. Bunların ortak noktası da (buna benzer birçok anlatıda olduğu gibi) Katarina'nın cinselliğini kullanarak sözü geçen paşayı kandırmasıdır. Hatta yazarımız Barbaros Şans'la göre kendisi Rusya tarafından "sunulmuştur". "Fetnat" kadının cinselliğini kullanarak "masum" erkeği kandırması antik çağlardan günümüze kadar ulaşmıştır. Kadın, erkeğin zaafını bilen ve bunları kendi çıkarları için kullanmaktan çekinmeyen, manipülatöy uzmanı bir cinstir. Bu yüzden de korkulması, baskılanması ve kontrol altında tutulması gerekmektedir. Rusya, aslında başarıdan başarıya koşacak olan masum erkeğe, sanki bir nesneymişine kadını sunar, kadın belki de kullanabildiği tek şey olan cinselliğini kullanır ve planlar bozulur. Bu yalnızca kadınların düşman gören bir aklın ürünü olabilir ki bu akıl dünyadaki birçok kişiye etki etmiş durumdur.

Katarina'dan sonra sunulan Nataşa'ya dönelim biraz da. Nataşa isminin Türkçede kazandığı

anlamı tekrarlama gerek görmüyorum. Yazarın Rusya tarafından sunulduğunu düşündüğü ikinci karakter de bu anlamda yola çıkıyor. Erkek egemen dünyanın kadın cinselliğini bir meta olarak görüp kullandığı, bu metalaştırmayı bizzat yaparken aynı zamanda bunu aşağı gördüğü ama bu aşağılanmanın sadece kadınlara yönelik olduğu bilinen bir gerçek. Rusya'nın sunduğu Nataşa da bu aşağılanmadan payını alıyor. Bu ülkede tabulardan geçilmekten kadınlar ikiyüzlüce şeyleştiriliyor, bunu yapanlar yine kadınların başında ahlak beklisine soyunuyor. Hangi kadının hangi şekilde yaşayacağına erkek akillar karar veriyor.

Kadınların yaşadığı her sorunu baştan

anlatmak zorunda kalıyoruz ki siz bu yazdığınız, söyledığınız cümlelerin aslında ne dediğini anlayabilin. Dili kullanırkenki tavrinizin toplumdaki yansımaları görmeden Nataşa imasını, Katarina söz oyunlarını kullanmak hafif bir tabirle görmezden gelmektir. Hande'yi, Pippa'ya, Deniz'i unutmaktır. Özgecan'a yapılanlar protesto etmeye gidenlerin aynısını bir başka kadına yaptığını bildiğimden şaşırıyorum ama söyleyemem de olmaz.

Dünya sadece erkeklerin dünyası değil. Kadınlar, erkeklerin birbirine sunabildikleri, istedikleri gibi kullanabilecekleri bir araç değil. Yazılarınızda "o, şuna sundu, Nataşa işte," diye söz etmeniz bu gerçeği bir türlü kabul etmemizden kaynaklanıyor.

Kadının sunulan bir şey olduğunu düşünenler, onu kötülük kaynağı olarak gören geleneğe bağlı kalanlar zihnin derinliklerindeki düşmanlığı saklayamıyor.

Gerisi sende

Öykü tamamladı - @bavuldergi Etiketle - Paylaş

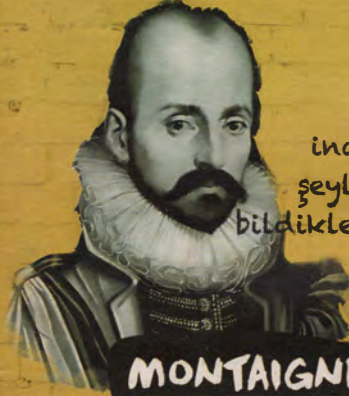
Yağmur şiddetini iyice arttırmıştı. Bilemeden usansızdan camını dışına takarak çıkan silecekler artık yağmuru hızına yetişemiyordu. Yağmurda en keyif aldığım şeydir araba kullanmak. Yine de bir saat önce İstanbul'dan kaçma isteğiyle arabaya binerken gece yarısı bu denli trafik olacağını bilsen yollara düşmezdim. Keşke uçakla gitseydim diye içimden geçirdikten biraz sonra radyoda gece haberleri başladı. Spiker şiddetli yağmur sebebiyle iptal olan uçuşlar ve havaalanlarındaki kargaşadan bahsederken radyoyu kapattım. Anlıyordum, herhangi bir şey olduğunda ne hava, ne kara ne de deniz yoluyla bu şehirden kaçmak mümkün olacaktı.

Hangi kadının
hangi şekilde
yaşayacağına
erkek akillar karar
veriyor.

Bütün çiçekleri
kopardabilirsiniz
ama baharın
gelişini
engelliyemezsiniz

PABLO NERUDA

En çok
inandığımız
şeyler, en az
bildiklerimizdir.

MONTAIGNE

İmtiyaz Sahibi: BRG Basın Yayın Reklam adına Ümit Bektaş
Yayın Yönetmeni: Önder Abay
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Kemal Can Kayar
Görsel Yönetmen: Göksel Süslü Editörleri: Emrah Serbes,
Barış İnce, Esra Tannibilir, Zihni Başarsay, Duygu Temel,
Can Binali Aydın Kapak İllustrasyonu: Ethem Onur Bilgiç
Feminist Sönsöz: Gizem Çitak İletişim: iletisim@bavuldergi.com
reklam@brgjans.com - bavulebavuldergi.com
Baskı: UNIPRINT Basım Sanayi ve Tic. A.Ş.
Adres: Ömerli Mah. Hadimköy- İstanbul Cad. No.159
Hadimköy Arnavutköy 34555 İstanbul /TÜRKİYE
Tel: +90 212 798 2840 / Faks : +90 212 798 2063
www.apa.com.tr
Genel Dağıtım: DPP (0212) 622 2110

ISSN: 2149-8113 Aylık yayın süresi yayındır.

f /bavuldergi @ /bavuldergi v /bavuldergi

BAVUL

Anlık İleti

Önder: Günaydın arkadaşlar, sizinle "Sıla" şiirimi paylaşmak istiyorum. "Aşk Önder der ki, ne cesur bir kadının / Linç politikalarına dimdik durursun / sözde sanatçılar kaybolur bir tek sen kalırsın / Sana saldıranları da uzaktan görsen insan sanırsın."

Kemal: Geçen minibüste çevirmede adam "Kimlik yok, ehliyet olur mu?" dedi, Efe de "Abi ehliyet de yok kredikartı olur mu?" dedi.

Umut: Memur, Efe'yi üçe böldü mü? Peşin fiyatına.

Can: Arkadaşlar günaydın "İki saatte ekspres kuru temizleme" ciden geliyorum. Bir gömlek verdim, üç gün sonra akşam altıda alabilirmişim. Abicim devlet hastanesinde MR randevusu mu veriyorsun, ver ben yıkarmı ver ver.

Zihni: Şimdi çok uzaklarda yalnız bir panda, kafesinde esrik taklalar atıyor biliyorum, hisse-de-biliyorum...

Merve: Önder abi, beni bütün Beşiktaş'a yankesci diye tanıttığına inanamıyorum.

Kemal: Bir şey olmaz Merve, turistler zaten Türkiye'ye oryantalizme geliyorlar. Böyle pazarda yankesciler kovalasın, pazar tezgâhlarının üstünden atlasınlar, devenin üstünde silahlı çatışmaya girsinler. Tabii bunları pek bulamıyorlar sokakta, topluma faydan olur.

Yeşim: Akşam üzeri saat 6'da, Bozcaada'da, demirleri çiçeklerle dolu büyükçe bir balkonla mahsur kalmak istemek çok mu ayıp? Sadece soruyorum.

Merve: Hani bir şarkı vardı. İçinde çiçek, yıldız, papatya vardı...

Yeşim: Çiçekçi kız bak bana, sarı lara vereceğim ben sana?

Önder: Benim gibi arkadaşlar buldun mu orada Pınar?

Pınar: Hayır senin gibisi yok buralarda. O kadar komik, zeki ve yakışıklısı henüz denk gelmedi.

Zihni: Sanırım arka bahçemize meteor düşmesi dışında başımıza gelmeyen kalmadı.

Kemal: Düşerse sigaramı yıkarmı.

Önder: Dolapdere'den günaydın. Ateşli silahlar kanununa muhalefet suçunu işlemek için buradayım.

Efe: Buluşsak mı? Ama ben gelemeyebilirim. Siz buluşsanız mutlu olurum tabii. Moda sahil?

Duygu: Sizce bir şarabın isminin köpek öldürden olması mı daha korkutucu "Hakan" olması mı? Ben "Hakan" diye şarap içtim Edirne'de.

Selin: Geçen yıl dergiyi geldiğimde 21 yaşındaydım. Şimdi 26'dan gün aldım.

Meral: Kemal bu şiirleri okuduğumuzu duysa bizi kendi eliyle karakola teslim eder.

Yeşim: Seninle arkadaşlık yaptığım için ben de etkileniyorum Meral. Biraz bozuldum galiba.

Meral: Yeşim çok takılma buna, benimle yakınlık kurup standarttını koruyan insan olmadı daha.

Onur: Ben yaklaşık 3 yaşında normal yaşamsal ritüelleri yıktım kardeşim. Ben topluma ayak uydurmayı o yaşlarda bıraktım.

Efe: Bakın size Karadeniz şivesi yapayım. Mesela "Onur burada mı?" diye soracağım. Şöyle diyorum: "Onur burada midur?"

Gizem: Bravo Efe, "Gerçek Kesit" gibisin. Tebrik ederim.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteoy.org>

"Kuş olsun insan olsun
Yalnızlık sevmeyi
bilmeyenlerin icadı..."

BAVUL

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Alıntı: Etilip Çamcıoğlu
Fotoğraf: Ozan Güzelsoy